

Nový občanský zákoník

 v.5

© Mgr. Martin Prokeš, 2016

NOZ jako právní předpis

- ⌘ SnT 362 6. VO PSP (SeT č. 259)
- ⌘ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ⌘ třídílná částka 33 roku 2012 Sbírky zákonů
- ⌘ přijat: 3. 2. 2012
- ⌘ platnost: 22. 3. 2012
- ⌘ účinnost: 1. 1. 2014
- ⌘ § 1-3081
- ⌘ deroguje 238 právních předpisů (§ 3080), především:
  - 1. z.č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
  - 52. z.č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor
  - 60. z.č. 72/1994 Sb., ... (zákon o vlastnictví bytů)
  - 72. z.č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
  - 132. z.č. 94/1963 Sb., o rodině
  - 154. z.č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

- 173. z.č. 227/1997 Sb., ... (zákon o nadacích a nadačních fondech)
- 187. z.č. 591/1992 Sb., o cenných papírech
- 205. z.č. 37/2004 Sb., ... (zákon o pojistné smlouvě)
- 211. n.v.č. 142/1994 Sb., (výše úroku a poplatku z prodlení)
- 214. n.v.č. 258/1995 Sb., kterým se provádí občanský zákoník
- 216. n.v.č. 371/2004 Sb., (vzorové stanovy SVJ)
- 218. v.č. 47/1964 Sb., o peněžních službách občanům
- 222. v.č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu
- 237. v.č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění

∞ NOZ a navazující předpisy

- ZOK (z.č. 90/2012 Sb.)
- MPS (z.č. 91/2012 Sb.)
- obecného změnového (z.č. 303/2013 Sb.)
- o veřejných rejstřících (z.č. 304/2013 Sb.; § 3048 neaplik.)
  - formuláře (v.č. 323/2013 Sb.)
- o katastru nemovitostí (z.č. 256/2013 Sb.)
- o zvláštních řízeních soudních (z.č. 292/2013 Sb.)
- změna OSŘ (z.č. 293/2013 Sb.)
- změna IZ (z.č. 294/2013 Sb.)
- výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a některé otázky Obchodního věstníku a veřejných rejstřníků právnických a fyzických osob (n.v. 351/2013 Sb.)
- n.v. 363/2013 Sb. (SuSeS; vzor poučení o a formulář pro odstoupení)
- n.v. 364/2013 Sb. (SuSeS; timesharing)
- o řízení před rozhodčí komisí spolku (§ 40e an. zákona č. 216/1994 Sb.)
- o veřejné prospěšnosti (§ 146-150, § 231, § 272; ?)

Východiska NOZ

- ∞ funkcí soukromého práva je umožnit svobodné rozvíjení soukromého života (ADZ s. 43; § 3/1)
  - soukromé právo je ze své povahy individualistické
  - NOZ jako prostředek prosazování svobody člověka
- ∞ účelem upravit soukromá práva osob vzniklá z jejich vzájemného styku mezi sebou (ADZ s. 49)
- ∞ *Si non confectus, non reficiat* (US: If it ain't broke, don't fix it/GB: Let well alone.)
  - zlaté pravidlo Jeho lordstva Havelocka Vetinariho (Zeměplocha)
  - „Bert Lance believes he can save Uncle Sam billions if he can get the government to adopt a simple motto: "If it ain't broke, don't fix it." He explains: "That's the trouble with government: Fixing things that aren't broken and not fixing things that are broken.“ (newsletter of the US Chamber of Commerce „*Nation's Business*“ May 1977; T.B. Lance byl člen Carterovi administrativy)
  - → dispozitivita, RN, ...

∞ integrace soukromého práva

- NOZ jako obecné právo soukromé (§ 9/2)
- x ZPr (z.č. 262/2006 Sb.); srov. § 34 a 35 & § 2401
- x reg. partnerství (z.č. 115/2006 Sb.); srov. § 9/1 a § 3020

∞ konvenční pojetí

- návrat zpět (VN OZ1937), pohled jinam → cesta vpřed (?)

∞ diskontinuita vůči soc. právu (OZ 1950, OZ 1964)

∞ antropocentrismus

- přirozenoprávní koncepce (§ 3/1, § 19/1)
- člověk a jeho zájmy jako priorita (§ 3/1)
  - „...myšlenkové ukotvení je v respektu k osobnosti člověka jako svobodného individua způsobilého žít podle svého a rozhodovat o svých soukromých záležitostech samostatně.“ ADZ s. 49
- lidé a PO si nejsou rovny

∞ E. Tilsch k rekodifikaci SP r. 1911:

- „Rozhodně dávám přednost nové kodifikaci občanského práva před souhrnem oprav jednotlivých. Jako základní kmen látky bylo by užití práva, jak nyní se provádí: soudní nalézání práva, praxi advokátní, notářskou i obecnostva asi v posledních dvou desetiletích. Nebudíž mi špatně rozuměno. **Nenapadá mi, abych dnešní nalézání práva a jinou praxi prohlašoval za vzornou ve všech směrech, nýbrž jde mi jen o to, aby nebyla hledána spása v jednotlivém přejímání rozmanitých abstraktních pravidel z různých cizích zákonodárství, nýbrž aby se vlastní tvůrčí síla prokázala novým vytvořením pravidel na základě domácí hrubé látky.** Rozhodnutí, nalezených dnešní praxí, nebylo by nikterak třeba vždy přijmouti; naopak bylo by spíše třeba vypracovati rozhodnutí zákonodárné z pestré rozmanitosti konkrétních jevů, pomocí hledisek právně politických. Výhody takovéto práce induktivní jsou na snadě: Získala by se pevná půda skutečného života. Dospělo by se k poznání, které otázky mají životný zájem a které části tradičního práva odumřely.“

Členění NOZ

- ☞ Pět částí, hlavy, díly, oddíly, pododdíly, §
  - se zvláštní péčí o nadpisy a rubriky §
- ☞ jeden § zásadně max. dva odstavce a jeden odstavec nanejvýš dvě věty
- ☞ řazení souvisejících institutů (ADZ 52, 256)
  - od jednodušších ke složitějším
  - od obecných ke zvláštním

Členění NOZ

☞ Přehled NOZ

Osobní pr.

Majetková práva

- Část první – Obecná část (§ 1-654)
  - osoby, zastoupení, věci, právní skutečnosti
- Část druhá – Rodinné právo (§ 655-975)
  - manželství, příbuzenství a švagrovství, péče o dítě
- Část třetí – Absolutní majetková práva (§ 976-1720)
  - věcná práva, dědické právo
- Část čtvrtá – Relativní majetková práva (§ 1721-3014)
  - vznik, změna a zánik závazků, zajištění a utvrzení dluhu
  - závazky z právních jednání
  - závazky z deliktů (NÚ, zneužití a omezení soutěže)
  - závazky z jiných právních důvodů (BO, ...)
- Část pátá – Ustanovení společná, přechodná a záv. (§ 3015-3081)
  - (viz § 3017-3027!)

∞ „Nový zákoník tedy vychází z koncepce, podle níž rozdíl mezi majetkovým a nemajetkovým právem nelze hledat v právním důvodu (kauze) vzniku konkrétního nároku, ale v samotné povaze tohoto nároku. Proto vznikne-li v souvislosti se zásahem do fyzické nebo duševní integrity člověka škodlivý následek, je právo na odčinění tohoto následku nepromlčitelné jen tehdy, když svojí povahou nemá bezprostřední vliv na majetkovou sféru poškozeného. Odškodnění nemajetkové újmy v penězích se přitom v majetkové sféře poškozeného nepochybně projeví, proto se musí promlčovat.“ (*Karel Svoboda: K promlčení osobnostních práv a práva uskutečnit jednostranný právní úkon, [Právní rozhledy 21/2012, s. 761]*)

Problém s jazykem...

∞ Je čárka ve větě právně významná?

1) Soudce: Popravit nemožno osvobodit.

2) Manželka: Tak co chceš?

3) Co říká níže uvedená věta?

Knapp zaútočil na Gerlocha s nožem.

(T. Sobek)

Terminologie

- ∞ snaha o terminologickou jednotnost
  - pro stejné pojmy stejná slova
  - pro různé pojmy různá slova
    - smlouva x závazek x dluh; věc x záležitost
    - x právo = objektivní i subjektivní (oprávnění)
- ∞ ~~je povinen~~ → rozkazovací způsob (necht' zaplatí, vydá,...)
- ∞ ~~je oprávněn~~ → může, má právo
- ∞ jiný právní předpis – zákon – tento zákon
- ∞ zákon stanoví, smlouva určuje
- ∞ právní domněnky a fikce
  - PDV – má se za to, že (srov. ale § 993)
  - PDN – platí, že
  - PF – považuje se, hledí se na (srov. ale § 19/1)
- ∞ slovo nebo
  - bez čárky (slučovací význam)
  - s čárkou (vylučovací význam; alt. anebo s čárkou)
- ∞ nárok je složkou práva (oprávnění) vznikající jeho dospělostí
  - promlčením zaniká nárok, nikoliv oprávnění
  - některá oprávnění nejsou nárokem vybavena (srov. Sázku, hru a los - § 2873 an.)
- ∞ právní vztah ≠ právní poměr (Bezouška k § 3028/2)?

- ☞ *„S novým občanským zákoníkem pro Českou republiku bude ještě hodně práce.“*
  - prof. Dr. JUDr. KAREL ELIÁŠ, *Obchodněprávní revue 5/2012*
- ☞ *připravované novely*
  - ST 713 (otázky umělého oplodnění)
  - ST 740 (registr smluv, faktur, objednávek - mj. zruší § 147a ZVZ)
- ☞ *„Důvodová zpráva ovšem není komentář a obsah jednotlivých právních pravidel bude muset být podrobně zmapován. To nepůjde bez právní vědy ani bez postupně se vytvářející se judikatury. Nový zákoník potřebuje seriózní rozbor v monografiích a komentářích.“*
  - prof. Dr. JUDr. KAREL ELIÁŠ, *Obchodněprávní revue 5/2012, s. 148*

Soukromé a veřejné právo

- ∞ K posouzení soukromoprávního či veřejnoprávního charakteru ... se nabízí různé cesty; především použití:
- **teorie zájmové** (veřejné právo chrání zájmy veřejné, zatímco soukromé právo zájmy soukromé, přičemž veřejným zájmům se přikládá vyšší hodnota (větší "právní cennost") než zájmům soukromým. Mezi soukromým a veřejným zájmem ovšem neexistují přesné hranice a nelze tedy nijak spolehlivě stanovit, zda konkrétní zájem je veřejný či soukromý)
  - **teorie mocenské** (účastníci soukromoprávních vztahů mají rovné postavení, zatímco ve vztazích veřejnoprávních se projevuje zákonem přesně vymezené nadřazené postavení nositele veřejné moci, který v mezích zákona a způsoby, které zákon předvídá, autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. (x veřejnoprávní a spotřebitelské smlouvy)

Soukromé a veřejné právo

- **teorie organické** (veřejnoprávním jsou takové právní vztahy, v rámci nichž jeden z účastníků vystupuje z důvodu výkonu funkce veřejného svazu nebo z důvodu své příslušnosti k některému veřejnému svazu (veřejnoprávní korporaci). Jestliže účastníci vstoupili do právního vztahu na uvedeném nezávisle, jde o poměr práva soukromého.)
  - **metody právního regulování** (soukromoprávní metoda právní regulace je metodou rovnosti (srov. § 2 odst. 2 OZ) žádný účastník soukromoprávního vztahu nemůže druhému účastníku jednostranně ukládat povinnosti, ale ani na něj jednostranně převádět práva; povaha a míra účasti subjektů soukromoprávních vztahů na vzniku a rozvíjení tohoto vztahu a na formování jeho obsahu je tedy stejná, zatímco veřejnoprávní metoda právní regulace je naopak vertikální: jeden ze subjektů právního vztahu vystupuje jako nositel veřejné moci a může jednostranně ukládat povinnosti druhému účastníku právního vztahu, mnohdy nejen bez jeho vůle, ale i proti jeho vůli; povaha a míra účasti subjektů právního vztahu na jeho vzniku, rozvíjení a formování jeho obsahu je tedy zcela odlišná.
- ☞ Žádná cesta není natolik spolehlivá, aby vždy dokázala poskytnout odpověď na položenou otázku v každém konkrétním případě. (volně dle NSS 4 As 47/2003 z 12. 10. 2004)

Úvodní ustanovení - § 1

§ 1-14 a § 3030

soukromé pr. objektivní (§ 1/1)

- pr. pravidla upravující PrPov mezi osobami z jejich soukromého styku (není definicí, poukazuje na rysy SP)
  - jde o pravidla (pr. normy), nikoliv pr. předpisy (x ust. pr. řádu?)
- NOZ vychází z organické teorie
- právní řád vykládat široce (srov. § 3/3)

uplatňování SP je nezávislé na uplatňování VP (§ 1/1; § 3029/2; x obráceně)

- uplatňování
  - výkon již nabytého soukromého práva (Telec),
  - i aplikace objektivního práva (Melzer/Tégl)
- SP – autonomie vůle, dispozitivnost, vzájemný styk osob, ekvivalence plnění, sankce řeší konflikt osob
- VP – zákaz libovůle, kogentnost, styk osob a OVM nebo OVM navzájem, bez ohledu na ekvivalenci, sankce řeší konflikt osoby a VM hájící veřejný zájem
- uplatňování SP je vázáno na VP, jen stanoví-li tak výslovně zákon (ADZ s. 59)
  - x vznik VP nároku neznamená vznik SP oprávnění
  - x porušení VP jen VP sankce (srov. § 3a ObchZ)

VP a SP spolu váže ústavní pořádek a veřejný pořádek

horizontální působení (prozařování) ústavních norem do „jednoduchého práva“ (§ 2/1)

Dispozitivnost a kogentnost

- ☞ soukromé právo (§ 1/1) je zásadně dispozitivní (§ 1/2; § 1725)
  - → kogentní právní normy jsou výjimkou
  - **celé soukromé právo! (ADZ s. 61)**
  - pro určení povahy je rozhodující hypotéza, nikoliv jazykové vyjádření dispozice
- ☞ *„není jednotného bezpečného kritéria pro posouzení, zda to které ustanovení zákonné jest právem závazným nebo nezávazným.“*
(Mayr, R. Soustava občanského práva. Kniha první: Nauky obecné. 2. vydání. Brno: Barvič & Novotný, 1929, s. 25; cit. dle ADZ s. 60)
- ☞ „... není-li to řečeno explicitně v zákoně, kogentní a dispozitivní normy se někdy poznají podle v zákonu použitých standardních formulací a někdy se spolehlivě poznají interpretací. Velmi často, a řekl bych většinou, se ze zákona spolehlivě nepoznají“. (V. Knapp)

∞ lze **ujednat** odchylně, ledaže je to výslovně zakázáno

- „zakazuje se“
  - obecné zákazy (např. § 1/2, § 580, ...)
  - speciální zákazy (např. § 92, § 345, § 1315, § 1814, § 1988, ...)
- nepřímo (stanovením negativního následku)
  - k odchýlení se nepřihlíží (např. § 16 , § 1812/2 SUSS, § 2372 LS, § 2898)
  - nemá právní účinky (např. § 1574, 2530/3, 2728, 2729)
    - x rel. neúčinnost (např. § 737, § 1654/2, § 1893/3, § 2146, § 2181, § 2354)
  - odchýlení se je neplatné (obecně § 580-585, spec. např. § 1796 – Lichva, § 1800 – adhezní smlouvy, § 2067)
  - nemůže vzdát (§ 2374)
  - platí jen potud (§ 2058)

∞ → ostatní odchylná **ujednání** nejsou zakázána

☞ obecně jsou zakázána ujednání porušující

- dobré mravy (§ 1/2 NOZ)
- veřejný pořádek (§ 1/2 NOZ)
- právo týkající se postavení osob (§ 1/2 NOZ)
- ustanovení zákona, jehož smysl a účel vyžaduje, aby odchýlení se od něj bylo neplatné (**dvojrole § 580/1 ?**)
  - „Neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.“

☞ stanovuje § 1/2 podmínky pro rozpoznání

- kogentních a dispozitivních norem, což předpokládá § 245, 558 a 3041 (arg. donucující) nebo
- meze smluvních odchylek (obdobně § 547, § 580/1)?

Dobré mravy

∞ dobré mravy

- „Dobré mravy jsou vykládány jako souhrn společenských, kulturních a mravních norem, jež v historickém vývoji osvědčují jistou neměnnost, vystihují podstatné historické tendence, jsou sdíleny rozhodující částí společnosti a mají povahu norem základních.“ (NS 33 Cdo 1371/2007 z 23. 7. 2009; srov. i 3 Cdon 69/96, 29 Cdo 1583/2000, 21 Cdo 4647/2010 z 23. 5.2012)
- „Pojem "dobré mravy" nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou (haec aequitas suggerit.), což ve svých důsledcích znamená nastoupení cesty nalézání spravedlnosti.“ I. ÚS 643/04 6.9.2005, IV. ÚS 262/10 z 16. 9. 2010, NS 22 Cdo 1137/2012 z 27. 6. 2012
  - „...HAEC AEQUITAS SUGGERIT, ETSI IURE DEFICIAMUR.“ (D. 39, 3, 2, 5 PAUL.) To doporučuje ekvita, když chybí právní předpis
- „Dobré mravy v tomto pojetí tedy jsou souhrnem etických obecně uznávaných a zachovávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými mravními zásadami a právními principy. Takto provedený výklad pojmu dobré mravy ve svém souhrnu prostupuje i Listinou...“ (IV. ÚS 3653/11 z 5. 7. 2012)
- mají základ v etických představách společnosti

Veřejný pořádek

- ∞ veřejný pořádek (NOZ nedefinuje)
  - „prostupuje celé právo a zahrnuje pravidla, na nichž leží právní základy společenského řádu zdejší společnosti.“ ADZ s. 62; (Eliáš)
  - „...stav věcí vylučující či omezující nebezpečí veřejné poruchy, tzn. poruchy způsobilé ohrozit kohokoli.“ (I. Telec)
  - „...veřejný pořádek představuje základní pravidla právního řádu, na kterých je třeba bezvýhradně trvat, tedy taková pravidla, jejichž dodržení nelze ponechat výlučně na iniciativě dotčených jednotlivců.“ Pravidla mající základ v právním řádu jako takovém. (Melzer)
  - dle NSS je porušením veřejného pořádku jednání, které je „skutečným, aktuálním a dostatečně závažným ohrožením některého ze základních zájmů společnosti“ (NSS 3 As 4/2010-115 z 26. 7. 2011 bod 55)
    - pojem veřejného pořádku předpokládá krom norem právních užití také norem morálních, sociálních, politických, případně náboženských (bod 31)
    - neexistuje jediný veřejný pořádek pro celý právní řád, resp. nějaký faktický stav společnosti (bod 31)
    - veřejný pořádek je nutno chápat a vykládat v kontextu dané právní úpravy a vycházet přitom z jejího účelu (bod 32)
- ∞ např. pravidla pro vznik a zánik manželství, rozdělení věcí, nabytí zletilosti...
- ∞ konstatování střetu vyžaduje přesné odůvodnění

∞ významné zákazy

- § 580/1 a jeho „dvojrole“
- absolutní majetková práva : „Od ustanovení třetí části se lze odchýlit **ujednáním s účinky vůči třetím osobám**, jen připouští-li to zákon.“ (§ 978)
  - srov. i § 3/2/e) jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká
  - úprava absolutních práv vůbec (Melzer)
- smlouvy uzavírané adhezním způsobem (§ 1801)
- ochrana
  - spotřebitele (§ 1812, 1813)
  - nájemce prostor k bydlení (§ 2235/1 a § 2239)
  - obchodního zástupce (§ 2519)
  - účastník zájezdu (§ 2549)

§ 2

- ∞ výklad soukromého práva (§ 1/1) musí být axiologický (hodnotově bezrozporný), tj. ve shodě (§ 2/1; prozařování)
  - s ústavním pořádkem
  - se zásadami NOZ
  - tím chráněnými hodnotami (srov. § 3/1).
- ∞ vykládat podle (§ 2/2; např. § 1341)
  - smyslu slov (jazykový) v jejich vzájemné souvislosti (systematický) &
  - jasného úmyslu zákonodárce (subjektivně historický)
    - tj. zřejmého, jasně projeveného a z textu zákona interpretací odvoditelného (ADZ s. 63)
  - x slov se nelze dovolávat proti jejich smyslu (objektivně teleologický)
  - x nekonformní musí ustoupit (§ 2/1)
  - x v rozporu s dobrými mravy
  - x vedoucí ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění
- ∞ použití právního předpisu (byť správně vyloženého) nesmí (§ 2/3)
  - být v rozporu s dobrými mravy
  - vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění
  - Summum ius-summa iniuria . (Cicero)
- ∞ nelze-li předpis použít → § 10

§ 3

☞ dvě hlavní zásady SP (§ 3/1)

- autonomie vůle (cílem svobody osobní štěstí)
- neminem laedere
  - → každý může žít podle svého, neporušuje-li tím práva jiných, a usilovat o vlastní štěstí podle libosti, nepůsobí-li to jiným bezdůvodnou újmu (ADZ s. 65)
  - → každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí druhých (§ 81/1)

☞ výčet zásad SP (§ 3/2)

- dle důležitosti
- demonstrativní (arg. zejména + § 3/3)
- zavazuje slib daný s úmyslem být právně vázán (tj. PJ; viz i § 1723) neurčeným subjektům (např. veřejný příslib § 2884) i určeným (např. slib odškodnění § 2890); spec. § 2056

- ∞ čl. 1 LZPS: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. ...“
- ∞ autonomie vůle (§ 1/2, § 3/1, § 1725) jako základní zásada
  - čl. 1 LZPS: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. ...“
    - svoboda (autonomie vůle) upřednostněna před rovností
  - způsob určení a utváření vlastního právního postavení jednotlivce z jeho iniciativy a v důsledku jeho chtění
  - → preference dispozitivních ustanovení (§ 1/2)
  - → preference platnosti PJ (§ 574), principem RN (§ 586), výjimkou AN (§ 588)
  - → omezení prekluze (§ 654)
- ∞ zákaz jejího zneužití
  - povinnost jednat poctivě (§ 6/1)
  - zákaz prospěchu z porušení (§ 6/2)
  - zjevné zneužití práva se nechrání (§ 8)
- ∞ ochrana slabší strany (§ 3/2/c; § 433)
  - PDV slabší strany § 433/2
  - např. § 630 (sjednaná promlčecí lhůta), § 1315/3, § 1798 an. (adhezní smlouvy), § 2235 (nájem bydlení), § 2629/2 (zkrácení lhůty pro upl. skrytých v.), § 2898 (limitace NÚ)

§ 6 a § 7

∞ dobrá víra

- v objektivním smyslu (norma chování)
  - příkaz jednat poctivě (§ 6/1; § 242 BGB Treu und Glauben, good faith; honeste vivere)
    - spolupracovat k naplnění sml., vzájemná důvěra
    - chovat se poctivě a rozumně s ohledem na zájmy druhé strany
- v subjektivním smyslu (duševní stav)
  - vnitřní přesvědčení, že jednám po právu
- → lze jednat v dobré víře, ale nepoctivě

∞ PDV dobré víry § 7

- poctivost a dobrá víra se presumuje
  - x § 1111 (nabytí od neoprávněného)
- kdo je popírá, má důkazní břemeno

∞ nemo turpitudinem suam allegare potest (§ 6/2; § 579)

§ 8

∞ abusus iuris

- neminem laedit, qui iure suo utitur
- male enim nostro iure uti non debemus (Gai. 1, 53)
- → zneužití práva není jeho výkonem, ale protiprávním činem, proto nepožívá právní ochrany
- vztahuje se na osobní i majetková práva
- předejít zneužití zákazu zneužití má slovo „zjevné“
- „Za zneužití práva je nutné považovat i jednání, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s ustálenými dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit jinému účastníku újmu či se na jeho úkor obohatit.“ (IV.ÚS 3402/13 z 4. 6. 2014 bod 25)

Užití předpisů občanského pr.

- ⌘ NOZ upravuje osobní stav osob (§ 9/1)
  - x § 3020 reg. partnerství
- ⌘ NOZ je subsidiární vůči všem zvláštním právům soukromým
- ⌘ právní obyčeje a zvyklosti zavazují jen tam, kde na ně zákon výslovně odkáže (jinak jen jako int. pomůcka; § 9/2)
  - zvyklosti (§ 499, 511, **545**, 602, 627, 707, 1736, 1792, 1959, 2079, 2097, 2373/2, 2046/2, 2421, 2537, 2592, 2751, 2961)
    - obecné zvyklosti (§ 1403)
    - zvyklosti soukromého života (§ 10/2, 32, 2900, 2901)
  - místní zvyklosti (§ 114/2, 1017, 1258, 1281, 2499?, 2707)
  - obchodní zvyklosti (**§ 558/2**, 1801)

Analogie - § 10

∞ analogie legis (§ 10/1)

- chybí-li výslovné pravidlo, pak podle pravidla co do obsahu a účelu nejbližšího
- není-li to možné ↴

∞ analogie iuris (§ 10/2)

- vyplňování nezamýšlených mezer v zákoně (domýšlení právního řádu)
- podle
  - principů spravedlnosti &
  - zásad (§ 3/2)
- se zřetelem (tedy nikoliv dle)
  - k zvyklostem soukromého života
  - stavu právní nauky
  - rozhodovací praxi
- tak, aby se dospělo k dobrému uspořádání PrPov
- stanovená kritéria mají předejít libovůli

Judikatura § 13

- ∞ princip legitimního očekávání
- ∞ případy shodný v podstatných znacích s dříve rozhodnutým případem má být rozhodnut obdobně („stare decisis“; precedentní působení)
  - x odchýlení se musí být odůvodněno
    - „Judikatura nemůže být bez vývoje a není vyloučeno, aby (a to i při nezměněné právní úpravě) byla nejen doplňována o nové interpretační závěry, ale i měněna. Každá změna rozhodovací soudní praxe, zvláště jde-li o praxi nejvyšší soudní instance povoláné i k sjednocování judikatury nižších soudů, je ovšem jevem ve své podstatě nežádoucím, neboť takovou změnou zjevně je narušen jeden z principů demokratického právního státu, a to princip předvídatelnosti soudního rozhodování. ... povinnosti soudů přistupovat ke změně judikatury nejen opatrně a zdrženlivě (tj. výlučně v nezbytných případech opodstatňujících překročení principu předvídatelnosti), ale též s důkladným odůvodněním takového postupu; jeho součástí nezbytně by mělo být přesvědčivé vysvětlení toho, proč, vzdor očekávání respektu k dosavadní rozhodovací praxi, bylo rozhodnuto jinak.“ (IV. ÚS 2170/08 z 12. 5. 2009)

Svépomoc - § 14

- ☞ ohrožení pr. & zřejmé, že zásah VM by přišel pozdě (/1)
  - sám (objektivně) přiměřeným způsobem pomoci
- ☞ hrozí bezprostřední neopr. zásah
  - každý ohrožený odvrátit
  - úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené
- ☞ + je-li svépomocí zajišťováno pr., které by bez ní bylo zmařeno (zadržení zloděje)
  - obrátí se svépomocník bez zbytečného odkladu na příslušný orgán VM
  - původně samostatný třetí odstavec
- ☞ srov. i speciální uchování držby (§ 1006)

Osoby

- ☞ PDV „normálnosti“ osoby (§ 4/1)
  - i právnická? i stát?
- ☞ vědomost a pochybnost (§ 4/2)
  - vědomost (pochybnost), jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé
    - údaje ve VR (§ 121/2)
    - v NOZ: „o nichž ví“
- ☞ odborný výkon příslušníka povolání nebo stavu (§ 5)
  - odborná péče → x NŠ § 2950 + § 2953/2
  - stav (student LF, voják v záloze)
  - nedostatek oprávnění (§ 5/2; ? §1/1 V2?)
- ☞ osoby (FO i PO) jsou (§ 2974; § 3024/1)
  - české
  - zahraniční

☞ Právní osobnost (§ 15/1)

- způsobilost mít PrPov

☞ Svěprávnost (§ 15/2)

- způsobilost právně jednat (být osobou „sui iuris“; viz § 545 an.)

☞ K vzdání se právní osobnosti či svěprávnosti se nepřihlíží (§ 16)

- nepřihlíží se = zdánlivé právní jednání (§ 554; x neplatné)

☞ PrPov neosoby se přičtou osobě, které podle povahy právního případu náleží (§ 17/2)

∞ stát se považuje (PF) za PO (§ 21)

- „ ... i v případech, kdy stát vystupuje jako účastník soukromoprávního vztahu, který se řídí právními předpisy z oblasti soukromého práva, nelze jeho postavení bez dalšího ztotožňovat s postavením jednotlivce. I v takových vztazích stát nedisponuje skutečně autonomní vůlí. Jeho jednání se musí vždy řídit zákonem, i když zastupují stát z jeho pověření jiné subjekty. Při posuzování pozice státu v takových vztazích nelze proto cele abstrahovat od druhé dimenze státu, tj. té, v níž vykonává svou hlavní funkci, tedy státní moc.“ III. ÚS 495/02 4. 3. 2004
- „Občanský zákoník v § 21 prohlašuje stát za právnickou osobu, ale v § 1 odst. 2 rozlišuje na jedné straně majetkové vztahy fyzických a právnických osob a na druhé straně majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, čímž dává najevo, že stát není běžnou právnickou osobou. Jde tedy o to, že se stát v soukromoprávních vztazích pouze považuje za právnickou osobu, nikoliv, že jí ve skutečnosti je. Proto stát nemá ani ve sféře práva soukromého stejné postavení jako jiní jednotlivci, neboť nemá plnou autonomii vůle a musí se vždy řídit zákonem.“ II. ÚS 446/08 3. 9. 2008
- „...vystupuje-li cizí stát nikoli jako suverénní nositel veřejné moci, nýbrž jako právnická osoba ve věcech vyplývajících z individuálních vztahů podřazených úpravě občanského zákoníku, charakterizovaných právní rovností účastníků, odůvodňují pravidla mezinárodního práva závěr, že tato právnická osoba - cizí stát - nepožívá funkční imunity, a že je proto v těchto věcech dána pravomoc českých soudů.“ NS 30 Cdo 2594/2009 z 24. 3. 2011

Osoby blízké

☞ "Rodina je základ státu!" Cimrman

- x "Nelze v této souvislosti pominout tezi, dle níž je základem svobodného státu svobodná obec..." Ústavní soud v nálezu IV. ÚS 331/02

☞ osoby blízké (§ 22)

- příbuzní (bez dalšího, k příbuzenství § 771, osvojení § 832)
  - v řadě přímé bez omezení
    - ascendenti
    - descendenti
- v řadě pobočné
  - sourozenci (i neplnorodí a osvojení)
- manželé a partneři, dokud pr. vztah trvá (bez dalšího)
- jiné osoby
  - v poměru rodinném nebo obdobném a zároveň
    - rodinný poměr – ostatní příbuzní v řadě pobočné
    - obdobný poměr
      - faktický – druh & družka, konkubináty, příbuzní manžela
      - právní – pěstounství, poručník...
  - pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní (subjektivně)
  - PDV osob blízkých (§ 249 a 376 ZPr)
    - **osoby sešvagřené (§ 774)**
    - trvale spolu žijící

§ 22/2

∞ zvláštní podmínky a omezení k ochraně tertia ex lege

- pro
  - převody majetku
  - jeho zatížení nebo přenechání k užití jinému
- mezi osobami blízkými

∞ platí i pro obdobná PJ mezi PO a

- členem jejího SO
- tím, kdo PO podstatně ovlivňuje
  - jako její člen, nebo
  - na základě dohody či jiné skutečnosti

Fyzické osoby

- ∞ člověk má přirozená práva, kterým zákon stanovuje meze a poskytuje ochranu (§ 19/1 x PO § 20)
  - považuje se (PF?)
- ∞ PrPov FO nelze omezit v míře odporující zákonu, dobrým mravům nebo veřejnému pořádku. (§ 19/2)
- ∞ právní osobnost (§ 23)
  - je důsledkem osobnosti člověka
  - od narození do smrti (viz i v. č. 297/2012 Sb.)
  - nasciturus (§ 25)
    - PF narození počatého jen v jeho prospěch
      - nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur
      - srov. D 1.5.7
    - PDV narozeno živé x PF nikdy nebylo
- ∞ odpovědnost za své jednání (§ 24; § 2922)
  - je-li s to je posoudit & ovládnout (složka rozumová a volní)
  - přivede-li se vlastní vinou do stavu kdy ne
    - § 2922 náhrad škody + solidárně ti, kteří jej do tohoto stavu přivedli
  - NOZ zastává prospektivní koncepci odpovědnosti (dle ADZ, dle NOZ nejistě)
    - → odpovídá se za řádné (odpovědné) plnění povinností a výkon práv
    - x odpovědnost jako sankce za porušení povinnosti (ADZ 79, 372, 769)

Svéprávnost FO

☞ svéprávnost FO

- plně svéprávným se člověk stává
  - zletilostí, které se nabývá dovršením 18 roku věku (§ 30/1)
  - před nabytím zletilosti (§ 30/2; → svéprávný, ale nezletilý)
    - přiznáním svéprávnosti (§ 37 emancipace; venia aetatis)
      - povinná (§ 37/1 V1)
        - dovršivšímu 16 let
        - schopen sám se živit a obstarat si své záležitosti
        - souhlasí ZZ
      - možná (§ 37/1 V2)
        - v ostatních případech
        - z vážných důvodů v zájmu nezletilého
    - uzavřením manželství dovršivším 16 let (§ 672/2)

○ částečná svéprávnost

- nemůže nikdy jednat samostatně v záležitostech, k nimž by ZZ potřeboval přivolení soudu (§ 33, § 898, § 900/2), ani kdyby byla vyvrácena PDV dle § 31
  - sml. o sponzorování a provádění komplexního managementu hráčky vrcholového tenisu (NS 33 Cdo 2275/2011 z 25.6.2014)
- nezletilý (§ 31)
  - PDV přiměřeně rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku (objektivně)
- souhlas ZZ
  - k určitému PJ či dosažení určitého účelu (§ 32; omezení či zpětvzetí ex nunc)
    - ve shodě se zvyklostmi soukromého života
    - není zákonem zvlášť zakázáno
  - k provozování výdělečné činnosti (§ 33)
    - jen s přivolením soudu (nahrazuje podmínku věku)
    - ZZ může odvolat jen s přivolením soudu
- zákrok na těle (§ 95, § 100)
- k pořízení pro případ smrti veřejnou listinou (§ 1526)
- splnění dluhu (§ 1934)

Narušení svéprávnosti FO

∞ předběžné prohlášení (§ 38)

- v očekávání vlastní nesvéprávnosti může člověk určit (alt.)
  - jak mají být spravovány jeho záležitosti
  - kdo je má spravovat
  - kdo se má stát jeho opatrovníkem (IT § 3034)
- forma (§ 39)
  - veřejná listina (§ 3026/2; § 567)
  - soukromá listina
    - datum
    - 2 svědci id. dle § 3019 a jejich podpisy
  - soukromá listina s předčitatelem
- odvolání (§ 41/1)
  - ve formě dle § 39/1
  - zničení listiny prohlašujícím
    - nesvéprávným?
- je-li mimo určení opatrovníka vázáno na podmínku odkládací (§ 42; § 548/2)
  - rozhodne o jejím splnění soud
- zrušení soudem pro zjevnou podstatnou změnu okolností (§ 43)
- i když je neplatné, soud přihlédne (§ 44)

∞ nápomoc při rozhodování

- obtíže s rozhodováním pro duševní poruchu (§ 45)
  - ujednání poskytování podpory s podpůrcem
- smlouva o nápomoci (§ 46)
  - podpůrce
    - je přítomen při PJ
      - jedná s podporovaným, ne namísto něj
    - zajišťuje potřebné údaje a sdělení
    - radí
    - má právo spolupodpisu (§ 47/2)
    - má právo namítat neplatnost PJ podporovaného (§47/2)
  - účinnost schválením soudu (§ 46/2)
- odvolání podpůrce soudem (§ 48)

- ∞ Zastoupení členem domácnosti (§ 49; zastoupení obecně § 436 an.)
  - brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat
    - který nemá jiného zástupce x § 53?
  - taxativní výčet osob
  - nelze proti vůli (i nesvéprávného) zastupovaného
  - vyžaduje schválení soudu (§ 50)
  - rozsah zástupčího oprávnění (§ 52)
    - obvyklé záležitosti dle životních poměrů zastupovaného
      - peněžní prostředky na účtu jen do výše živ. minima jednotlivce (§ 52/2)
    - x souhlas k zásahu do duš. či těl. int. s trvalými následky
  - částečný zánik (§ 54/2)
    - účinností smlouvy o nápomoci (§ 46/2)
    - v rozsahu svéprávnosti zastoupeného
  - zánik (54/1)
    - vzdáním se zastoupení zástupcem
    - odmítnutím dalšího zastupování zastoupeným (i nesvéprávným)
    - jmenováním opatrovníka zastoupenému

Omezení svéprávnosti

- ∞ jen soud (§ 56/1)
- ∞ předpoklady
  - duš. porucha, která není jen přechodná (§ 57/1)
    - x duš. porucha ze stresu, opojení
    - x obtíže dorozumívat se (§ 57/2)
  - omezující schopnost dané osoby PJ (§ 57/1)
    - jen osobu která by jinak byla svéprávná
  - jinak stíženému hrozí závažná újma (§ 55/2)
    - omezení je v jeho zájmu (§ 55/1)
  - nestačí mírnější či méně omezující opatření (§ 55/2 - subsidiarita; viz § 45 an., § 49 an.)
  - zhlédnutí a ... (§ 55/1)
- ∞ omezuje se způsobilost samostatně právně jednat
  - x mimoprávní otázky (oblečení, místo pobytu, ...)
  - x deliktní pro jednotlivé případy individuálně ADZ 94
  - x běžné záležitosti každodenního života (§ 64)
- ∞ IT § 3032-3033 (zbavený → omezený)

- ⌘ zvl. zastoupení na základě soudního rozhodnutí (§ 58)
- ⌘ omezení je vždy dočasné (§ 59)
  - na dobu vyřízení určité záležitosti (prodej domu)
  - omezení okruhu právních jednání, max. 3 roky
  - po dobu řízení o prodloužení, max. 1 rok
- ⌘ změna okolností (§ 60)
- ⌘ opatrovník
  - povolán předběžným opatřením (§ 38, § 61)
  - soudně určen (§ 62)
  - opatrovníkem nemůže být... (§ 63)
- ⌘ jednání přes omezení (obecně § 581)
  - platné, je-li ratihabováno (§ 65/2)
  - moderace opatrovancových povinností (§ 65/1)
  - neplatné (§ 586), působí-li opatrovanci újmu
    - x dar malé hodnoty nebo obvyklý (§ 2066)

Nezvěstnost

- ∞ nezvěstnost (bez vážných pochybností o živole)
  - předpoklady (§ 66)
    - svéprávný člověk
    - opustil bydliště (§ 80)
    - nepodal o sobě zprávu
    - není známo, kde se zdržuje
    - návrh osoby s právním zájmem (nelze ex officio)
  - účinky (§ 67)
    - jako by prohlášeného nebylo potřeba k (x osobní stav)
      - udělení souhlasu
      - přivolení
      - odevzdání hlasu
      - jinému konání
    - PJ bez vůle prohlášeného (→ § 69)
      - v době od opuštění bydliště do prohlášení za nezvěstného
      - bylo-li prohlášení za N. bez zbytečného odkladu navrženo
      - → PJ s odkládací podmínkou (§ 548/2) prohlášení (PF)
    - možnost prohlášení za mrtvého
  - pozbytí účinků (§ 68)
    - navrácení prohlášeného
    - prohlášený jmenuje správce svého jmění (? + § 70 správce majetku)
      - majetek x jmění (§ 495)
    - dnem, který platí za den smrti prohlášeného (→ § 72)

∞ smrt

- úmrtní list (§ 26/1)
  - neznámé místo smrti → PDV nalezení těla (§ 28/1; § 114)
- prohlášení za mrtvého soudem
  - „dekorporovaný“ účastník neštěstí (§ 26/2; důkaz smrti; + § 76/2)
  - prohlášený nezvěstný s domněnkou smrti (§ 66 an.; § 72 an.)
    - vážné pochybnosti, zda je ještě živ + návrh osoby s právním zájmem
    - 5 let od konce roku, kdy byl prohlášen (§ 73)
      - x zpráva, z níž lze soudit, že nezvěstný je dosud naživu
  - neprohlášený nezvěstný (§ 74)
    - 7 let od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž...
  - nezvěstný před dovršením 18 roku
    - nelze prohlásit před uplynutím roku, v němž uplyne 25 let od jeho narození
    - systematicky (/2) i textem (arg. stal) nepatří k prohlášeným za N., dle ADZ 99 zřejmě obecné
  - nezvěstný účastník hromadného ohrožení života (§ 75)
    - 3 roky od konce roku, v němž se objevila poslední zpráva, z níž...
  - PDN místa, kde naposledy pobýval živý (§ 28/2)

∞ nejisté pořadí smrti → PDV současné smrti (§ 27 → § 1479)

Jméno, pseudonym

∞ jméno člověka (§ 77; § 3019)

- osobní jméno a příjmení
  - pokročilí: + další jména & rodné příjmení
- každý má právo
  - užívat své jméno v právním styku
    - právní styk (uzavření smlouvy nebo jiné PJ)
  - na ochranu svého jména
  - úctu k němu
- ochrana (§ 78)

∞ použití jiného jména v právním styku (§ 77/2)

- cizí nebo smyšlené
- nese následky omylů a újem z toho vzniklých

∞ pseudonym (§ 79)

- lze pod ním PJ (i podnikat § 425/2), je-li zřejmé kdo jednal a nemůže-li mít druhá strana pochybnosti
- známý pseudonym chráněn stejně jako jméno (nemusí být obecně známý)

Bydliště

„...bydliště je již z definice dočasné, vyjma toho posledního (ale to jen u protestantů, katolíci, pokud vím, vyžadují splátky nájemného za hrobové místo, a pokud pozůstalí platit přestanou, vykopou vás a dají někam jinam, mezi neplatiče).“ [T. Pecina](#)

- ∞ místo, kde se člověk zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale (§ 80)
  - bydliště (adresa) x obydlí (místo, kde bydlí § 743)
  - x administrativní trvalý pobyt
- ∞ bydliště může být i na více místech
- ∞ uvedení jiného místa
  - lze se dovolat i bydliště
  - nelze namítat, že nejde o bydliště
- ∞ bez bydliště
  - místo, kde žije (PF)
  - x kde má majetek, popřípadě poslední bydliště
- ∞ NOZ používá, ale nedefinuje domácnost

Osobnost člověka

- ∞ osobnost člověka požívá ochrany jako celek (§ 81/1)
  - demonstrativní výčet osobnostních práv (§ 81/2)
    - nejsou předmětem držby ani vydržení (§ 988/2)
- ∞ každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého (§ 81/1; § 3/1)
- ∞ při dotčení osobnosti (§ 82/1) nepromlčitelný (osobnostní pr.)
  - zdržovací nárok
  - odstraňovací nárok
  - x promlčující se majetkový nárok na náhradu újmy → § 2956 a § 2957
- ∞ postmortální ochrana kteroukoli osobou blízkou (§ 82; § 22)
- ∞ ochrana právnickou osobou (§ 83)
  - souvisí-li zásah s činností v PO
    - za života
      - jménem a
      - se souhlasem člověka
        - x neschopen projevit vůli pro nepřítomnost nebo neschopnost úsudku
    - po smrti

∞ podoba člověka

- zachytit - jen se souhlasem lze zachytit tak, aby podle zobrazení bylo možné určit totožnost (§ 84)
- rozšiřovat jen s jeho svolením (§ 85)
  - PDN implicitního souhlasu při souhlasu se zobrazením...

∞ soukromí

- lze zasahovat jen ze zákonného důvodu
- soukromé prostory (i pracoviště; širší než obydlí)
- sledování soukromého života a jeho zv. či obr. zaznamenávání
- využití zv., obr. či jiných záznamů pořízených 3. os
- šíření takových záznamů
- písemnosti osobní povahy

∞ svolení k zásahu (§ 87)

- lze odvolat, i když bylo na DU
- nebyl-li k odvolání rozumný důvod, náhrada škody (x nemaj. újmy § 2894/2)

∞ ex lege lze pořídit či použít

- podobiznu, zv. či obr. záznam
  - k ochraně pr. nebo pr. chráněných zájmů 3. os
- podobiznu, písemnost os. povahy, zv. či obr. záznam
  - na základě zákona k úřednímu účelu
  - při vystoupení v záležitosti veřejného zájmu
- podobiznu, zv. či obr. záznam
  - přiměřeným způsobem k vědeckému či uměleckému účelu
  - pro zpravodajství
- obecný limit pro zákonná dovolení
  - nelze nepřiměřeným způsobem v rozporu s oprávněnými zájmy člověka

∞ k otázce stříhání

- srov. § 91, 93, 94, 96 a § 112, který je speciální k § 493
- „Obdobné má platit i o tom, co vyjde z lidského těla; není to např. možné svévolně opatřit jménovkou dotčené osoby.“ ADZ 112

∞ lidské ostatky (§ 92)

- TČ hanobení lidských ostatků (§ 359 TZ)

Právnícké osoby

∞ „Právnícké osoby si vytvářejí lidé jako nástroje podrobující se vůli člověka a sloužící jeho zájmům.“ ADZ

∞ teorie PO

- fikce (skutečně existují jen FO, PO jsou uměle vytvořeny právem)
- reality (PO skutečně existují a právo jejich existenci bere na vědomí)
- podstatných náležitostí (jestliže má podle zákona schopnost mít Pr&Pov, případně právně jednat, je to PO)
- negativní („PO je prostě subjekt od FO odlišný“)

Může PO mít vlastní vůli?

- ⌘ Právní norma:
  - Tomu, kdo úmyslně sníží vážnost jiného výrokem, který nemá oporu ve skutečnosti, kat jazyk o polovinu tupým pilníkem na nehty zkrátí.
- ⌘ Situace: Prof. K. po kritice NOZu ze strany M. prohlásil, že M. NOZu nemůže rozumět, protože jej ani nečetl.
- ⌘ Jaké tři podmínky musí být naplněny, aby prof. K. ztratil nejméně polovinu své výřečnosti?
  - úmysl
  - difamující výrok
  - nepravdivé skutkové tvrzení
- ⌘ O věci bude rozhodovat tříčlenný soudní senát, přičemž
  - soudce č. 1 neshledal úmysl, ale další znaky považuje za splněné
  - soudce č. 2 neshledal difamující povahu výroku, ale...
  - soudce č. 3 neshledal výrok nepravdivý, ale...
- ⌘ Přejde prof. K. o část svých jazykových schopností? Bude rozhodnutí záviset na způsobu hlasování?

	Soudce č. 1	Soudce č. 2	Soudce č. 3	Senát
Úmysl	Ne	Ano	Ano	Ano
Difamující výrok	Ano	Ne	Ano	Ano
Nepравdivé skutkové tvrzení	Ano	Ano	Ne	Ano
Výsledek	Nevinen	Nevinen	Nevinen	Vinen

Právnícké osoby

- ⌘ PO je umělý organizační útvar, jemuž právo dalo právní osobnost (teorie fikce) a jehož důvodem je majetkové právo
  - zákon výslovně stanoví, že jde o PO
  - uzná (dle ADZ 77 právní osobnost jinak bez pochyby zřejmá)
  - SDEU 81/87 (Daily Mail) z 27. 9. 1988 bod 19: „...unlike natural persons, companies are creatures of the law and, in the present state of Community law, creatures of national law . They exist only by virtue of the varying national legislation which determines their incorporation and functioning . “
- ⌘ lidé a PO si nejsou rovny, jejich rovnost se nefinguje
  - PO nemá přirozené právo na vlastní právní osobnost
  - nezpůsobilost být sml. stranou (nájem obydlí, výměnek, důchod, ...)
- ⌘ úprava PO v NOZ subsidiární pro všechny PO
- ⌘ právnícké osoby veřejného práva (§ 20/2; včetně VŠ)
  - subsidiarita NOZ, je-li to slučitelné s povahou PO veřejného práva
  - k přeměnám § 184
- ⌘ obecné ne doktríně ultra vires (§ 20 V2)
  - x spec. PO (VŠ, nadace, penzijní fondy, ...)

Veřejné rejstříky PO

- ∞ ustavení – vznik – zrušení – (likvidace) – zánik
- ∞ právní osobnost PO (§ 118)
  - od vzniku do zániku
- ∞ PO nemají svéprávnost (F. Korběl, Dědič)
- ∞ záznamy o majetkových poměrech (§ 119)
- ∞ veřejné rejstříky (§ 120)
  - o každé PO min.
    - den
      - vzniku
      - zrušení s uvedením právního důvodu
      - zániku
    - název (který je jejím jménem (§ 132))
    - adresa sídla (plná § 136/2)
    - předmět činnosti
    - o členů statutárního orgánu
      - jméno, adresa bydliště nebo sídla
      - den vzniku a zániku fce
    - způsob, jakým statutární orgán PO zastupuje

∞ publicita VR

- jsou veřejně přístupné a každý do nich a z nich může ...(formální publicita § 120)
- materiální publicita VR (§ 121)
  - proti tomu, kdo PJ důvěřujíc údaji zapsanému ve VR, nemůže „zapsaný“ namítnout, že zápis neodpovídá skutečnosti
  - po 15 dnech od zveřejnění nelze tvrdit, že jsem o zveřejnění nemohl vědět (srov. § 4/2)
  - neodpovídá-li zveřejnění údaj zapsanému
    - nemůže se „zapsaný“ dovolat zveřejněného údaje
    - byl-li však 3. os. zapsaný údaj znám, může namítat, že zveřejněný zapsanému neodpovídal
  - dále srov. § 162

Ustavení a vznik PO

∞ ustavení PO (§ 122)

- založením zakladatelským PJ (§ 123)
  - náležitosti (spec. stanovy spolku §218, zakládací listina nadace § 310 an., nadačního fondu §396)
    - název, sídlo, předmět činnosti, první členové SO
    - SO a jak se vytváří, není-li ex lege
    - písemná forma
  - více zakladatelů (§ 125/1; smlouva)
    - přijetí stanov (→ spolek § 218)
    - uzavření jiné smlouvy
  - jeden zakladatel (§ 125/2; PJ jedné os. v zakladatelské listině)
    - v případech stanovených zákonem
    - jednočlenné PO (§ 210/2, § 211)
  - vznik zápisem do VR (§ 126/1; registrační zásada)
    - OO a Ozelů § 3025/2 (evidenční princip)
- zřízením zákonem
  - vznik účinností, NSJ (§ 126/2)
- zřízením rozhodnutím OVM
  - vznik patrně PM rozhodnutí, NSJ
- jiným zp. stan. jiným právním předpisem
  - např. odštěpením (§ 179/1)

∞ PDN ustavení na DN (§ 124)

Jednání před vznikem

- ∞ za PO lze jednat jejím jménem před jejím vznikem (§ 127)
  - i před jejím založením
  - kdo tak PJ, je zavázán sám (dispozitivní; více, solidarita)
    - viz čl. 8 směrnice 2009/101/ES a § 1/2?
  - do 3 měsíců od vzniku může PO převzít
    - PDN oprávněna a zavázána od počátku (ex tunc)
    - dá vědět dalším zúčastněným
- ∞ neplatnost PO → likvidace (§ 128-131)
  - § 128 retroaktivní (§ 3044)

Název PO

☞ Jménem PO je její název (§ 132/1)

- distinktivita
- neklamavost
  - u podnikatelů srov. § 422, § 424
- obsahuje označení pr. formy
- jméno člověka, k němuž má PO zvl. vztah (§ 133; x klamavost)
  - živého jen s jeho souhlasem
  - mrtvého se souhlasem manžela, x zletilého potomka, x předka
  - odvolání souhlasu v obchodní firmě § 428 (spec. k § 133/3)
- příznačný prvek názvu jiné PO, odůvodňuje-li to jejich vzáj. vztah (§ 134)
  - u podnikatelů i § 426

☞ ochrana názvu PO (§ 135)

- NOZ chrání pověst, nejen dobrou

Sídlo PO

- ☞ při ustavení se určí sídlo (§ 136/1)
  - i při jiném způsobu ustavení než založením (srov. § 123)
  - může být v bytě, nenaruší-li to klid a pořádek v domě
- ☞ v zakladatelském PJ PO zapisovaná do VR postačuje uvést jen obec, kde je sídlo PO (§ 136/2)
  - do VR plnou adresu sídla (adresa je označení sídla)
- ☞ rozpor zapsaného a skutečného sídla
  - každý se může dovolat skutečného sídla (§ 137/1)
  - materiální publicita sídla zapsaného (§ 137/2; srov. obecný 121/2)
  - u podnikatelů srov. § 429/2
- ☞ přemístění sídla do/z zahraničí (§ 138 an.)
- ☞ u podnikatelů viz § 429; sídlo má i podnikatel FO

Účel PO

- ⌘ veřejný (§ 20/2) či soukromý (včetně podnikání); § 144
  - podle hlavní činnosti
- ⌘ zákaz PO
  - jejíchž účelem je
    - porušení práva
    - dosažení cíle nezákonným způsobem
    - zejména...
  - ozbrojených nebo s ozbrojenými složkami

Veřejná prospěšnost

- ∞ PO (§ 20) bez ohledu na právní formu
- ∞ veřejně prospěšná PO (§ 146 an.; § 231; § 272; § 324 ZPr)
  - posláním (tj. vlastnost trvalé či dlouhodobá)
    - přispívat vlastní činností (aktivně) k dosahování obecného blaha
    - v souladu se zakladatelským PJ (§ 122)
      - x ne PO ustavené jinak
  - na rozhodování PO mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby
    - podstatný vliv (§ 71 ZOK?)
  - nabyla majetek z poctivých zdrojů
  - své jmění (včetně zisku) využívá
    - hospodárně (§ 159)
    - k veřejně prospěšnému účelu (srov. i § 1449)
  - → exkl. pr. na zápis statusu VP do VR (§ 147)
    - → je-li zapsán, pr. uvést v názvu (§ 150)
- ∞ veřejně prospěšná PO x PO, jejíž SVP byl zapsán do VR

Orgány PO

- ∞ za PO rozhodují a nahrazují její vůli členové orgánů (§ 151)
  - PO žádnou vůli nemá (§ 146 - že by přeci?)
  - dobrá víra členů orgánu se přičítá PO
    - x ostatní zástupci dle § 436/2; x u držby 992/2
- ∞ druhy orgánů (§ 152/1)
  - o jednom členu (individuální)
    - i ind. org. má člena
      - → „člen (voleného) orgánu PO“ namísto „orgán PO nebo jeho člen“
  - o více členech (kolektivní)
    - → rozhoduje ve sboru (§ 156/1)
      - usnášeníschopnost: většina všech členů (i telekonference jako „jiná účast“)
      - pro přijetí rozhodnutí: většina hlasů zúčastněných
        - „Ať je tedy vaše slovo 'Ano' ano a 'Ne' ne. Co je nad to, je od zlého.“ Mt. 5,37
      - zakladatelské PJ může
        - stanovit přísnější požadavky nebo možnost modifikace (§ 158/1)
        - připustit jednání per rollam (§ 158/2)
        - určit, že ze stavu 5:5 rozhoduje hlas předsedajícího (§ 158/3)
    - x působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle oborů

☞ člen voleného orgánu (x § 155)

- plně svéprávný (§ 152/2)
  - x i nezletilý nebo omezeně svéprávný v kol. orgánu (§ 152/3)
    - hlavní činnost PO se týká nezletilých nebo omezeně svéprávných
    - hlavním účelem PO není podnikání
    - určí tak zakladatelské PJ
- v posledních 3 letech neosvědčen jeho úpadek (§ 153)
  - x předem oznámí tomu, kdo jej do fce povolal

☞ právo ČVO na zaznamenání odchylného názoru (§ 157/1)

☞ povinnost ČVO (§ 159)

- péče řádného hospodáře (loajalita a výkon s potřebnými znalostmi a péčí)
  - PDV nedbalosti, není-li jí schopen, ač to musel zjistit a nevyvodil důsledky
- osobní výkon (spec. k § 438)
  - pro jednotlivý případ může zmocnit jiného člena téhož orgánu, aby za něj hlasoval
- ručení věřitelům za závazky PO, jestliže
  - nenahradil-li ČVO PO škodu způsobenou jí por. pov. při výkonu fce
  - v rozsahu, v jakém škodu nenahradil

☞ odstoupení ČVO z funkce prohlášením (§ 160)

- fce zaniká uplynutím 2 měsíců od dojití prohlášení

∞ „Funkce jednatele zaniká dnem, kdy valná hromada společnosti rozhodla o jeho odvolání z funkce, případně pozdějším dnem v usnesení valné hromady určeným (nikoliv až okamžikem, kdy se jednatel o svém odvolání z funkce dozví).“ 29 Cdo 2363/2010 z 21.12.2010

Jednání za PO

- ☞ zastupování PO (§ 161; organschaftliche Vertretung)
  - PO již nebude jednat přímo, ale vždy bude zastoupena (nahrazení vůle)
  - zástupce dá najevo, co jej k tomu opravňuje, není-li to zřejmé
  - zastupuje-li PO (§ 162)
    - člen jejího orgánu
    - způsobem zapsaným do VR
    - → nelze namítat, že ...
- ☞ podepisování za PO (§ 161)
  - název PO
  - podpis zástupce
  - popřípadě i údaj o (alt.)
    - své fci
    - pracovním zařazení
- ☞ zastupování PO SO
  - zbytková působnost SO (rozhodování §163 x zastupování § 164/1)
  - kol. SO: každý člen samostatně, neučí-li zakladatelské PJ jinak
  - působnost vůči zaměstnancům (§ 164/3)
  - pokles počtu členů (§ 165; opatrovník PO § 486 an.)
- ☞ zastupování PO zaměstnanci a členy
  - v rozsahu obvyklém jejich zařazení či fci (dle stavu, jak se jeví veřejnosti)
  - omezení vnitřním předpisem účinné vůči 3. os., jen muselo-li jí být známo
- ☞ PO zavazuje protiprávní čin jejího zástupce vůči 3. os (§ 167)

Zrušení PO

- ∞ PO se zrušuje (§ 168)
  - právním jednáním
    - PDN s likvidací (§ 169/2; §189/2)
    - určeným dnem, jinak dnem účinnosti (§ 171/c))
  - uplynutím doby
  - rozhodnutím OVM
    - dnem PM, nestanovuje-li den pozdější
  - dosažením účelu
  - z dalších důvodů stanovených zákonem
    - určeným dnem, jinak dnem účinnosti (§ 171/c))
- ∞ po zrušení likvidace (§ 169 → § 187 an.)
  - x celé jmění nabývá právní nástupce
  - x stanoví zákon (viz § 173)
- ∞ revokace rozhodnutí o zrušení (§ 170)
  - dokud nedošlo k naplnění účelu likvidace (§ 187/1)
- ∞ nedobrovolné zrušení (§ 172)

Přeměna PO

∞ přeměnou PO (§ 174/1)

- fúze (§ 178)
  - sloučením
  - splynutím
- rozdělení (§ 179)
  - rozštěpením - rozdělovaná PO zaniká a jmění přechází na více PO
    - nově vznikajících
    - již existujících (rozštěpení sloučením)
  - odštěpením - rozdělovaná PO nezaniká a část jmění přechází na min. 1 PO
    - nově vznikající
    - již existující (odštěpení sloučením)
  - lze kombinovat
- změna právní formy
  - možná, jen stanoví-li to zákon (§ 174/2; obdobně pro fúze a rozdělení § 181)

Přeměna PO

- ∞ po účinnosti přeměny PO nelze (§ 175/2)
  - rozhodnout, že nenastala
  - vyslovit neplatnost PJ
  - zrušit zápis přeměny do VR
- ∞ přeměna PO zřízené zákonem
  - pokud to zákon výslovně stanoví
- ∞ zvláštní ustanovení pro
  - obch. spol a družstva z.č. 125/2008 Sb.
  - spolky (fúze § 274 an.; rozdělení § 288 an.)
  - nadace (§ 382), nadační fond (§ 399)
  - „staré“ PO
    - sdružení podle z.č. 83/1990 Sb. (§ 3045)
    - obecně prospěšné společnosti (§ 3050)
    - zájmová sdružení PO (§ 3051)
    - PO dle z.č. 42/1980 Sb. (§ 3052)

Zánik PO

∞ PO do VR

- zapsaná dnem výmazu (§ 185)
- nezapsaná skončením likvidace (§ 186, § 207-209)

Korporace

- ∞ společenství nejméně dvou osob
- ∞ Korporace může mít jediného člena, připouští-li to zákon (§ 211/1)
  - PO s jediným členem je korporací (PF; § 210/2)
    - nemůže ukončit členství, ledaže tím na jeho místo vstoupí jiný
  - srov. založení jediným zakladatelem (§125/2)
- ∞ pokles členů korporace pod zákonný počet (§ 211/2)
  - soud poskytne lhůtu ke zjednání nápravy
  - x i bez návrhu zruší s likvidací
- ∞ člen se přijetím členství vůči korporaci zavazuje (§ 212/1)
  - chovat se čestně
  - zachovávat vnitřní řád
- ∞ zneužití hlasovacího pr. v soukr. korp. k újmě celku (§ 212/2)
  - soud na návrh dotčeného určí, že se nepřihlíží
  - prekluze (§ 564) do 3 měsíců ode dne zneužití
- ∞ reflexní škoda (§ 213)

Fundace

- ☞ vyčlenění majetku k určitému účelu (§ 303)
  - nadace (§ 306 an.)
  - nadační fondy (§ 394 an.)
- ☞ ustavuje se s vymezením majetkového zajištění a účelu (§ 304)
  - zakladatelským PJ (u nadace nadační listinou (§ 309); nadační fond § 395)
    - zakládací listina
    - pořízení pro případ smrti
  - zákonem
- ☞ vnitřní poměry nadace upravuje její statut (§ 305)
  - nadace (§ 314)
  - nadačního fondu (?)

Ústav

- ∞ PO ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky (§ 402)
  - účelem poskytování služeb destinátářům
  - x korporace
    - osobní prvek spojen s členstvím
    - hierarchie x demokracie
  - x nadace
    - možnost konzumace jmění
- ∞ podpůrná aplikace úpravy nadací (§ 418)
  - x nadační jistina
  - x nadační kapitál

Spotřebitel

- ∞ spotřebitelem je (§ 419)
  - jen FO, která mimo rámec (alt.)
    - své podnikatelské činnosti
    - samostatného výkonu svého povolání
  - jedná s podnikatelem (zejm. uzavírá smlouvu)
    - jak jednání faktické, tak právní
- ∞ slabší stranou (nikoliv spotřebitelem) může být i PO (viz i § 433/2)

Podnikatel

☞ obecná def. podnikatele (§ 420/1)

- samostatný
- výkon výdělečné činnosti
- způsobem (alt.)
  - živnostenským
  - obdobným
- na vlastní účet a odpovědnost
- se záměrem činit tak soustavně
- za účelem dosažení zisku
- → se zřetelem k takové činnosti se považuje (PF?) za podnikatele
- → i nemající oprávnění

- ∞ zvl. def. pro účely ochrany spotřebitele a splatnosti faktur (§ 1963; § 420/2)
  - uzavírá smlouvy
    - související s vlastní činností (alt.)
      - obchodní
      - výrobní
      - obdobnou
    - při samostatném výkonu povolání
  - jedná jménem nebo na účet podnikatele
- ∞ osoba zapsaná v OR je podnikatelem, i když nepodniká (§ 421/1; PF; spec. k § 420/1)
- ∞ PDV podnikatele u osoby se živnostenským nebo jiným oprávněním k podnikání x nepodniká
- ∞ sídlo podnikatele (§ 429) určeno
  - adresou zapsanou ve veřejném rejstříku (konstitutivní?)
  - nezapsaná FO místem hlavního obchodního závodu, popřípadě bydliště
    - odpadne rozlišování sídla PO a místa podnikání FO
    - → sídlo pro všechny podnikatele, jméno pro všechny subjekty (viz název PO)

∞ obecná ochrana slabší strany (§ 433)

- podnikatel v hospodářském styku nesmí
  - svou kvalitu odborníka
  - své hospodářské postavení
- zneužít k vytváření či k využití závislosti slabší strany
- k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných prpov
- PDV slabší strany (§ 433/2)

∞ informační pov. podnikatele (§ 435)

- každého uvádět na obch. listinách a e-prezentaci jméno a sídlo
- zapsaný v OR + údaj o zápisu, oddíl, vložku
- zapsaný v jiném VR + údaj o zápisu
- nezapsaný v VR + údaj o zápisu do jiné evidence
- má-li identifikující údaj (§ 3019), uvede i ten
- nyní je (opět) správná varianta IČO (viz § 24 zákona č . 111/2009 Sb.)

∞ na obchodních listinách nesmí být klamavé údaje (§ 435/2)

Zastoupení obecně

☞ druhy

- smluvní (vč. prokury)
- zákonné (nezletilý, PO, zvláštní případy společenství osob)
- opatrovnictví (FO, PO)
- speciální (členem domácnosti, doručování u solid. Z)

☞ zástupce (§ 436/1; agent)

- kdo je oprávněn jednat jménem jiného (alieno nomine)
- → PrPov vznikají přímo zastoupenému (principál)
- zástupce vždy projevuje svou vůli
  - musí přihlížet kvůli zastoupeného (§ 51, 467, 469, 875)
- x posel sděluje vůli cizí (faktické jednání přičítající se přímo principálovi → nemusí být svéprávný)

☞ není-li zřejmé, že někdo jedná za jiného

- PDN jedná vlastním jménem (srov. NS 33 Odo 806/2006 z 30. 4. 2008)
- dopadá na zastoupení smluvní i nesmluvní

∞ dobrá víra/vědomost zástupce o určité okolnosti se přičte zastoupenému (§ 436/2)

- x okolnost, o které se zástupce dozvěděl před vznikem zastoupení
- x zlověrný zastoupený se nemůže dovolat dobré víry zástupce
- členů orgánů PO spec. § 151/2; u držby 992/2

∞ střet zájmů (§ 437)

- vylučuje zastoupení
  - x u smluvního zastoupení přípustné, pokud zastoupený věděl
- věděla-li nebo musela-li 3. os. o střetu vědět, může se toho zastoupený dovolat
- PDV střetu zájmu
  - zástupce jedná i „za druhou stranu“
  - zástupce jedná ve vlastní záležitosti

☞ zástupce jedná osobně (§ 438),

- substituta lze, je-li to
  - ujednáno (substituční doložka)
  - vyžadováno nutnou potřebou (→ culpa in eligendo; disp.)
  - stanoví tak zvl. předpis (např. advokáti § 26 ZoA)
- dle NOZ možné stanovit substituta substitutovi...
- i substitut jedná jménem zastoupeného
- spec. u jednání orgánů PO (§ 159/2)

☞ více zástupců pro tutéž záležitost (§ 439)

- → PDV, že každý může jednat samostatně
- pokud společně, postačuje postupně

- ☞ překročení zástupčího oprávnění (§ 440) zavazuje
  - zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu
    - i když za jiného PJ osoba bez zástupčího oprávnění
      - → přímé zastoupení ex post x nepřikázané jednání § 3006
    - Schválit právní úkon nezmocněné osoby lze i mlčky, musí však být nepochybné, že pasivita je právě tímto projevem vůle. (VS v Praze 5 Cmo 278/94 28. 3. 1995)
    - x smluvní zastoupení § 446
  - toho, kdo jednal → dobrověrná druhá strana PJ může požadovat
    - splnění
    - náhradu škody

Smluvní zastoupení

- ☞ smlouva o zastoupení (zmocnitel a zmocněnec)
  - smlouva příkazní (§ 2430 an.; srov. § 2439) či obch. zast. (§ 2483)
    - x tzv. nepřímé zastoupení (suo nomine, ale v zájmu a na účet jiného) viz komise (§ 2455)
  - x plná moc (potvrzení zastoupeného, že zastoupení bylo ujednáno a vzniklo v určitém rozsahu)
- ☞ forma plné moci (§ 441/2)
  - písemná, netýká-li se jen určitého PJ
  - dle formy vyžadované pro PJ (veřejná listina?)
  - jinak i obrázková, zvuková, ...
- ☞ odvolání zmocnění (§ 442)
  - zmocnitel se nemůže vzdát práva odvolat zmocnění
  - ujednají-li se pro odvolání zmocnění důvody, nelze odvolat z jiného důvodu
    - x zvláště závažný důvod u zmocnitele
  - účinky odvolání vůči 3. os. § 448/2

Smluvní zastoupení

- ☞ PO jako zmocněnec (§ 443)
  - výkon zástupčího oprávnění SO nebo osobou, kterou SO určí (substitut; § 420 → nemusí jít nutně o další plnou moc)
- ☞ domněnka zmocnění (§ 444; § 33b/5 SOZ)
  - „zdánlivá plná moc“
- ☞ nezpůsobilý zástupce (§ 445)
  - odpovědnost zmocnitele za volbu zmocněnce
- ☞ překročení zástupčího oprávnění (§ 446; spec. k § 440)
  - zmocnitel vázán, jestliže
    - dodatečně schválí (ratihabice; § 440)
    - bez zbytečného odkladu nesdělí svůj nesouhlas (§ 446; PDN schválení)
    - x 3. os měla a mohla z okolností bez pochyby poznat (nebo věděla), že zmocněnec zástupčí oprávnění zjevně překračuje

☞ zánik zmocnění (§ 448)

- vykonáním PJ, na které bylo zastoupení omezeno
- odvolání zmocnitelem (účinky 448/2)
- vypovězení zmocněncem
- smrtí (zánikem) zmocněnce či zmocnitele, NSJ
- další důvody (uplynutím času, dosažením účelu, dohodou, splněním rozv. podmínky, pozbytí svéprávnosti zástupce, prohlášením konkursu § 252 IZ,...)

☞ co nesnese odkladu x nařízeno jinak

- zemře-li zmocnitel
- vypoví-li zmocněnec

☞ personální limitace k hlasování ČVO (§ 159/2)

☞ rozsahová limitace u členů kol. SO PO (§ 164/2)

Zákonné zastoupení

- ⌘ jednání za PO (§ 161 an.)
- ⌘ zastoupení podnikatele (§ 430)
  - osobou pověřenou při provozu závodu určitou činností
    - vedoucí odštěpného závodu (§ 503/2)
  - jinou osobou v provozovně
  - překročení zástupčího oprávnění zástupcem podnikatele (§ 431)
- ⌘ vzájemné zastupování manželů (§ 696)
- ⌘ zastoupení dítěte (§ 892 an.), poručenství (§ 928 a § 934) a opatrovnictví (§ 945), zastoupení přídatných SV správcem (§ 1234)...

Zvláštní případy zastoupení

- ∞ smluvní s ingerencí soudu
  - zastoupení členem domácnosti (§ 49 an.; schválení soudem)
  - zástupce pro doručování u solidárních závazků (§ 1868/2; subsidiární určení soudem)

Věci

- ∞ Věc (§ 489; x § 134 TrZ)
  - vše, co je rozdílné od osoby (§ 493; x PF § 112)
  - slouží potřebě lidí
    - užitečnost (objektivní způsobilost přinášet užitek)
    - ovladatelnost (objektivní podrobitelnost lidské vůli)
  - J. Sedláček:
    - „slouží“: jen směřuje-li přímo nebo nepřímo k zachování osobnosti lidské
    - užitečná hospodářsky → jen majetková hodnota
- ∞ majetek (aktiva) a jmění (aktiva a pasiva; § 495)
  - majetek = vlastnictví (§ 1011)?
- ∞ veřejný statek (§ 490)
  - kritériem určení k obecnému užívání (jeho chtění)
  - → veřejným statkem může být i věc soukromého vlastníka
- ∞ věci vyňaté z občanskoprávního styku (res extra commercium)
  - jeskyně není součástí pozemku a nelze jí vlastnit (§ 61 zákona č. 114/1992 Sb.)
  - ložisko nerostů vyhrazených vlastní ČR (§ 5/2 zákona č. 44/1988 Sb.)
  - povrchové a podzemní vody (§ 3/1 zákona č. 254/2001 Sb.)
  - přírodní léč. zdroje a zdroj přírodní min. vody (§ 4/1 zákona č. 164/2001 Sb.)

Plody, užitky, hodnota

- ∞ plod (§ 491/1)
  - co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy
  - dle obvyklého účelového určení a přiměřeně k němu
- ∞ užitek (§ 491/2)
  - co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy
- ∞ plody a užitky tvoří výnos věci (viz např. pacht § 2332)
- ∞ hodnota věci = cena obvyklá, NSJ nebo stanovená (§ 492/1)
  - → jsou i věci neocenitelné
- ∞ mimořádná cena věci pro nahrazení hodnoty s přihlédnutím
  - ke zvláštním poměrům
    - Sedláček: tj. ve spojení s ostatním jměním dotčené osoby
  - ke zvláštní oblibě vyvolané náhodnými vlastnostmi věci (§ 2969/2; pretium affectionis; srov. NSS 16875/36 z 23.4.1937, III. ÚS 350/12 z 5.4.2012)
    - „...předpokládá čistě osobní vztah k určité věci, čímž nabude tato věc určitých nahodilých subjektivních vlastností, takže ji nelze nahradití věcí jinou a že věc ta má vyšší cenu jen pro určitou osobu nebo pouze pro určitý okruh osob.“
- ∞ přítomná cena? (§ 997)

Zvíře

∞ živé zvíře (§ 494)

- není věcí, ale smysly nadaným živým tvorem (dereifikace zvířat)
  - x člověk je nadán smysly i rozumem (ADZ 226)
  - → zvíře je objekt práva odlišný od věci
- zvířetem i bezobratlí, jsou-li schopni cítit bolest nebo stres
  - x z.č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání - jen obratlovců
- ustanovení o věcech se na něj použijí obdobně jen v rozsahu, ve kterém to neodporuje jeho povaze; srov. čl. 41 LPrV
  - Slovo „obdobně“ ve spojení s odkazem na jiné ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu vyjadřuje, že toto ustanovení se vztahuje na vymezené právní vztahy v plném rozsahu.
  - Slova „přiměřeně“ ve spojení s odkazem na jiné ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu lze použít výjimečně; vyjadřuje volnější vztah mezi tímto ustanovením a vymezenými právními vztahy.
- náhrada při poranění zvířete (§ 2970)

Kategorie zvířat

- ∞ domáci (domestikovaná)
  - náleží k druhu žijícím s člověkem bezvýjimečně nebo převážně
- ∞ divoká (náleží k nedomestikovanému druhu, byť jednotlivci žijí v zajetí; jiná než domáci)
  - → i žížaly
  - zajatá (fyzicky se jim brání v útěku)
  - zkrocená (samovolně se zdržují u pána, nebo se setrvale vrací)
- ∞ chovaná (jsou zajatá, zkrocená a domáci)
  - zájmově (pro potěšení)
  - hospodářsky (pro hosp. prospěch; plody, „části“ a práce)
    - dobytek
    - ostatní

∞ „Občanské zákoníky některých států (Francie, Itálie, Španělsko) mají v úpravě nabytí a pozbytí vlastnického práva zvláštní ustanovení o některých druzích domácích zvířat jako jsou zejména králíci a holubi; návrh občanského zákoníku v tom směru přejímá jen ustanovení o roji včel, které se objevuje ve větším počtu evropských úprav.“ ADZ 228,

- Výslovně formulovaná právní pravidla o roji včel mají odůvodnění proto, že obecné ustanovení o zvířatech nelze vztáhnout na jednotlivé včely. Vlet jednotlivých včel na cizí pozemek se posoudí podle ustanovení o imisích. Zpravidla půjde o nepřímé imise posuzované co do přípustnosti podle kritéria míry přiměřené místním poměrům. O přímé imise by se jednalo při umístění úlů na samé hranici vlastníkovy pozemku a jejich nasměrování čelem k pozemku souseda. Vlastník včel přirozeně na cizím pozemku jednotlivé včely stíhat nemůže. Jednotlivé včely na cizím pozemku se považují za věc ničí, resp. za zvíře, které nikomu nepatří, takže souseď ani jejich zabitím neruší vlastnické právo souseda. ADZ 442 k § 1014

Rozdělení věcí

- ☞ věc je „vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“
  - hmotné (§ 496/1; res corporales)
    - část vnějšího světa
    - objektivně ovladatelná
    - s povahou samostatného předmětu
  - nehmotné (§ 496/2; res incorporales)
    - práva, jejichž povaha to připouští (patrně i doménové jméno)
    - jiné věci bez hmotné podstaty (dem.)
  - ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje (§ 497)
    - přiměřeně ustanovení o hmotných věcech
  - dle ADZ 230: co není věcí hmotnou, je věcí nehmotnou

∞ věci movité a nemovité (§ 498)

○ nemovité (immobiles; § 498/1)

- pozemky
- podzemní stavby se samostatným účelovým určením (x § 506)
  - metro, vinný sklep (autonomní stavby)
- věcná práva k nim (ZastPr, servitutes in rem)
- práva, o kterých tak stanoví zákon
  - právo stavby (§ 1242)
- jednotka (§ 1159)
- dosavadní stavby (§ 3055)
- jiný pr. předpis (x NOZ; viz ale § 509 inž. sítě a související stavby)
  - stanoví, že určitá věc není součástí pozemku
  - a nelze ji přenést z místa na místo bez porušení její podstaty

○ věci movité (mobiles; § 498/2)

- veškeré další věci
- PF vlasy nebo podobné části lidského těla, které lze bezbolestně odejmout bez znecitlivění a které se přirozenou cestou obnovují (§ 112)

∞ určené jednotlivě (individuálně) a druhově (genericky)

- individuálně – vždy nemovité
- druhově – druhovými znaky (váhou, mírou, počtem,...)

∞ zastupitelné a nezastupitelné (§ 499)

- zastupitelná (res fungibiles) – movitá věc, která může být nahrazena jinou věcí téhož druhu
- nezastupitelná – ostatní
- v pochybnostech podle zvyklostí

∞ zužitelné a nezužitelné (§ 500)

- zužitelná (res quae usu consumuntur)
  - movitá věc, jejíž běžné použití spočívá v jejím
    - spotřebování (potraviny)
    - zpracování (materiál)
    - zcizení (peníze)
  - movitá věc náležející k souboru, jejíž běžné užití spočívá prodeji jednotlivě
- nezužitelné (res quae usu minuuntur; opotřebovávají se)

∞ dělitelné a nedělitelné

- dělitelné (partes pro diviso) na nové věci, aniž se znehodnotí

∞ jednoduché (corpus unitum; jedno těleso) a složené (res composita; několik spojených částí)

- ∞ věc hromadná, souborná (§ 501; universitas rerum distantium) a jednotlivá
  - soubor jednotlivých věcí
  - náležejících téže osobě
  - považovaný za jeden předmět (se pokládá za celek?; sledují tutéž hospodářskou fci)
  - nesoucí společné označení
  - x soubor věcí? § 698, 718, § 2850
- ∞ závod (§ 502; je věc)
  - organizovaný soubor jmění (§ 495 - tedy aktiv i pasiv)
  - vytvořený podnikatelem (§ 420-421)
  - který z jeho vůle slouží (fakticky) k provozování jeho činnosti
  - PDV vše, co slouží k provozu závodu
  - vlastníkem závodu může být i nepodnikatel (např. dědic, který jej propachtuje)
  - srov. závod zemědělský (§ 1125/1 a 3062) a rodinný (§ 700 an.)
- ∞ pobočka a odštěpný závod (§ 503)
  - pobočka = organizační složka (§ 2183 a 2357; Havel)
- ∞ obchodní tajemství (§ 504)
  - tvoří skutečnosti
    - konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obch. kruzích běžně nedostupné
  - související se závodem
  - jejich vlastníkem tajené

Součást věci

☞ vše (§ 505)

- co k věci podle její povahy náleží
- nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí

☞ součást pozemku (§ 506)

- prostor nad povrchem i pod povrchem (Cuius est solum, eius est usque ad coelum et ad inferos)
  - „...vlastnické právo k pozemku zahrnuje i prostor nad jeho povrchem. ... zasahovat částmi stavby (např. zateplením zdi, balkony apod.) do prostoru nad sousedním pozemkem bez právního důvodu není přípustné; ...“ NS 22 Cdo 1000/2010 z 19.12.2011 (srov. i NS 4 Cz 3/68 z 24.1.1968); nad (prostor) není věc, pod (zemské vrstvy) je pozemek sám (srov. NS 2 Cdon 1438/96 z 27. 11. 1997)
  - omezení vlast. pr. (§ 1023; srov. tam uvedené)

- stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení
    - superficies solo cedit (it. § 3054)
    - x stavby dočasné; x právo stavby (§ 1240 an.)
  - rostlinstvo (§ 507) a stromy, dle toho, kde vyrůstá kmen (§ 1067)
    - kmen na hranici → SV (§ 1115)
  - včetně toho, co je
    - zapuštěno v pozemku
    - upevněno ve zdech (výhrada odděleného vlastnictví strojů § 508)
  - x inženýrské sítě (§ 509)
    - jejich součástí stavby a technická zařízení, která s nimi provozně souvisí (PDV; dle ADZ 236 zpravidla nemovitost, byť nevyhovuje § 498/1)
      - viz např. kanalizace a kanalizační přípojky (NS 22 Cdo 2653/2011 z 28.11.2012)
  - ložisko nerostů nevyhrazených (§ 5/2 zákona č. 44/1988 Sb.)
- ∞ součástí práva stavby (§ 1242) je jemu vyhovující stavba

Příslušenství věci

- ☞ vedlejší samostatná věc (§ 510/1)
  - vlastníka věci hlavní
  - účelem k trvalému užívání společně s ní v rámci jejich hospodářského určení (posun k obj. hlediskům)
  - v pochybnostech podle zvyklostí (§ 511)
- ☞ PDV accessorium sequitur principale (§ 510/2; široké)
  - spec. postoupení pohledávky (§ 1880/1)
- ☞ příslušenství pohledávky (§ 513)
  - úroky
  - úroky z prodlení
  - náklady spojené s jejím uplatněním
    - mezi podnikateli nebo podnikatelem a veřejným zadavatelem min 1200 Kč (§ 3 n.v. 351/2013 Sb.; směrnice 2011/7/EU)

Právní skutečnosti

- ∞ závislé na vůli osoby
  - právní jednání
  - vytvoření nové věci (?)
  - protiprávní jednání
- ∞ nezávislé na vůli osoby
  - konstitutivní rozhodnutí OVM
  - právní události (biologické procesy, živelní události, plynutí času, ztráta věci)
  - protiprávní stavy
- ∞ *variae causarum figurae* (nález ztracené věci, hlasování, ...)

Právní jednání

- ∞ PJ vyvolává následky, které (§ 545)
  - jsou v něm vyjádřeny
  - plynou
    - ze zákona
    - dobrých mravů
    - zvyklostí (srov. § 9/1)
    - zavedené praxe stran
- ∞ dle ADZ 250 NOZ „neaspiruje na definici *právního úkonu*“
  - x srov. § 15/2: „Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).“
  - → právně jednat = nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem
  - → právní jednání je projev vůle osoby (§ 551-553), kterým osoba nabývá práva, zavazuje se k povinnostem, mění je nebo ruší
- ∞ přípustnost zpětné účinnosti PJ (např. § 553/2, § 582/1, § 1815)

Podmínky

∞ PJ lze (§ 546)

- jednáním
  - výslovným (ústně, písemně, kval. písemně, ...)
  - konkludentním
- opomenutím

∞ podmínka (§ 548, § 27; x započtení § 1983)

- činí následky PJ závislé na **nejisté** (incertus an) skutečnosti
  - budoucí o níž účastníkům, není známo, zda nastane,
    - a pokud nastane, kdy se tak stane (ia, iq)
    - ale nastane-li, ví kdy (ia, cq)
  - minulá o níž účastníkům (zdánlivá podmínka – obj, se stalo, subj. se neví)
    - není známo, zda nastala a případně kdy
  - x je známo, že nastane (certus an), ať už se ví (ca, cq) neví kdy (ca, iq) - jde o doložení času; po určité době právní následky PJ (§ 550, § 601; x § 1983 započ.)
    - nastanou (dies a quo)
    - zaniknou (dies ad quem)
- x prospěch alespoň jedné ze stran závisí na nejisté události
  - → odvážná sml. (§ 2756 an.)

- ∞ druhy podmínek (§ 548/2)
  - odkládací (suspenzivní; PDV § 548/3)
    - i zákonné (např. § 1748, 1749)
  - rozvazovací (rezolutivní)
    - x § 1246 pr. stavby
- ∞ podmínka nemožná
  - odkládací – AN celého PJ (§ 580/2, § 588)
  - rozvazovací – nepřihlíží se k ní (§ 548/1)
- ∞ splnění podmínky (§ 549/1; nepřihlíží se)
  - záměrně
  - neoprávněným
  - jemuž je splnění na prospěch
- ∞ zmaření podmínky (§ 549/2; PF splnění)
  - záměrně
  - neoprávněným
  - jemuž je nesplnění na prospěch

Zdánlivé právní jednání

∞ zdánlivé PJ (non negotium)

- nepřihlíží se → § 576, 579 se neaplikuje)
- absence vůle (§ 551)
  - x nedostatek svéprávnosti (RN § 581, § 586)
  - x duševní porucha (RN § 581, § 586)
  - x ovlivnění vůle hrozbou násilí (RN § 581, § 587 NOZ)
- vady vůle
  - nevážnost (§ 552)
- vady projevu vůle (§ 553)
  - nesrozumitelnost
  - neurčitost
  - x strany dostatečně vyjasní (PF bezvadnosti ex tunc)
  - x chyby v psaní a počtech (§ 578)
- tam, kde NOZ určuje nepřihlížet (§ 76, 93, 338,...)
  - někdy určuje nepřihlížet i k absenci PJ (§ 67/1)

Identifikace nemovitostí

∞ v listinách pro zápis práv do KN (§ 8 z.č. 256/2013)

Výklad PJ

∞ PJ se posuzuje

- podle
  - svého obsahu (§ 555/1) a pravé povahy (§ 555/2 – konverze PJ)
  - úmyslu jednajícího (§ 556/1), lze-li jej zjistit a (alt.)
    - byl-li druhé straně znám
    - musela-li o něm vědět
  - významu, jaký by mu zpravidla přikládal adresát, nelze-li úmysl jednajícího zjistit
- s přihlédnutím k (§ 556/2)
  - praxi zavedené mezi stranami v právním styku
  - tomu, co PJ předcházelo
  - následnému jednání stran (viz i § 1726)
  - mezi podnikateli k obchodním zvyklostem, NSJ (§ 558/2)

∞ výklad contra proferentem (§ 557)

- x § 1747 bezúplatné smlouvy
- x § 1812/1 SuseS
- x je-li jednou stranou podnikatel (§ 558) a druhou
  - nepodnikatel
    - pravidelný význam, jestliže dovolávající se jej prokáže, že nepodnikateli musel být znám
  - také podnikatel
    - pravidelný význam
- dříve srov. IV. ÚS 182/01 30. 11. 2001, NS 32 Cdo 4637/2009 z 23.11.2010, § 266/4 ObchZ, § 18/2 ZPr, SR I. ÚS 243/07-25 19.6.2008 bod 14

Forma PJ

- ∞ zásada bezformálnosti PJ (§ 559)
- ∞ písemnost x listina
- ∞ písemná forma PJ
  - „S ohledem na uvedenou argumentaci lze tak dospět k závěru, že nevyplývá-li z praxe, kterou mezi sebou strany zavedly, nebo zvyklostí něco jiného, lze podle čl. 13 Vídeňské úmluvy pro její účely považovat za písemnou formu i email.“ NS 23 Cdo 1308/2011 z 17. 12. 2013
  - x textová podoba (SuseS § 1810 an.)
    - textová podoba nemusí být písemné PJ, stačí jsou-li sdělované údaje poskytnuty takovým způsobem, že je lze uchovat a opakovaně zobrazovat (§ 1819; s odlišnostmi ADZ 738 a ADZ 754)
- ∞ obecné požadavky na písemnou formu PJ (§ 561)
  - podpis (mechanické prostředky. el. zvl. př. + § 562/1)
- ∞ písemně a s podpisy na téže listině
  - zřízení, převod, změna či zrušení věcného práva k nemovité věci (§ 560, § 561/2)
- ∞ změna obsahu PJ s formou vyžadovanou
  - zákonem
    - v téže nebo přísnější formě
  - ujednáním smluvníků
    - i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevyklučuje

- ∞ osoba, která nemůže číst a psát (§ 563; § 39 ohledně svědků)
  - seznámení se s obsahem PJ schopná → podepíše
    - x neschopná podpisu před 2 svědky učiní vlastní znamení, ke kterému svědek připíše jméno jednajícího
    - má-li být podpis ověřen, 2 svědci u legalizace (§ 10/5 z.č. 21/2006 Sb.)
  - jinak a také při ex lege vlastnoručním projevu (§ 1533 závět', § 1540) veřejnou listinou
    - je-li toho PJ schopen, připojí vlastní znamení
- ∞ PDV spolehlivosti záznamů údajů o PJ v el. systému (§ 562/2 V1)
  - provádějí-li se systematicky a posloupně
  - jsou chráněny proti změnám
- ∞ PDV spolehlivosti záznamu pořízeného při provozu závodu (§ 562/2 V2)
  - dovolává-li se jej nej nepořídívší
  - k svému prospěchu

Soukromá a veřejná listina

☞ soukromá listina

- kdo se jí dovolává, dokazuje její pravost a správnost (§ 565)
  - nepodepsané (§ 566/1)
- PDV uznání pravosti a správnosti SL tím, proti komu byla použita, šlo-li o (§ 565)
  - osobu, která listinu zjevně podepsala
  - jejího dědice
  - nabyvatele jmění při přeměně PO, který je jejím právním nástupcem
- PDV, že obsah a den vystavení i nepodepsané SL odpovídá skutečnosti (§ 566/2)
  - týkající se právních skutečností, k nimž dochází při běžném provozu závodu (§ 502)
  - dovolává-li se jí jej nepořídívší
  - k svému prospěchu

∞ veřejná listina

- plný důkaz skutečnosti v ní potvrzené, dokud není prokázán opak
  - plný důkaz = není potřeba doplňovat
- nahrazení VL jinou VL o PJ mezi týmiž (§ 569) má účinky vůči 3. os
  - zveřejněním jejího obsahu ve veřejném seznamu
  - předložením 3. os

∞ veřejný seznam

- „Veřejný seznam je tedy souhrnné označení veřejných evidencí věcí, zatímco veřejný rejstřík je souhrnným označením veřejných evidencí osob. Adjektivum "veřejný" se označuje veřejná přístupnost těchto evidencí. Ne každá veřejnoprávní evidence je veřejně přístupná. Proto souhrn veřejných seznamů nezahrnuje všechny veřejnoprávní evidence věcí, ale jen ty, do nichž lze nahlížet, aniž je třeba překonávat formální překážky (např. osvědčením právního zájmu na nahlédnutí).“
ADZ 428 x rejstřík zástav, evidence zaknihovaných CP

PJ vůči nepřítomnému

- ∞ PJ vůči nepřítomné osobě působí od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde (§ 570; § 1734-1735 pro ofertu)
  - zmaří-li adresát vědomě dojití, PDN dojití
  - neplnosvéprávné
    - od okamžiku dojití zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi
      - x jen právně výhodné, od okamžiku, kdy je učiněno vůči neplnosvéprávnému
  - x §1818 odstoupení spotřebitele od SuseS
  - zrušení (§ 572; § 1731 oferta; § 1742 akceptace)
- ∞ změna projevu vůle vlivem (§ 571 alt.)
  - prostředků použitých PJ
  - okolností nastavších během přepravy
  - jde o vnější omyl (omyl o projevu vůle)
  - → jako omyl vnitřní (§ 583 an.)
- ∞ PDV doby dojití po odeslání „poštou“ (§ 573; došlá zásilka došla)
  - třetí pracovní den jednotátně
  - patnáctý pracovní den do jiného státu

☞ „Podle ustálené soudní praxe (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2010, sp. zn. 26 Cdo 4074/2009, již citované rozsudky sp. zn. 26 Cdo 238/2008 a sp. zn. 26 Cdo 864/2004, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08. 06. 2011, sp. zn. 26 Cdo 278/2011, i rozhodnutí na něž poukazuje dovolatel) měl-li nájemce na základě oznámení pošty objektivně možnost vyzvednout si uloženou zásilku obsahující výpověď z nájmu bytu a seznámit se s jejím obsahem dříve, než se nevyzvednutá zásilka vrátila zpět, nastaly hmotněprávní účinky výpovědi v okamžiku, kdy i přes oznámení o uložení zásilky této objektivní možnosti seznámit se s obsahem zásilky (a tudíž i s výpovědí z nájmu bytu) nevyužil.

Jsou-li účinky doručení hmotněprávního úkonu spojeny s okamžikem, kdy byla zásilka uložena u pošty, měl-li adresát takového úkonu objektivně možnost se s ní seznámit, i když tak (před jejím vrácením odesílateli) neučinil, a to bez ohledu na délku doby, po níž byla zásilka u pošty uložena, pak okolnost, že si adresát později zásilku vyzvedl (ač mu v tom dříve objektivní okolnosti nebránily), nemůže odsunout účinky doručení na dobu, kdy se s jejím obsahem skutečně seznámil. Hmotněprávní úkon je třeba považovat za perfektní (doručený) okamžikem, kdy se adresát tohoto úkonu měl možnost s ním objektivně seznámit, doručení nelze vázat na okamžik, kdy je adresát ochoten tak opravdu učinit (vyzvednout si zásilku, seznámit se s jejím obsahem).“ NS 26 Cdo 2988/2011 z 13.11.2012

Neplatnost PJ

- ∞ potius valeat actus quam pereat (§ 574; I. ÚS 625/03 z 14. 4. 2005)
  - x nicotnost (nepřihlíží se,...)
- ∞ pravidlem je RN (§ 586 NOZ; PF platnosti), výjimkou AN (§ 588 NOZ, § 19/1 ZPr)
- ∞ § 575 konverze
  - x § 555/2 (simulace; vědomost a úmysl)
- ∞ částečná neplatnost (§ 576)
  - lze-li předpokládat, že by k PJ došlo i bez neplatné části
  - rozpoznala-li by strana neplatnost včas
  - jen v nezákonném určení rozsahu (§ 577; spec. SP § 2051; Adh. sml. § 1800/2)
    - volná soudní moderace na spravedlivé uspořádání prpov
    - s podmínkou, zda by k PJ došlo, rozpoznala-li by strana neplatnost včas
- ∞ chyby v psaní a počtech (§ 578)
  - je-li význam PJ nepochybný, nejsou na újmu (vyl. neplatnosti i zdánlivosti)
- ∞ způsobení neplatnosti PJ (§ 579)
  - nemožnost namítnout neplatnost (§ 586/1)
  - dovolat se vlastní nepoctivosti
  - nahradit škodu straně o neplatnosti nevědoucí

∞ hlavní důvody neplatnosti PJ a jejich následky

- zjevný rozpor s dobrými mravy (§ 580/1 → AN § 588)
  - zjevný = zřejmý, jednoznačný (+ nepresumuje se)
- rozpor se zákonem, vyžaduje-li to jeho smysl a účel (§ 580/1)
  - což vyžadují, když neplatnost sleduje „jako svůj základní cíl ochranu určité osoby“ ADZ 260 → § 586 RN
  - + zjevně narušující veřejný pořádek → § 588 AN
  - rozpor s pr. předpisy o cenách → PDN ujednání ceny přípustné (§ 1792/2)
  - byt nezpůsobilý obývání (§ 2242/2)
  - → je možný rozpor se zákonem, který nemá za následek neplatnost
  - → je-li odchylka zakázána neplatností zvlášť, pak vždy?
- s nemožným plněním (§ 580/2) → § 588 AN;
  - x následná nemožnost plnění (§ 2006 an.)
  - vědomé plnění za účelem zcela nemožným vylučuje BO (§ 2998)
- nedostatek svéprávnosti (581; → § 586 RN)
  - obecný (+ modifikace § 65; + splnění D § 1934; + darování § 2066)
  - duševní porucha
    - postačuje prokázání **vysoké míry pravděpodobnosti**, že plně svéprávná osoba jednala v duševní poruše, která ji v daný moment činila neschopnou právně jednat. (I. ÚS 173/13 z 20.8.2014 bod 38; překonává prejudikaturu NS požadující jistotu)

- nedostatek formy (§ 582 → § 586 RN x AN pro rozpor s VP, ochranou SS; nájem bytu § 2237)
  - x strany zhojí (konvalidace)
  - nedostatek sjednané nebo částí čtvrtou NOZ požadované formy
    - lze namítnout, jen nebylo-li již plněno
- omyl (§ 583 → § 586 RN; rozpor s DobrMr AN § 588)
  - v němž uvedla 2. SS, mj. i mlčením v případě porušení informační povinnosti dle § 1728/2 (x SOZ i když 2. SS nevyvolala, ale ví o něm)
    - o rozhodující okolnosti
    - vyvolaný lstí i o vedlejší okolnosti (§ 584/2)
  - x vedlejší okolnost, neprohlášené za rozhodující (§ 584/1; platný)
    - → omýlený vůči omylujícímu pr. na přiměřenou náhradu (+ § 585)
  - spec. § 2996 pro alternativní plnění (§ 1926 an.) a § 1904 narovnání (omyl o nejistém x vyvolaný lstí)
- hrozba násilí vyvolávající důvodnou obavu (§ 587; → § 586 RN)
  - etsi coactus tamen voluit (třebas donucena, přece jen chtěla)
  - x absence vůle → nicotnost (§ 551)
- znemožnění nebo ohrožení bydlení rodiny (§ 747; RN)

Čas jako právní skutečnost

"Řekněte nám, kde jste byl v noci z 28. října na 14. února?"

Soudní proces v Thule, Grónsko

∞ právně významný jako

- pevně stanovený čas (datum)
- plynoucí čas (NOZ rozlišuje lhůty a doby; viz ale § 1735 V2; 1979)
  - lhůta k uplatnění práva (pr. jednání) nebo plnění
    - ADZ 267: čas vymezený osobě, aby si projevem vůle zachovala vlastní právo
  - doba, jejímž uplynutím nastane vznik, změna nebo zánik práv a povinností
    - ADZ 267: ostatní případy

∞ věk osob

- mladší (před Y. výročí narození; § 34)
  - také nedosáhl (§ 35, § 811, § 2279/2)
- dovršil (v den Y. výročí narození; § 30, § 35/1, § 74/2, § 100/1, § 622, § 672/2, § 1526)
  - také dosáhl (§ 37, § 806, § 807, § 862/2, § 1300/2, § 1548, § 2279/2)
- starší (po Y. výročí narození; § 863/1, § 867/2)

∞ § 600: pr. události stanoví zákon nebo ujednání stran

∞ počítání času

- připadne-li poslední den **L** na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pracovní den nejbližší následující.
  - svátky z.č. 245/2000 Sb.
- LnD v kratších jednotkách než jsou dny (§ 608) ???
  - koncepce nulté hodiny analogicky?
- LnD určená podle dnů
  - počíná dnem, který následuje po skutečnosti rozhodné pro jejich počátek (§ 605/1)
  - konec připadá na den, který je dle počtu dnů lhůty poslední
- LnD určená podle týdnů, měsíců nebo let (§ 605/2)
  - počíná ? (srov. § 738 OZ 1937)
  - konec připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá skutečnost, od níž se LnD počítá (§ 605/2)
    - není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty nebo doby na poslední den měsíce
  - polovinou měsíce se rozumí 15 dnů (počítá se nakonec)
    - x čas plnění spec. § 1959
  - středem měsíce jeho 15. den

∞ počítání času zpět

- LnD počíná dnem, který předchází skutečnosti rozhodné pro její počátek
- připadne-li poslední den L na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty pracovní den nejbližší předcházející
- LnD je zachována, nastane-li právní skutečnost v poslední den LnD
- např. nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce (§ 200/2 IZ)
  - „Jde o lhůtu počítanou "zpětně" ode dne konání přezkumného jednání, přičemž platí ..., že den konání přezkumného jednání je dnem, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty a jako takový se do běhu lhůty nezapočítává .... Prvním pracovním dnem přede dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce je tudíž pracovní den nejbližší předcházející dni konání přezkumného jednání o popřené pohledávce.
  - o podání doručené insolvenčnímu soudu nejpozději v průběhu třetího pracovního dne počítaného zpětně ode dne konání přezkumného jednání o popřené pohledávce. Názor odvolacího soudu, podle kterého mezi dnem, kdy insolvenčnímu soudu dojde podání obsahující popěrný úkon a dnem konání přezkumného jednání o popřené pohledávce musí uběhnout celé 3 dny (72 hodin), není správný.“ NS 29 ICdo 17/2012-66 z 29. 11. 2012
- srov. i NS 29 Odo 783/2003

∞ Jak dlouho je „bez zbytečného odkladu“ (bezodkladně)?

- „Z časového určení „bez zbytečného odkladu“ je třeba dovodit, že jde o velmi krátkou lhůtu, jíž je míněno bezodkladné, neprodlené, bezprostřední či okamžité jednání směřující ke splnění povinnosti či k učinění právního úkonu či jiného projevu vůle, přičemž doba trvání lhůty bude záviset na okolnostech konkrétního případu.“ (NS 32 Cdo 2484/2012 z 10. 12. 2013 a judikatura tam uvedená)
- „...pojem "bez zbytečného odkladu" užitý v ustanovení § 529 odst. 2 Občanského zákoníku je pojmem vágním a je třeba jej vykládat vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu. V každém konkrétním případě je však vždy třeba zkoumat, zda dlužník bezodkladně využil všechny možnosti pro splnění této povinnosti, případně jaké skutečnosti mu v tom bránily.“ IV. ÚS 314/05 z 15.8.2005
- „...jde o lhůtu v řádu dnů, maximálně týdnů, v co nejkratším časovém úseku, přičemž v praxi je nutno tento pojem vykládat podle konkrétního případu (tedy „ad hoc“) v závislosti od účelu, který chce zákonodárce konkrétním ustanovením za pomoci tohoto pojmu dosáhnout.“(NS 32 Cdo 2484/2012 z 10. 12. 2013 a judikatura tam uvedená)

- ∞ význam času (+ § 550 doložení času)
- ∞ pr. a pov. jež se na- či pozbývají určitého dne
  - pr. a pov. vznikají počátkem dne a zanikají koncem dne, nevylučuje-li to povaha právního případu (§ 601/1)
  - podmiňuje-li zánik pr. vznik jiného, nastává oboje současně koncem dne, není-li kdy ujednáno nebo stanoveno jinak (§ 601/2)
- ∞ pr. se má vykonat a pov. splnit v obvyklou denní dobu
  - provozní či otvírací hodiny atd.
  - x zvyklosti, zavedená praxe stran, zvláštní okolnosti případu

- ∞ „Smyslem právního institutu lhůty je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích (což hraje zejména důležitou roli z hlediska dokazování v případech sporů), urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů.“ Pl. ÚS 33/97 z 17.12.1997
  - „...na druhou stranu ale zmíněné omezení uplatnění práv například prostřednictvím zákonodárcem stanovené lhůty jistě nesmí vést k jejich popření, respektive k jejich vyprázdnění, zvláště jde-li o základní práva a svobody... „ Pl. ÚS 16/12 z 16.10.2012 bod 45
- ∞ „Rušení lhůt porušuje zásady právního státu, neboť významně zasahuje do principu právních jistot, který je jednou ze základních náležitostí současných demokratických právních systémů. Lhůta sama o sobě nemůže být protiústavní. Může se však takto jevit s ohledem na konkrétní okolnosti.“ Pl. ÚS 46/2000 z 6.6.2001
- ∞ Těmito okolnostmi podle Ústavního soudu jsou (Pl. ÚS 16/12 z 16.10.2012 bod 36):
  - Nepřiměřenost (disproporcionalita) lhůty ve vztahu k ní časově omezené možnosti uplatnění ústavně garantovaného práva (nároku), případně k ní vymezenému časovému úseku omezení subjektivního práva.
  - Svévole zákonodárce při stanovení lhůty (jejím zakotvení anebo zrušení).
  - Ústavně neakceptovatelná nerovnost dvou skupin subjektů, jež je výsledkem zrušení určité zákonné podmínky uplatnění práva pro její protiústavnost, přičemž se tímto zrušením pro dotčenou skupinu subjektů v důsledku uplynutí lhůt již v důsledku derogace bez dalšího možnost uplatnění práva neotevívá

Promlčení (§ 609 an.)

∞ předpoklady

- uplynutí lhůty k vykonání práva
- nevykonání práva
- → promlčeno (podmíněná vynutitelnost - oslabení práva)

∞ vykonání → uplatnění u jiného subjektu

- zpravidla soud nebo rozhodce (§ 3017)
- srov. i § 630

∞ promlčí-li se pr. (srov. ADZ 266)

- zaniká povinnost D plnit
- oprávnění D plnit zůstává (§ 609; § 2997)
- vzniká D právo namítnout promlčení
  - namítne-li, zanikne nárok pr. V
- promlčeného pr. se lze dovolat (§ 617; dříve § 388/2 ObchZ)
  - proti pr. uplatněnému druhou stranou z téže smlouvy nebo smluv co do účelu na sobě závislých (§ 617/1)
  - při započtení (§ 617/2) k němuž mohlo být přistoupeno před uplynutím promlčecí lhůty

- soud přihlédne jen k námitce D (§ 610/1)
  - k vzdání se námitky promlčení před uplynutím promlčecí lhůty se nepřihlíží
    - (opuštěn obecný zákaz vzdání se práva předem; dílčí zákazy § 1755, § 2898 aj.)
  - & při možnosti vzájemné námitky promlčení při vracení nabytého z (§ 610/2)
    - neplatné smlouvy
    - zrušeného závazku
    - zdánlivého PJ
  - může být v rozporu s dobrými mravy (II. ÚS 309/95 15. 1. 1997)
- lze se domáhat výmazu pr. zapsaného v VS či rejstříku zástav (§ 618)
  - výmaz pr. vznikajícího zápisem → PDV zániku (§ 980/2)
  - jiná pr. pozbudou publicity

∞ „Není tedy vyloučeno, že i takový výkon práva, který odpovídá zákonu, může být shledán v rozporu s dobrými mravy a že mu proto bude soudem odepřena právní ochrana. Na druhé straně však fungování systému psaného práva je založeno zejména na důsledném dodržování pravidel vyplývajících z právních předpisů a korektiv dobrých mravů nesmí být na újmu principu právní jistoty a nesmí nepřiměřeně oslabovat subjektivní práva účastníků vyplývající z právních norem. Postup soudu podle § 3 odst. 1 obč. zák. (*§ 2 odst. 3 NOZ*) má proto místo jen ve výjimečných situacích, kdy k výkonu práva založeného zákonem dochází z jiných důvodů, než je dosažení hospodářských cílů či uspokojení jiných potřeb, kdy hlavní nebo alespoň převažující motivací je úmysl poškodit či znevýhodnit povinnou osobu (tzv. šikanózní výkon práva), případně kdy je zřejmé, že výkon práva vede k nepřijatelným důsledkům projevujícím se jak ve vztahu mezi účastníky, tak na postavení některého z nich navenek.“ NS 25 Cdo 2895/99 z 29. 3. 2001

- ∞ promlčují se všechna pr. majetková s výjimkou pr. (§ 611)
  - vlastnického (§ 614; § 1011 an.)
    - nově včetně pr. opr. dědice na vydání dědictví (x § 105 OZ)
  - domáhat se rozdělení společné věci (§ 614; § 1140 an., 1228, 1238/2)
  - na zřízení nezbytné cesty (§ 614; § 1029 an.)
  - na vykoupení reálného břemene (§ 614; § 1304)
  - na výživné (§ 613; nemo pro praeterito alitur → § 922)
- ∞ majetkové pr. je pr. jehož uplatnění je způsobilé ovlivnit majetkovou sféru (tedy jmění, ne jen majetek) osoby jej uplatňující
  - → i pr. k jednostrannému PJ (odstoupit, vypovědět, dovolat se RN,...; Gestaltungsrechte; jenže jaká povinnost D plnit se promlčuje?)
- ∞ nepromlčují se jiná práva, NSJ (§ 611; ?)
  - x právo na odčinění újmy na těchto právech (§ 612 → § 629)
- ∞ zástavní a zadržovací pr. se nepromlčí
  - dříve než jimi zajištěná pohledávka (§ 615/1)
  - dokud má ZV movitou zástavu u sebe či v opatrování tertia (§ 615/2)
  - promlčení pohledávky nebrání ZV v uspokojení ze zástavy
- ∞ pr. V proti ručiteli se nepromlčí před právem vůči D (§ 2025/1)

∞ obecný počátek PL

- actio nata (§ 619/1 OVM je i rozhodce (§ 3017)
- u SL oprávněný (§ 619/2 alt.; § 4/2)
  - se dozvěděl o okolnostech rozhodných pro počátek běhu PL
  - se o nich dozvědět měl a mohl (x nedbalý věřitel; it. § 3036)
- u OL ode dne, kdy právo dospělo (§ 629/2)

∞ okolnosti rozhodné pro počátek běhu PL

- obecně (ADZ 272)
  - vznik či existence pr.
  - vůči komu jej uplatnit
- u pr. na náhradu škody (§ 620/1) vědomost (§ 4/2)
  - o škodě
  - osobě povinné k její náhradě
- u pr. na náhradu škody způsobené vadou výrobku (§ 620/2; § 2939)
  - vědomost (§ 4/2) o škodě, vadě a totožnosti výrobce
- u pr. na vydání BO (§ 621) vědomost (§ 4/2)
  - že došlo k BO
  - osobě povinné k jeho náhradě

∞ zvláštní počátek PL

- svéprávností neplněsvéprávného nezletilého při újmě na zdraví (§ 622)
  - x nenabude plné svéprávnosti → jmenováním opatrovníka
- dílčí plnění dluhu (§ 623+ §641)
  - den dospělosti každého dílčího plnění
  - den dospělosti nesplněného dílčího plnění při ztrátě výhody splátek (§ 641, § 1931, § 2394)
- vydání peněžních prostředků (účet, vklad; § 624)
  - den zániku sml. závazku
- NŠ (§ 636 a 637)
- BO (§ 638)
- uznání dluhu a přiznání práva (§ 639 an.)

- dopravované věci (§ 625)
  - celkové zničení nebo ztráta
    - den, kdy zásilka měla být doručena
  - poškození nebo opožděné doručení
    - den doručení
- pojistné plnění (§ 626)
  - počne za jeden rok od pojistné události
- platí-li se podle zvyklosti nebo praxe až po vyúčtování (§ 627)
  - den následující po konci období, kdy mělo být vyúčtování předloženo
- pr. nejprve uplatněno u příslušné osoby (§ 628)
  - den, kdy u ní bylo uplatněno
  - srov. obecně § 1921, KS § 2112, 2129, SoD § 2618

∞ obecná délka PL

- 3 roky (§ 629/1; § 619/2 → subjektivní)
- max. 10 let jen pro majetková pr. (§ 629/2; objektivní od dospělosti)
  - x 636/3

∞ ujednání PL

- lze jen u subjektivní
- v rozmezí 1-15 let (§ 630/1; časové omezení)
- nepřihlíží se (§ 630/2) k odchylce
  - v neprospěch slabší strany (osobní omezení)
  - u pojištění (§ 2771;)
  - o kratší PL práva na plnění z újmy na svobodě, životě nebo zdraví (v.o.)
  - o kratší PL práva z úmyslného porušení povinnosti (věcné omezení)

∞ zvláštní délka PL

- pr. zapsané do VS nebo rejstříku zástav (výmaz → § 618),
  - lze-li je vykonat jednorázově (§ 631);
    - 10 let ode dne, kdy mohlo poprvé
  - lze-li je vykonávat nepřetržitě nebo opakovaně (§ 632; zejména VB)
    - 10 let nevykonáváno
  - se vykonává jen zřídka
    - 10 let nevykonáváno + min 3 příležitosti
- VB jehož výkonu brání zavázaný (§ 633/1) 3 roky (výmaz → § 618)
- jednotlivá plnění z RB jako pohledávka (§ 633/2 → § 629)
- pr požadovat soudní určil obsah smlouvy 1 rok
  - PdC (§ 1785) a doplnění obsahu tertiem (§ 1749)
- pr. na pojistné plnění z
  - životního pojištění 10 let (§ 635/1)
  - pojištění odpovědnosti nejpozději promlčením jím krytého práva (§ 635/2; tedy i v subjektivní lhůtě)

- pr. na náhradu škody nebo jiné újmy
  - nejpozději 10 let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla (§ 636/1)
  - způsobené úmyslně a (§ 636/2)
    - nejpozději 15 let, ode dne, ...
  - způsobené porušením pov. v důsledku úplatkářství (§ 636/2)
    - nejpozději 15 let, ode dne, ...
  - x na svobodě, životě nebo na zdraví
- pr. na náhradu škody způsobenou vadou výrobku dle § 2939 (§637)
  - nejpozději 10 let ode dne, kdy výrobce uvedl vadný výrobek na trh
- pr. na vydání BO (§ 638)
  - nejpozději 10 let ode dne, kdy k BO došlo
  - nabytého úmyslně
    - nejpozději za 15 let ode dne...
- uznání D dle § 2053-54 (§ 639+§ 642; promlčeného § 653/1)
  - 10 let ode dne (alt.)
    - kdy k uznání D došlo
    - od posledního dne doby, do které se dlužník zavázal splnit
- pr. přiznané rozhodnutím OVM (+ 3017; § 640+§ 642; promlčeného § 653/2)
  - 10 let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno

☞ přechod pov. na dědice (§ 643/1)

- nejdříve uplynutím 6 měsíců ode dne potvrzení nabytí dědictví

☞ obnovení PO (§ 643/2; § 209)

- nejdříve uplynutím 6 měsíců ode dne obnovení zápisu PO ve VR

☞ plní-li ZD, regres vůči D (§ 644; § 1937)

- ☞ nejdříve uplynutím 6 měsíců ode dne obnovení zápisu PO ve VR

∞ běh promlčecí lhůty

- nepočíná
  - chybí ZZ či opatrovník (§ 645)
  - mezi manžely (§ 646)
  - osobami žijícími ve společné domácnosti
  - zastoupeným a ZZ, opatrovancem a opatrovníkem, poručencem a ...
  - **po dobu jednání v případě uzavření dohody o mimosoudním jednání (§ 647)**
- se staví (neběží, „před a po“ se počítá)
  - mezi manžely (§ 646)
  - osobami žijícími ve společné domácnosti (§ 646)
  - zastoupeným a ZZ, opatrovancem a opatrovníkem, poručencem a ... (§ 646)
  - po dobu jednání v případě uzavření dohody o mimosoudním jednání (§ 647; mediace)
  - uplatnění práva u OVM + výkon R (§ 648)
    - vzájemného práva § 649
  - neuplatnění pro hrozbu či uvedení v omyl lstí D nebo os. jemu blízké (§ 650)
  - vis maior posl. 6 měsíců PL (§ 651)
- přetržení
  - uznání dluhu, přiznání práva OVM
- neskončí
  - chybí ZZ či opatrovník + 1 rok po odpadnutí překážky (§ 645)
  - 6 měsíců ode dne, kdy začala znovu běžet (§ 652) pro překážky § 646-651

∞ obnovení nároku a nová PL (§ 653; přetržení PL)

- uznání dluhu (§ 2053 an.; na uplatnění u soudu)
- přiznání rozhodnutím OVM (10 let; na návrh exekuce)

Prekluze (§ 654)

∞ předpoklady

- uplynutí lhůty k vykonání práva
  - počítané jako promlčecí (včetně § 647 → § 652)
- nevykonání práva
- stanovení zániku zákonem výslovně
  - § 1931?
- → zánik práva

∞ spec. § 330 ZPr

Absolutní maj. práva

- ∞ § 11
- ∞ působí erga omnes (§ 976)
  - x nabytí od neoprávněného (§ 1109 an.)
  - x ZP k cizí věci (§ 1343/2)
  - x limity ochrany opr. dědice
- ∞ numerus clausus (§ 977; protože erga omnes)
  - práva věcná
    - držba
    - vlastnictví
    - spoluvlastnictví
    - věcná práva k věci cizí
  - právo dědické
- ∞ limitace autonomie vůle (§ 978)
  - ujednáním
  - s účinky vůči třetím osobám

Věcná práva

- ∞ vždy k celé, existující a individuálně určené věci
  - x rel. maj. pr. i k částem věci, budoucí věci a věcem určeným genericky
- ∞ úprava se vztahuje na věci (§ 979)
  - hmotné (bezezbytku)
  - nehmotné (§ 496/2)
    - práva (jen pokud, připouští-li to jejich povaha a zákon NSJ)
      - → Na právo jehož povaha to připouští (nehm. v.) se ustanovení o věcných právech vztahuje jen pokud, pokud to jeho povaha připouští...
      - vlastnické právo není předmětem vlastnického pr. (Eliáš)
    - jiné věci bez hmotné podstaty (bezezbytku)

∞ zápis pr. k věci do veřejného seznamu

- materiální publicita (§ 980)
  - neznalost zápisu neomlouvá
  - PDV správnosti stavu ve VS (§ 980/2)
    - x → § 984 dobrověrný nabyvatel za úplatu
      - x nezbytná cesta, výměnek a VP vznikající ze zákona
    - odstranění nesouladu
      - vzniklého ex post (§ 985)
      - od počátku zápisu (§ 986; poznámka spornosti)
- priorita
  - zapsaných práv před nezapsanými (§ 981)
  - k zápisu navržených dříve před později navrženými (§ 982/1)
  - práva, jehož uplatnění bylo zapsáno, před právy zapsanými později (§ 985)
- možnost zápisu přednostního pořadí (§ 982/2)

∞ k § 984: „ Osoby, jimž dobrá víra svědčí, totiž nenesou žádný díl odpovědnosti za neplatnost smlouvy uzavřené mezi právními předchůdci a s ohledem na svou dobrou víru mohly v mezidobí nemalým způsobem zhodnotit inkriminované nemovitosti. Osobě, která učinila určitý právní úkon s důvěrou v určitý, jí druhou stranou prezentovaný skutkový stav, navíc potvrzený údaji z veřejné, státem vedené evidence musí být v materiálním právním státě poskytována ochrana.“ (II. ÚS 165/11 z 11. 5. 2011 bod 24)

Držba

- ∞ držitel = kdo vykonává právo pro sebe (§ 987)
  - vlast. pr., kdo se věci ujal, aby jí měl jako vlastník (§ 989)
  - jiné pr.
    - kdo je začal vykonávat jako osoba, které náleží
    - komu jiné osoby ve shodě s ním plní
  - animus possidendi zůstává, corpus possessionis... (§ 1009)
- ∞ předmětem držby je právo x věc
  - majetkové
  - převoditelné PJ
    - + osobní služebnosti (§ 1260/1)
  - přípouštějící trvalý nebo opakovaný výkon (§ 988/1)
  - srov. ale § 996/1, § 1004/1 a § 2926; vyvlastňuje se věc, nikoliv VP k ní (§ 1038)

∞ nabytí držby

- bezprostředně (aprehenze; ujmoutí se vlastní mocí)
  - v rozsahu, v jakém se držby skutečně ujal
- odvozeně (převod či přechod)
  - v rozsahu v jakém držel dosavadní držitel a v jakém převedel (přechod?)

∞ řádná držba (§ 991) x neřádná

- založená na platném právním důvodu
  - RN dokud se jí nebude dovoláno (§ 586)
- o řádnou držbu jde při ujmoutí se držby
  - bezprostředním nerušícím držbu cizí
  - odvozeném z vůle předchůdce
  - odvozeném na základě výroku OVM
- smyslem má být ochrana vlastníka, který není schopen prokázat své vlastnické právo...

∞ poctivá držba x nepoctivá (§ 992; obecně § 436/2 + PO 151/2)

- držitel má přesvědčivý důvod, že mu náleží právo, které vykonává
  - x ví, že mu nenáleží
  - x z okolností mu musí být zjevné, že mu nenáleží
- poctivost = dobrá víra? x § 7
- stejné postavení jako držitel řádný (§ 992/3)

∞ pravá držba x nepravá (§ 993)

- PDV pravé držby, ledaže se (vi aut clam aut precario)
  - svémocně vetřel
  - potajmu nebo lstivé vloudil
  - usiluje o proměnu výprosy (§ 2189 an.) v trvalé právo

∞ PDV držby řádné, poctivé a pravé (§ 994)

- § 1043: ochrana domnělého VP
- PF nepoctivosti od podání úspěšné žaloby (§ 995)

∞ Práva poctivého držitele VP (pro jiná pr. přiměřeně § 1002)

- věc držet, užívat, zničit, jinak nakládat
- brát plody oddělením
- vybírat dospělé užitky
- vydržet (§ 1089 an.)
- úhradu nákladů do výše přítomné hodnoty
  - nutných pro zachování podstaty věci
    - x náklady obvyklé údržby
  - účelných a zvyšujících (alt.)
    - užitečnost věci
    - hodnotu věci
- úhrada nákladu do výše zvýšení obvyklé ceny věci
  - učiněných ze záliby nebo pro okrasu
  - ius tollendi

∞ Nepoctivý držitel povinen

- vydat veškerý užitek
- nahradit
  - užitek, který by získala zkrácená osoba
  - škodu, která vzešla z jeho držby

∞ Nepoctivý držitel má právo na náhradu nákladů

- nutných k zachování podstaty věci
- ostatních jako nepřikázaný jednatel (§ 3006 an.)

Ochrana a uchování držby

- ∞ ochrana pokojného stavu (posesorní) x ochrana práva (petitorní)
- ∞ ochrana držby obecně (§ 1003; § 5 SOZ;)
  - zdržovací nárok
  - restituční nárok
  - § 11 z.č. 109/1992 Sb.? (
    - x posesorní ochrana má náležet soudům § 1009
  - subsidiární k ochraně VP (§ 1040 an.)
- ∞ ochrana před ohrožením prov. nebo odstraň. stavby (§ 1004-5)
  - v držbě nemovité věci
  - imisemi
  - → nárok domáhat se zákazu provádění stavby
    - x pasivita při povolování stavby

∞ uchování držby proti odnětí (§ 1006)

- právo znovu se zmocnit odňaté věci v mezích NO (§ 2905)
- zdržovací a restituční nárok
- vypuzení z držby

∞ prekluzivní lhůty (je druhý z počátků skutečně obj.? § 619?)

- 6 týdnů ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o svém právu a osobě ...
- 1 rok ode dne, kdy mohl své právo uplatnit poprvé

∞ zánik držby

Vlastnictví

- ∞ vlastnictví (předmět VP)
  - věci, které někomu náleží (subjektivní → majetek § 495)
  - jsou způsobilé náležet (objektivní; § 1011?)
- ∞ vlastnické právo (pr. vlastníka)
  - oprávnění konkrétního vlastníka (subjektivní)
  - úprava vlastnického práva (objektivní; § 1012)
- ∞ Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. (čl. 11/1 LZPS)

∞ vymezení VP

- opuštění vlastnické triády
- → podstatné rysy VP (§ 1012)
  - nezávislost (nakládat libovolně přímo a svou mocí)
    - meze: právní řád & pr. 3. os.
    - nakládat bráno široce (souhrn všech oprávnění V)
      - → viz také § 996 (ius abutendi)
      - x stávající ius disponendi jako činění PJ
      - x srov. ale § 1238/1
  - jednotnost
    - pozitivní (nezávislost) a negativní stránky (ius exclusionis)
  - úplnost
    - V oprávněn působit či nepůsobit dle své vůle
  - elasticita
  - trvalost
    - k pozbytí VP může dojít jen z důvodů stanovených zákonem

Omezení VP

- ∞ „Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.“ (čl. 11/3 LZPS)
  - § 1012 V2: Vlastníku se zakazuje
    - nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob,
    - vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.
- ∞ imise (§ 1013)
  - odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy, vnikání zvířat a jiné podobné účinky (dem.)
    - zvířat nejen chovaných (přemnožení potkanů, mšic, amerického brouka, ..)
  - přímé přivádění zakázáno bezpodmínečně (V2)
    - x zvláštní pr. důvod (např. služebnost okapu § 1270)
  - nepřímé přivádění zakázáno (kum.)
    - v míře nepřiměřené místním poměrům
    - podstatně omezující obvyklé užívání pozemku
    - limitace na relativní satisfakci při provozu úř. schv. závodu (1013/2)
  - sousedem je každý zasažený vlastník (nejen hraničící)

∞ „zaběhnutá“ cizí movitá věc (§ 1014)

- vlastník pozemku povinen (alt.)
  - vydat
  - umožnit vstup, vyhledání a odnos
  - stíhat chované zvíře nebo roj včel (ADZ 443 jednotlivá včela je věcí ničí...?)
- způsobila-li škodu, povinnost k náhradě
  - zadržovací právo (§ 1395 an.)
    - x jistota (§ 2012 an.)

∞ stromy

- odstranění přesahujících kořenů a větví stromů (§ 1016/2)
  - části jiných rostlin lze šetrně bez dalších omezení
- v těsné blízkosti společné hranice pozemků (§ 1017)
  - je-li proti sázení či pro odstranění rozumný důvod
  - stromy obvyklé výšky nad 3m – 3m od hranice, ostatní 1,5m (PDN)
  - x les či sad, jehož stromy tvoří rozhradu
  - x strom zvlášť chráněný

- ∞ úprava pozemku (i stavby na něm) nesmí vést ke ztrátě opory sousedního pozemku (§ 1018)
- ∞ z rozumného důvodu lze požadovat, aby nebyly zřizovány stavby v těsné blízkosti hranic pozemků (§ 1020)
- ∞ povinnost umožnit sousedovi nezbytný vstup (§ 1021)
  - odpovědnost za škodu tím způsobenou bez možnosti liberace
- ∞ povinnost strpět stavební práce za přiměřenou náhradu, je-li to nezbytné (§ 1022)
  - x převyšuje-li sousedův zájem na narušeném užívání pozemku zájem na provedení prací
- ∞ povinnost strpět užívání prostoru nad a pod pozemkem (§ 1023)
  - je-li důležitý důvod a V nemůže mít rozumný důvod tomu bránit
    - „The problem is to balance the rights of an owner to enjoy the use of his land against the rights of the general public to take advantage of all that science now offers in the use of air space. This balance is in my judgement best struck in our present society by restricting the rights of an owner in the air space above his land to such height as is necessary for the ordinary use and enjoyment of his land and the structures upon it, and declaring that above that height he has no greater rights in the air space than any other member of the public.“ Bernstein of Leigh v Skyviews & General Ltd [1978] 1 QB 479
  - x netýká se zvl. úprav

Rozhrady

- ∞ PDV SV rozhrad (§ 1024)
  - modifikace SV
  - x dvojité rozhrady & rozdělené vlastictví (§ 1025)
- ∞ zed' může každý užívat na své straně až do poloviny (§ 1024/2)
- ∞ povinnost udržovat rozhradu, hrozí-li (§ 1026)
  - následkem jejího poškození sousedovi škoda
  - neznatelnost hranice mezi pozemky
- ∞ povinnost oplotit pozemek soud uloží (kum.)
  - na návrh
  - se znalostí stanoviska stavebního úřadu
  - je-li to potřebné k zajištění nerušeného výkonu sousedova VP
  - nebrání-li to účelnému využívání sousedních pozemků
- ∞ pochybné nebo neznatelné hranice pozemků (§ 1028)
  - soud určí podle
    - poslední pokojné držby
    - x slušného uvážení

Nezbytná cesta (§ 1029 an.)

- ⌘ oprávněným je V
  - nemovité věci
  - již nelze řádně užívat
  - protože není dostatečně spojena s veřejnou cestou
- ⌘ přes pozemek
- ⌘ za náhradu (§ 1030) + možnost jistoty (§ 1030/2 → § 2012 an.)
  - úplata
  - odčinění újmy (není-li kryto úplatou)
  - + cizí soukromá cesta i zvýšené náklady údržby
  - + umělou cestu zřídí a udržuje prospěchář (
    - převzetí pozemku § 1036
    - při spoluužívání vlastníkem § 1263
- ⌘ v rozsahu
  - odpovídajícím potřebám
  - s nejmenšími náklady (§ 1033)
- ⌘ x § 1032 (soud nepovolí...)
- ⌘ může mít povahu absolutního (služebnost) i ReMaP
  - systematicky nevhodně zařazeno, patří mezi služebnosti

Použití, omezení a vyvlastnění

- ⌘ použití cizí věci (§ 1037; dočasnost)
  - v naléhavém veřejném zájmu
  - na nezbytnou dobu
  - v nezbytné míře
  - nelze-li účelu dosáhnout jinak
- ⌘ vyvlastnit nebo omezit (§ 1038; trvalost)
  - ve veřejném zájmu
  - neuspokojitelném jinak
  - na základě zákona
  - relativní satisfakce plné hodnoty, NSJ (§ 1039)

Ochrana VP

∞ petitorní ochrana žalobou

- reivindikační (§ 1040)
  - „...v rozporu s výkladovými pravidly (§ 2 o. z.) by byl výklad omezující dopad uvedeného ustanovení jen na účastníky smlouvy, nikoliv na jejich právní nástupce.“ NS 22 Cdo 5107/2014 z 3. 6. 2015
- negatorní (§ 1042)
- z domnělého vlastnictví (§ 1043; actio Publiciana)
- zprostředkovaná ochrana (§ 1044; prostřednictvím sml. partnera)

Nabývání vlastnického práva

∞ originární

- okupace (§ 1045)
- nález (1051 an.)
- přirozený přírůstek (§ 1066 an.)
- nabytí od neoprávněného (§ 1109 an.)
- vydržení
- zpracování
- přírůstek
- úředním výrokem (§ 1114)

∞ derivativní

- převod
- přechod

- ## ∞ k roji včel (§ 1014) vletěním do cizího obsazeného úlu
- bez náhrady, protože roj neznámého původu se má utratit (v.č. 299/2003 Sb.)

∞ opuštěná věc

- V opustí s úmyslem nebýt V (ADZ 456; tj. jde o PJ)
- PDV derelikce (§ 1050) při nevykonávání VP po dobu
  - 3 let u movité věci
  - 10 let u nemovité věci (it. ust. § 3067)
- PF derelikce (kum.)
  - při zanechání movité věci
  - pro V zřejmě nepatrné hodnoty
  - na místě přístupném veřejnosti
- x zřeknutí se práva stavby nemá z následek jeho zánik (§ 1248)

∞ res nullius naturaliter fit primi occupantis

- opuštěná movitá věc je res nullius x nemovitá státu (§ 1045/2; x pr. stavby § 1248)
- divoká zvířata, dokud žije na svobodě (§ 1046)
- zajaté zvíře
  - získá svobodu
  - vlastník je bez prodlení a soustavně nestíhá
- zkrocené zvíře (§ 1047)
  - nestíhané
  - nevrátivší se do 6 týdnů (PDN), ač v tom nemá zábrany
- domácí zvíře či zvíře v zájmovém chovu (§ 1048; PF)
  - z okolností zřejmý V úmysl
    - zbavit se
    - vyhnat
  - x věc ztracená (§ 1051 an.)
  - § 6 zákona č. 246/1992 Sb.: „Nikdo nesmí zvíře opustit s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat. Za opuštění zvířete se nepovažuje vypuštění zvířete do jeho přirozeného prostředí, pokud je to vhodné z hlediska stavu zvířete a podmínek prostředí.“ Zvíře def. v § 3/a) cit. zákona: „každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo,“

∞ res nullius není

- zvíře označené tak, že V lze zjistit (§ 3019)
  - zajaté zvíře (§ 1046/2)
  - zkrocené zvíře (§ 1047/2)
- zvíře chované v ZOO a ryba v rybníku či pod. zařízením, které není veřejným statkem, není res nullius (§ 1049)

∞ Nález věci ztracené

- PDV vůle vlastnit (§ 1051; x § 1050?)
- ztracenou věc nálezce
  - vrátí (§ 1052/1) proti úhradě nutných nákladů a nálezného
    - x spec. výprosa § 2192
  - oznámí obci (§ 1052/2)
    - x ve veřejné budově jejímu provozovateli
  - → obec uschová (x prodá), dá na vědomí,...

- nálezné činí 10%, u věcí zvláštní obliby dle slušného uvážení (§ 1056/2)
- nepřihlásí-li se nikdo
  - do 1 roku od vyhlášení nálezů → komu byla věc svěřena jako poctivý držitel
    - x peníze jen užívat
  - po uplynutí 3 let VP nabývá ten, komu byla věc svěřena x obec
- zvířata zjevně zájmového chovu (§ 1059)
- nepoctivý nálezce (§ 1061)

☞ Nález věci skryté (§ 1063)

- dtto jako věc ztracená
- x věděl-li V o úkrytů, nemá nálezce pr. na nálezné
- nepřipadne-li nález eráru
  - vlastníkovi pozemku, nedohodne-li se s nálezcem jinak, s nálezným 50%
- sml. hledač (§ 1065)

☞ přirozený přírůstek

- plody náleží V
  - za oplodnění zvířete lze žádat odměnu, jen byla-li dohodnuta (§ 1073/2)
- plody (491/1) spadlé ze stromů a keřů na sousední pozemek náleží jeho vlastníkovi (§ 1016/1)
  - x sousední pozemek je veřejný statek (§ 490)

∞ umělý přírůstek

○ zpracování

- v dobré víře (§ 1074)
  - ireversibilní bez značných nákladů či ztrát dle vnosu s náhradou
- ve zlé víře (§ 1075)
  - dle volby vlastníka zpracované věci (1 měsíc prekluze)
- nelze-li určit $V \rightarrow SV$ dle hodnot zpracovaných věcí, jinak rovným dílem
- na opravu, případně V opravené věci za náhradu

○ smísení věcí

- různého druhu (§ 1078)
  - 1) restituce
  - 2) rozdělení na díly (oddělí/náhrada)
  - nedobrověrný smísitel povinen strpět volbu ostatních
  - 1 měsíc prekluze volby
- stejného druhu (§ 1079)
  - poměrně

∞ stavba

- užití cizí věci ke stavbě (§ 1083)
  - → stavba součástí pozemku, náhrada hodnoty
- zřízení na cizím pozemku (§ 1084)
  - → připadá vlastníkovi pozemku, náhrada účelných nákladů
    - x zlověrný jako nepřikázaný jednatel (§ 3006, 3011)
  - možnost požadovat odstranění (§ 1085)
  - dobrověrný zřizovatel a nebrání se V pozemku (§ 1086)
    - zřizovatel má pr. na odkup, V pr. na prodej

∞ přestavek (§ 1087)

- dobrověrný zřizovatel – nabude zastavěnou část za obvyklou cenu

∞ vydržení

Res habilis, titulus,
fides, possessio, tempus.

- res habilis (způsobilá věc)
  - vlastnické právo k věci hmotné
  - z nehmotných věcí
    - právo stavby (§ 1243)
    - služebnosti (§ 1260)
  - „...vydržením bylo a je možno nabýt toliko právo věcné“ (NS 26 Cdo 2080/98 z 14.2.2000 a 26 Cdo 3862/2015 z 17. 12. 2015)

○ řádné

- předpoklady
  - pravá držba
  - pr. důvod postačující ke vzniku VP, pokud by (x řádná; ADZ 469)
    - náleželo převodci
    - bylo zřízeno oprávněnou osobou
- vydržecí doba u věcí (§ 1091)
  - movitých nepřerušeně 3 roky
  - nemovitých nepřerušeně 10 let
  - + započte se řádné (§ 991) a poctivé (§ 992) držby předchůdce (§ 1092)
  - se přeruší, nevykonával-li jí držitel déle než 1 rok (§ 1093)

- mimořádné (+ it. § 3066)
  - 2 x VD
  - i když neprokáže pr. důvod (neřádná držba)
    - x prokáže se nepoctivý úmysl
- zákaz vydržení (§ 1097)
- zastavení VD (§ 1098)

☞ převod VP

- již účinnost smlouvy, NSJ (§ 1099; konsensuální systém) → § 1725, 1745
  - x vícenásobné zcizení věci (§ 1100)
  - x u věcí zapsaných do VS zápisem do VS (§ 1102 a § 1105; registrační systém)
  - x při koupi v obchodě převzetím (§ 2160)
  - x koupě závodu (§ 2180)
  - x u díla, je-li jím věc, převzetím (§ 2608)
  - x u věci movité určené genericky, nejdříve odlišitelností (§ 1101)
- nabývají se i
  - prpov s věcí spojená (§ 1106)
  - závady (alt.)
    - zapsané ve VS
    - které nabyvatel měl a mohl zjistit
    - ujednané
    - stanovené zákonem
    - x ostatní závady zanikají
- vícenásobné zcizení věci (§ 1100)
  - nezapsané ve VS
    - VP nabude kdo převzal jako první, jinak
    - ten, jehož smlouva nabyla účinnosti jako první
  - zapsané ve VS
    - VP nabude kdo
      - je v dobré víře
      - a jehož VP bylo zapsáno jako první

- ∞ nabytí věci nezapsané do VS od neoprávněného (§ 1109 an.; u rel. maj. pr. § 1760)
  - nabyvatel vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře (včetně ujmoutí se držby)
    - dobrá víra se presumuje (§ 7)
  - k nabytí došlo (privilegovaně)
    - ve veřejné dražbě,
    - od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku,
      - x prodej použitých movitostí z druhé ruky za úplatu od podnikatele v oboru (§ 1110)
        - nabyvatel povinen vydat V do tří let od prokázané
          - ztráty
          - svémocného odnětí
    - za úplatu od někoho, komu vlastník věc svěřil,
    - od neoprávněného dědice, jemuž bylo nabytí dědictví potvrzeno,
    - při obchodu s investičním nástrojem, cenným papírem nebo listinou vystavenými na doručitele, nebo
    - při obchodu na komoditní burze.
- ∞ x jinak (§ 1111; subsidiární) se stane V
  - prokáže-li dobrou víru v oprávnění převodce převést
  - x V prokáže, že věc pozbyl
    - ztrátou
    - činem povahy úmyslného TČ
- ∞ x zlověrný nabyvatel (§ 1112; ledaže mimořádné vydržení)
- ∞ x 1110-1112 se nepoužije se na... (§ 1113)
- ∞ nabytí věci zapsané do VS od neoprávněného viz 984 an.

Spoluvlastnictví (§ 1115)

- ∞ k individuální věci x společenství jmění (§ 1236 an.)
  - ustanovení o SV se přiměřeně použijí i pro společenství jiných VP
    - → společenství držby, služebnosti, ...
- ∞ SV jsou PF jedinou osobou vzhledem k věci jako celku → jednomyslnost (§ 1116)
  - nakládání v širokém smyslu
  - x správa princip majority § 1126/2
- ∞ zákonné předkupní právo (§ 1124; omezeno)
  - SV nemohli svá PrPov od počátku ovlivnit
  - převod podílu (i bezúplatný → za obvyklou cenu)
  - po dobu 6 měsíců ode dne vzniku SV
    - x u zemědělského závodu trvale (§ 1125)
  - x převod
    - jinému SV
    - manželu
    - sourozenci, příbuznému v řadě přímé

∞ správa společné věci

- princip majority dle podílů (§ 1126/2; ů 1128/1)
  - významná záležitost – 2/3 většina (§ 1129/1)
  - zatížení nebo jeho zrušení a omezení delší 10 let – jednomyslnost (§ 1132)
    - x k jistotě zajišťující peněžitou pohledávku z zlepšení či obnovy společné věci – 2/3 většina (§ 1133)
- spoluvlastnická solidarita (§ 1127 → § 1868 an.)

∞ správce společné věci (§ 1134) s postavením příkazníka (§ 2430)

∞ nikdo nemůže být nucen ve spoluvlastnictví setrvat (§ 1140 x § 1155 a § 1156)

- dohoda všech + dohoda o vypořádání (§ 1141)
- soudní rozhodnutí
  - rozdělení věci (+ možnost zatížení)
  - přikázání za náhradu
  - prodej ve veřejné dražbě
- odklad zrušení SV
  - ujednaný (§ 1154; max. 10 let)
  - soudně stanovený na návrh (§ 1155; max. 2 roky)

Přídatné (akcesorické) SV

- ☞ úprava stanovuje odchylky od SV
  - → úprava SV subsidiární
- ☞ předpoklady (§ 1223/1)
  - věci různých SV
  - věc náležející SV společně
    - bez níž není užívání samostatných věcí dobře možné
  - to vše určeno k užívání jako celek (místně a účelem)
  - + přiměřeně i na zařízení nabyté společným nákladem SV tak, aby sloužilo všem (§ 1223/2; závlahový systém)
- ☞ věc v přídatném SV
  - odejmout společnému účelu jen jednomyslně (§ 1224/1)
  - zatížit jen způsobem nebránícím užívání ke společnému účelu (§ 1224/2)
  - každý ze SV má pr. užívat ke společnému účelu (§ 1225)
    - vzdání se nemá účinky pro jeho pr. nástupce

- ∞ podíl na věci v přídatném SV
  - disp. dle výměry panujících pozemků (§ 1226)
  - spojen s věcí panující (§ 1227; PDN převodu, zatížení, dání jistoty)
- ∞ oddělení z přídatného SV, pokud panující věc (§ 1228)
  - zanikla
  - změnila svůj účel tak, že služebná věc není třeba
- ∞ zánik přídatného SV pozbytím účelu služebné věci
  - dokud účel trvá, nelze zrušit
- ∞ správce, NSJ (§ 1230 an.)
  - zákonný zástupce solidárních SV
- ∞ náklady a záloha na správu (§ 1235)

Společenství jmění

- ∞ k věci nabyté do vlastnictví spojených osob
  - má každá z nich celé pr.
  - (manželé, rodinné společenství, společenství dědiců, ...)
- ∞ řídí se zvl. úpravou, není-li jí (§ 1237)
  - jednomyslnost, NSJ (§ 1238)
  - nelze rozdělit ani nakládat s podílem, NSJ
  - zaniká, NSJ (§ 1239)
    - zcizením
    - zánikem společenství
    - vypořádání → SV § 1140 an.

Věcná práva k věci cizí

- ∞ věcná práva k věci cizí (§ 1240; iura in re aliena)
  - právo stavby
  - věcná břemena
    - služebnosti
    - reálná břemena
  - zástavní právo
  - zadržovací právo
  - správa cizího majetku
  - věcné předkupní právo (§ 2144)

Právo stavby (superficies)

- ∞ zatěžuje vždy pozemek stavbou jako celkem (x podlaží, atd.)
  - stávající (převzít a mít) či novou (vybudovat; § 1255?)
- ∞ je věc nemovitá (§ 1242; 498/1),
  - převoditelná a zatížitelná (§ 1252)
  - přecházející na univ. sukcesory (§ 1253)
- ∞ jeho součástí (§ 505) je jemu vyhovující stavba
  - → dispozice s PS se týkají i stavby
  - → dispozice se samostatnou stavbou vyloučeny
  - která „ale také podléhá ustanovením o nemovitých věcech“
    - žalovat na vyklizení stavby, ne pr. stavby
- ∞ nabývá se (§ 1243)
  - smlouvou (písemnou § 560; konst. zápis do VS)
  - vydržením (dekl. zápis do VS)
  - rozhodnutím OVM (dekl. zápis do VS; čl. 11/4 LZPS)
- ∞ lze zřídit jen jako dočasné, max. na 99 let (§ 1244; § 577)
  - vydržením na 40 let s možnou soudní moderací (-/+)
    - právo na moderaci podléhá obecné PL (ADZ 537)
- ∞ nelze omezit rozvazovací podmínkou (§ 548; § 1246 nepřihlíží se § 554)

∞ dle úplatnosti

- bezúplatně
- úplatně
  - jednorázově
  - stavební plat (solarium) jako reálné břemeno (§ 1303 an.)
    - výši nelze vázat na nejistou budoucí událost x in- či deflace

∞ stavebník

- ke stavbě jako V (§ 1250)
- k jinému užívání pozemku jako poživatel (§ 1285 an.)
- má pov. udržovat stavbu v dobrém stavu, NSJ (§ 1251/2)

☞ nezaniká

- zřeknutím se (§ 1248 x § 1045/2?)
  - zřeknutí je dvoustranným PJ
- zánikem stavby

☞ při dřívějším zániku PS (§ 1249)

- nastanou pr. následky výmazu PS
- vůči do VS zapsanému věcnému právu k právu stavby
- až zánikem tohoto věcného práva
- x k výmazu udělen souhlas, následky již výmazem

☞ zákonné předkupní pr. (§ 1254; disp.; § 1124/2)

☞ stavebník má pr. na náhradu za stavbu ve výši ½ hodnoty stavby (§ 492/1), NSJ (§ 1255)

- při zániku pr. na PS váznoucí přejdou na náhradu (§ 1256)
- i v případě stavby nebudované stavebníkem?

☞ dle BeKom zánikem zaniknou i ReMaP

Věcná břemena

∞ systematika

- služebnosti (katalog NOZ dem.)
  - in rem
    - inženýrské sítě (§ 1267 an.)
    - opory cizí stavby (§ 1269)
    - okapu (§ 1270)
    - svodu dešťové vody (§ 1271)
    - práva na vodu (§ 1272)
    - rozlivu (§ 1273)
    - stezky, průhonu a cesty (§ 1274 an.)
    - pastvy (§ 1278 an.)
  - in personam
    - užívací právo (§ 1283 an.)
    - požívací právo (§ 1285 an.)
    - služebnost bytu (§ 1297 an.) + výměnek (§ 2707)
    - břemeno bydlení (§ 767)
- reálná břemena
  - + výměnek (§ 2708)

Služebnosti (servitutes)

- ∞ něco strpět, něčeho se zdržet
  - servitus in faciendo consistere nequit
  - x výjimečně aktivita (§ 1258 V1, 1263 V2, § 1269, § 1276/3, § 1284)
- ∞ na věcech (§ 1257/1)
- ~~∞ nemini res sua servit~~ (§ 1301; spec. k § 11 → § 1993)
  - vlastníková služebnost (§ 1257/2)
    - svůj pozemek ve prospěch jiného svého pozemku
  - výměnek k vlastní nemovitosti (§ 2708/2)
- ∞ rozsah (§ 1258)
  - určen (bezúplatně zřízená + § 1747)
    - → disp. obsahu jednotlivých služebností (srov. ADZ 549 a § 1258)
  - x pozemkové dle potřeb panujícího pozemku (§ 1264),
  - x osobní dle místních zvyklostí
    - x spíše menší

∞ nabytí služebnosti (§ 1260)

- smlouvou
  - zápisem do VS, jinak účinností sml. (§ 1262)
- pořízením pro případ smrti
- vydržením (§ 1089 an.)
  - služebnost odpovídající veřejnému statku (§ 490) vydrží obec
    - x Spáčil ASPI LIT39726CZ
- ex lege
- rozhodnutím OVM (§ 1145, § 1029)

∞ právní poměry ze služebnosti

- oprávněný nese náklad na zachování a opravy zatížené věci (§ 1263)
  - x užívá-li i obtížený (u cesty § 1276/3), x § 1284 užívací právo
- in rem neměnnost panující věci (§ 1264/1)
- in personam nepřevoditelné (§ 1264/2)
  - x užívací pr. k prostoru pod povrchem

Služebnost stezky, průhonu a cesty

∞ stezky (§ 1274)

- chodit nebo dopravovat se lidskou silou + hosté dtto
  - elektrokolo?
- x vjíždět na zvířatech x vláčet břemena

∞ průhonu (§ 1275)

- hnát zvířata přes + jezdit nemotorovými vozidly

∞ cesty (§ 1276)

- jezdit jakýmikoliv vozidly
  - zahrnuje patrně i stezku (§ 1274)
  - x průhon
- nezbytná cesta (§ 1029 an.)

Inženýrské sítě

- ∞ párové k veřejnopr. úpravám (§ 1267)
- ∞ cestou analogie lze zatížit i na jiné věci než pozemek
- ∞ pr. vést vedení, provozovat je a udržovat
  - zvláště třeba sjednat
    - obslužné zařízení
    - úpravy vedení za účelem modernizace nebo zvýšení výkonnosti
- ∞ neodkladná záležitost při náhlém poškození sítě (§ 1268)

Právo pastvy

- ☞ Obecně právo pastvy upravuje § 1279-1282 NOZ, z nichž nejméně § 1279/2 NOZ je kogentní, tj. při zřizování práva pastvy (např. smlouvou) se od něj nelze odchýlit.
- ☞ Ust. § 1278 NOZ se aktivuje až v případě, že při zřízení práva pastvy nebyl určen druh, počet dobytka nebo rozsah a čas pastvy. Pak se chrání pokojná desetiletá držba (ani ta nemůže odporovat § 1279/2 NOZ). Jsou-li pochybnosti o tom, v jakém rozsahu bylo právo pastvy drženo, pak se použije § 1279-1282.

Uživací a požívací pr.

☞ uživací právo (§ 1283)

- užívat pro vlastní potřebu a potřebu domácnosti
- V věci
  - pr. na všechny užitky (§ 491/2), které nekrátí pr. uživatele
  - povinnost udržovat v dobém stavu
- PDV u služebnosti bytu (§ 1297)

☞ požívací právo (§ 1285)

- užívat cizí věc a brát z ní plody a užitky (§ 491)
  - x skrytá věc nalezená v pozemku (§ 1286)
- poživatel
  - přejímá závady a nese náklady na plody a užitky (§ 1287)
    - PDV stavu věci (§ 1292)
  - udržuje věc a hradí obvyklé náklady & pojištění proti škodám

∞ Zánik služebnosti

- trvalou změnou (§ 1299; dle ADZ 552 služebné věci)
    - působící nemožnost (i přes zápis ve VS)
    - působící hrubý nepoměr & za náhradu (vykoupení)
      - na návrh vlastníka (i oprávněného? § 11 → § 2000 V2(Spáčil))
  - dohodou (§ 1300/1)
  - uplynutím doby (§ 1300/2)
    - spec. dosažení věku PDV nerozhodnosti smrti
  - in personam
    - smrtí či zánikem oprávněného
    - při rozšíření na dědice PDV zákonní 1. třídy (§ 1635)
- ∞ promlčení § 632 a § 633 → výmaz § 618 (NS 22 Cdo 431/2006 30. 11. 2006)
- ∞ spojením vlastnictví panující a služebné věci nezaniká (§ 11 → § 1993 x § 1301)

Reálná břemena

- ⌘ RB zavazují věcněprávně V, aby něco konal nebo dal ve prospěch osoby z RB oprávněné, dokud se nevykoupí (ADZ 269)
  - in rem
  - in personam
- ⌘ k věcem zapsaným do VS (i několika)
- ⌘ lze i časově neomezené (§ 1304)
  - → musí být možný výkup za předem daných podmínek
- ⌘ pokud nebude plněno, pak se dle ADZ
- ⌘ zánik (§ 1308 → § 1299-1302)

Zadržovací (retenční) právo

☞ úprava

- obecná § 1395-1399 + § 615/3
- zvláštní
  - vlastník poškozeného pozemku (§ 1015), správa majetku (§ 1447), dědic (§ 1630)
  - koupě (§ 2120), nájem (§ 2234), skladování (§ 2418, 2429), komise (§ 2465)

☞ podmínky - V má

- u sebe právem cizí (T nebo D) movitou věc
  - x § 1396
- již má vydat D s dluhem
  - splatným
  - nesplatným (alt.; vč. insolvence)
    - porušení pov. zajistit
    - D prohlásí, že nesplní
    - je zřejmé že D neplní následkem nova ex post

☞ informační povinnost a péče (§ 1397)

∞ zpeněžení (§ 1398 → § 1359; gen. § 2016)

- přednostní uspokojení z výtěžku (i před zástavním V)

∞ zánik (1399)

- zánik zajištěného D
- zánik zadržené věci
- jednostranným vzdáním
- ujednáním s V zadržené věci
- věc trvale mimo moc V
- poskytnutím dostatečné jistoty V
  - jistota (§ 2012), předpokládá souhlas V, jinak dostatečnost určí soud (§ 3027)

Relativní majetková práva

- ∞ Obligatio est iuris vinculum quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei secundum nostrae civitatis iura (Gaius Inst. 3,13)
  - závazek je právní pouto, které nás svou nevyhnutelností nutí, abychom v souladu s právem našeho státu poskytli někomu nějaké plnění
- ∞ závazek je právní vztah mezi dvěma nebo více individuálně určenými subjekty, ze kterého (§ 1721; obsah § 1789)
  - jedné straně (věřiteli - kreditorovi) vzniká právo žádat od strany druhé určité plnění (pohledávka)
  - druhé straně (dlužníku - debitorovi) povinnost toto plnění poskytnout (dluh)
- ∞ závazky vznikají ze (§ 1723/1)
  - smlouvy (ex contractu)
  - protiprávního činu (ex delicto)
  - z jiné právní skutečnosti (ex variis causarum figuris)

∞ jednotnost pojmosloví (dlužník, věřitel, právo, nárok, povinnost, pohledávka, dluh, závazek, smlouva)

- dluh = co má být plněno; musí být
  - majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele (§ 1722)
- dlužník = subjekt zavázaný k plnění (debitor)
- věřitel = subjekt, jemuž má být plněno (kreditor)
- pohledávka = právo na určité plnění
  - je-li splatná a dlužník nesplní, vybavena nárokem (actio nata)

∞ působí inter partes (relativní § 1759; srov. i § 2278/2)

- -> quia non deberet alii nocere, quod inter alios actum esset (Paul. D. 12, 2, 10; tzv. acta inter alios)
- erga omnes povinnost všech ostatních nerušit strany (absolutní)
- x § 2358/3: „Licence k předmětu průmyslového vlastnictví zapsanému do veřejného seznamu je účinná vůči třetím osobám zápisem do tohoto seznamu.“
- x výhradní licence (§ 2360/2)
- x výhrada vlastnického pr. (§ 2134)

Přiměřené použití

∞ přiměřené použití

- ustanovení o vzniku, změně a zániku PrPov ze závazků v části čtvrté (§ 1721-2009) i na VZZ jiných soukromých PrPov (§ 11)
  - dle ADZ 71 i zajištění, které v § 11 absentuje, nicméně § 10/1...
- ustanovení o závazcích ze smluv i na závazky z jiných důvodů (§ 1723/2; § 492 SObčZ)
- ustanovení o smlouvách i na projev vůle, kterým se jedna osoba obrací na osoby jiné (§ 1724/2)
  - např.
    - závazky z právního jednání jedné osoby (§ 2884; veřejný příslib, slib odškodnění)
    - jednostranná jednání smluvních stran (výpověď § 1998 an., odstoupení § 1829 an.)
  - x vylučuje
    - povaha projevu vůle
    - zákon

∞ přiměřeně = jen ta, která z povahy věci přichází v úvahu

Smlouva

- ∞ projev shody vůle min. dvou stran (§ 1724/1, 1725)
  - zřídit mezi sebou závazek
  - řídit se obsahem smlouvy
- ∞ smluvní svoboda (projev autonomie vůle)
  - uzavřít nebo neuzavřít (§ 1725, 1728) a jak (§ 1770)
    - x kontraktační povinnost (ex lege, ex contractu)
  - výběru druhé strany (§ 1725, 1728)
    - x regulovaný prodej (zbraně, drogy, ...)
  - ujednání způsobu kontraktace (§ 1770)
  - určení obsahu sml. a z ní vzniklého závazku (§ 1725, § 1746/2)
  - formy sml. (§ 559, § 1756)
    - "Dokud se Ti dva drží okolo krku, nepotřebují žádný papír, na všem se dohodnou. Ale v okamžiku, kdy se začnou držet spíše pod krkem, zjistí, že ten papír by se velmi hodil." prof. Hrušáková o manželství, projekt Athéna
  - dohodou závazek ze smlouvy zrušit nebo změnit (§ 1759)
  - x limitace: meze právního řádu
- ∞ pacta sunt servanda (§ 1759)
- ∞ smlouva je PJ, proto i zde platí ust. o nich (např. § 558/2, § 577)

∞ nedostatek náležitosti vs. priorita platnosti PJ (§ 1726; § 154-155 BGB)

- PF uzavření sml. i přes absenci náležitosti, lze-li rozumně předpokládat, že by strany sml. uzavřely i bez ní
  - zvláště s přihlédnutím k následnému chování (srov. i §556/2 k výkl.)
- x PDV neuzavření smlouvy, dala-li strana při kontraktaci najevo nezbytnost shody o určité náležitosti
  - i kdyby o ostatních náležitostech vyhotovili zápis (puktaci)

∞ smlouvy se posuzují samostatně (§ 1727; § 275 ObchZ)

- x závislé smlouvy (alt.; i mezi různými stranami; materiálně)
  - z povahy (obj.)
  - z jejich účelu známého stranám (subj.)
  - → podmiňují vzájemně svůj vznik
  - → zánik závazku z některé z nich sine satisfactione creditoris zrušuje ostatní závislé smlouvy
- viz i § 1741 (oferta více osobám)

∞ informační povinnost (§ 1728/2; srov. § 6/1)

- porušením je i mlčení
- řeší inf. asymetrii x omyl vady vůle
- v předmluvní fázi x § 2950/V1 ze sml. (arg. za odměnu)
- o okolnostech, o nichž SS (alt.) ví (subj.) či vědět musí (obj.); § 4/2
- ohledně
  - možnosti uzavřít platnou smlouvu
  - zájmu smlouvu uzavřít
- spec. ObPodm 1753; AS 1799, 1800; SS 1811, 1820, 1843; KS 2084, 2164;...
- disp. (x AS 1880/2, x SS)
- při porušení
  - možný omyl (§ 583) a jeho násl. (RN)
  - NŠ (§ 2910+2911) s možnou limitací náhrad škody (x 2898)
  - v případě vědomě nepravdivé inf. § 2950/2
  - v případě způs. neplat. § 579

- ∞ předsmulvná odpovědnost (culpa in contrahendo)
  - jednání o smlouvě jen na oko (§ 1728/1; mystery shopping)
  - ukončení jednání o sml. takřka uzavřené bez spravedlivého důvodu (§ 1729; za SOZ viz 29 Odo 1166/2004 11.10.2006)
    - → náhrada škody do rozsahu ztráty z neuzavřené sml. v obdobných případech
  - spec. odpovědnost podnikatele za neodpověď na příkaz (§ 2431)
- ∞ pr. vést záznamy o kontraktaci & ochrana důvěrných inf. (§ 1730)

Uzavírání smlouvy

∞ úprava je dispozitivní (§ 1770)

- společná tvorba sml., systém nabídky, přijetí, potvrzení (viz veřejná nabídka § 1780 an.)
- přiměřené subsidiární užití úpravy oferty a akceptace

∞ nabídka (oferta; návrh na uzavření smlouvy)

- jednostranné adresované PJ (arg. § 1731 in fine a § 1733 in fine)
  - x licenční sml. (§ 2373/1)
  - x neadresná nabídka
    - při podnikatelské činnosti (§ 1732/2)
      - návrh dodat zboží či poskytnout službu
      - za určenou cenu
      - reklamou, v katalogu nebo vystavením zboží
      - → PDV nabídky
        - x vyčerpání zásob
        - x ztráta schopnosti podnikatele plnit
    - slib plnění za určitý výkon nebo výsledek (§ 1733) → veřejný příslib (§ 2884)
    - jasně plyne, že je nabídkou x → výzva k podávání nabídek (§ 1733 in fine; § 1780/2)
    - veřejná nabídka (§ 1780)
  - náležitosti (§ 1732/1)
    - vůle být vázán
    - obsah smlouvy
      - tak, aby k uzavření stačilo jednoduché a nepodmíněné přijetí (stačí k přijetí ano?)
    - x nejde o nabídku a považuje se za výzvu k podávání nabídek (§ 1733; 1780/2)

∞ lhůta pro přijetí nabídky učiněné

- ústně či písemně vůči přítomnému (O dojde oblatovi učiněním; § 1734)
  - bezodkladně, ledaže
    - x určena akceptační lhůta
    - x plyne jinak z okolností, za nichž se stala
- písemně vůči nepřítomnému (O dojde oblatovi později § 1735; § 570 an.)
  - v určené akceptační lhůtě
    - x v přiměřené době (doba přepravy O + váhání + přepravy O)
- spec. ustanovení
  - § 2759 pojištění

∞ nabídka je zásadně odvolatelná (§ 1736)

- x výslovně neodvolatelná (jednostranně nebo dohodou)
- x neodvolatelnost plyne
  - z jednání stran o uzavření smlouvy
  - z předchozí obchodního styku
  - ze zvyklostí

∞ zánik nabídky

- zrušení nabídky (§ 1737 & § 572; bez ohledu na odvolatelnost)
  - dojde-li zrušovací PJ osobě, které je určeno, nejpozději současně s návrhem
  - u dražby spec. § 1771/2, u LS spec. 2373/3
- odvolání (revokace; § 1738; veřejná soutěž spec. § 1776/1)
  - odvolání dojde druhé straně dříve, než ta odeslala přijetí návrhu
  - x odvolat nelze
    - v určené akceptační lhůtě
      - x je-li to vyhrazeno
    - nabídku, v níž je vyjádřena neodvolatelnost
- dojití odmítnutí navrhovateli (§ 1739/1)
- uplynutí akceptační lhůty (§ 1734 & 1735)
- prohlášením konkursu (§ 252/4 zákona č. 182/2006 Sb.)
- smrtí (§ 1739/2)
  - z povahy a účelu smlouvy (typ. osobní vlastnosti)
  - zřejmé z nabídky (výhrada)
  - x jinak nezaniká (§ 1475/2)
- pozbytím svéprávnosti k uzavření smlouvy

∞ lze návrh změnit? (u veřejné soutěže spec. § 1776/2)

∞ akceptace

- jednostranné adresované PJ (§ 1740)
  - x licenční sml. (§ 2373/2)
- qui tacet consentire non videtur (§ 1740)
  - x sjednáno stranami
  - x dřívější prohlášení akceptanta
  - x faktická akceptace (§ 1744; spec. § 2373 LS/2, § 2759/1 – zapl. pojist.)
    - s přihlédnutím k obsahu nabídky
    - praxi zavedené mezi stranami
    - je-li to obvyklé
  - x presumpce souhlasu (§ 2305; § 2531/2 zájezd; § 94/3 284/2009 Sb.)
- náležitosti
  - včasný souhlas s ofertou
    - x přijetí před účinností oferty je návrhem
    - x v akceptační lhůtě nutno oferentovi doručit

- přijetí s modifikací je odmítnutím a považuje se (PF?) za novou nab. (§ 1740/2)
  - x vymezení téhož obsahu jinými slovy
  - x přijetí s nepodstatnou změnou podmínek (§ 1740/3)
    - x oferent bez zbytečného odkladu odmítne
    - x oferent předem vyloučil
    - podstatné? dle čl. 19/3 CISG se: „ týkají zejména kupní ceny, placení, jakosti a množství zboží, místa a doby dodání, rozsahu odpovědnosti jedné strany vůči druhé straně nebo řešení sporů,“ (č. 160/1991 Sb.)?
- účinnost dojitím navrhovateli (§ 570) → smlouva uzavřena (§ 1745)
  - x více oblátů nebo určitý počet z nich (§ 1741)
  - x pozdní přijetí (§ 1743; alt.) má účinky včasného
    - oferent bez zbytečného odkladu
      - potvrdí oblátovi, že přijetí považuje za včasné
      - začne se chovat v souladu s nabídkou
    - neobvyklost přepravy
      - plyne-li z písemné akceptace, že by jinak byla včasná
      - x oferent bez zbytečného odkladu oznámí, že zanikla
    - u veřejné soutěže § 1778/1
      - x oferent bez zbytečného odkladu sdělí, že odmítá jako opožděné
  - x faktická akceptace (§ 1744; výjimka)
    - v okamžiku kdy došlo k jednání
- zrušení (§ 1742; § 572)

Obsah smlouvy

- ∞ smluvní typ určují podstatné náležitosti (§ 1746/1)
  - stanoveny v základním ustanovení pro upravené smluvní typy
    - Uzavřou-li účastníci smlouvu, jejíž podstatné náležitosti lze podřadit pod některý ze smluvních typů, upravených v občanském zákoníku, řídí se tato smlouva kogentními, a pokud účastníci ve smlouvě nedohodli něco jiného, i dispozitivními ustanoveními občanského zákoníku upravujícími daný typ smlouvy. (NS 30 Cdo 867/2007 z 20.5.2008, 22 Cdo 522/2001 z 4.9.2002)
    - Názor dovolatelů, že jejich ujednání mělo být posouzeno jako platná smlouva inominátní podle § 51 obč. zák. , není správný, neboť směřuje-li smlouva k uzavření smlouvy o převodu nemovitostí, jsou takové smlouvy jako smluvní typy upraveny v občanském zákoníku (smlouva kupní, darovací a směnná), přičemž převod oproti úhradě peněžitého dluhu představuje smlouvu kupní, takže se v dané věci o smlouvu o budoucí smlouvě inominátní nejedná. (NS 25 Cdo 915/98 z 21.6.2000)
  - smlouvy pojmenované a jejich smíšení
- ∞ nepojmenované smlouvy (inominátní; § 1725, 1746/2)
  - řídí se ujednaným a subsidiárně ustanoveními, které se týkají právního případu jim co do obsahu a účelu nejbližšího (§ 10/1)

∞ výklad bezúplatných smluv (§ 1747; spec. k § 557)

- dar (§ 2055), výprosa (§ 2189), výpůjčka (§ 2193), příkaz (§ 2430), licence (§ 2358), zápůjčka (§ 2390), úschova (§ 2402), péče o zdraví (§ 2636), důchod (§ 2701), výměnek (§ 2707), ...

∞ ujednání doplnění obsahu

- dodatečně (§ 1748)
- třetí osobou (§ 1749)
  - x soud
    - promlčení (§ 634; 1 rok)
- → PDV podmínky odkládající účinnost (§ 548/2)
  - → sml. uzavřená, ale neúčinná
- nenavrhne-li oprávněný doplnění PDV zrušení sml. ex tunc (§ 1750)

- ∞ obchodní podmínky (§ 1751; PDV adhezní sml. § 1798/2; u LS § 2373/1; § 273 ObchZ)
  - připojené k nabídce nebo stranám známé
    - mezi podnikateli i vypracované odbornými nebo zájmovými org.
  - prioritní smlouvy
  - rozpor obchodních podmínek v ofertě a akceptaci (§ 1751/2)
    - → sml. uzavřena v tom rozsahu, kde nejsou v rozporu (knock-out)
      - i když to obchodní podmínky vylučují (PDN; ujednat lze jinak)
      - x vyloučení sml. stranou bez odkladu po výměně PJ
    - za SOZ srov. NS 23 Cdo 54/2010 28.7.2010 – battle of the forms
  - ustanovení, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné x přijala výslovně (§ 1753; k opačnému ujednání se nepřihlíží)
    - vzhledem k obsahu i způsobu vyjádření
    - rozumně očekávat = presumuje se, že je nikdo nečte (§ 583 x 33 Odo 1560/2006 z 26.2.2009)
  - možnost dovolat se neúčinnosti OP
    - o úroku z prodlení (§1972/2, § 1964)
    - o delší splatnosti (§ 1972/2, § 1963)
- ∞ vykládací pravidla (§ 1754)
  - vůči nepodnikateli se doložky lze dovolávat jen, byl-li mu její význam znám

- ujednání možnosti jednostranné změny OP (§ 1752)
  - podmínky
    - uzavírá-li strana
      - v běžném obch. styku
      - s větším počtem osob
      - sml. zavazující dlouhodobě
      - k opět. plněním stejného druhu
      - s odkazem na OP
    - vyplývá-li z povahy závazku
      - již při jednání o uzavření smlouvy
      - rozumná potřeba pozdější změny OP
  - v přiměřeném rozsahu
    - nebyl-li rozsah ujednán, nepřihlíží se k změnám... (§ 1752/2)
  - náležitosti
    - notifikace
    - právo odmítnout a vypovědět s dostatečnou výpovědní dobou
      - nepřihlíží se k zvláštním povinnostem zatěžující vypovídajícího
- x sml. jen dohodou (lze ujednat přijetí změn mlčky)

∞ vzdání se námitek proti platnosti smlouvy (§ 1755)

- z důvodu AN (§ 588) nelze (bylo by AN)
- z důvodu RN
  - nelze generálně
  - lze z dílčích důvodů, není-li to v rozporu s...

∞ forma smlouvy

- zásada bezformálnosti (§ 559, § 1756)
- fak. potvrzení obsahu jiné než písemné sml. (§ 1757)
  - mezi podnikateli (§ 1757/2)
  - nepodnikatelem podnikateli (§ 1757/3)
  - podmínky
    - v přesvědčení, že je věrné (což se presumuje § 7)
    - odchyluje se nepodstatně
    - rozumný podnikatel by je ještě schválil
    - druhá strana neodmítne (do kdy)
  - → PDN sml. uzavřené s obsahem uvedeným v potvrzení
- smluvená forma uzavření nebo výhrada písemné formy (§ 1758)
  - PDV, že strany nechtějí být vázány při jejím nedodržení
  - x změna smlouvy i v jiné formě, není-li to vyloučeno (§ 564)

Účinky smlouvy

- ∞ pacta sunt servanda (§ 1759)
  - → změnit nebo zrušit lze jen (alt.)
    - se souhlasem všech stran
    - ze zákonného důvodu
  - → působí jen inter partes (i § 1761)
- ∞ předmětem plnění může být i to, s čím strana nebyla při uzavření sml. oprávněna nakládat (§ 1760; Vl.Pr. § 1100; spec. § 2058/2)
- ∞ podmínky platnosti zákazu zatížení nebo zcizení (§ 1761)
  - na dobu určitou a přiměřenou
  - v zájmu strany, které je hodný právní ochrany
- ∞ účinnost sml. rozhodnutím orgánu (§ 1762)
  - PDV zrušení sml.
    - nebyl do 1 roku podán návrh
    - návrh byl zamítnut
- ∞ vícenásobné poskytnutí užívacího či požívacího pr. (§ 1763; př. Vl. Pr. § 1100; vícenásobné postoupení pohl. § 1882/2)
  - pr. nabývá osoba, které převodce? poskytl věc nejdříve
  - jinak ten, s nímž sml. nabyla účinnosti jako první

clausula rebus sic standibus (§ 1765)

- ∞ mez pacta sunt servanda (§ 3/2/d); § 1759)
- ∞ změna okolností zakládající zvlášť hrubý (?) nepoměr znevýhodněním jedné SS
  - neúměrným zvýšením nákladů plnění
  - neúměrným snížením hodnoty plnění (§ 492)
  - x zvýšení obtížnosti plnění nemění pov. splnit (§ 1764; 2006)
    - x nemožnost (§ 2006)
- ∞ znevýhodněný má právo domáhat se obnovení jednání o sml., pokud
  - nemohl změnu rozumně (§ 4, § 5) předpokládat ani ovlivnit
  - změna po uzavření sml. (alt.)
    - nastala
    - stala se mu známou
  - x převzal-li nebezpečí změny okolností (§ 1765/2)
  - v přiměřené lhůtě (PDV 2 měsíce), co změnu musela zjistit (§ 1766)
    - x jinak soud zamítne

- ∞ uplatnění pr. neopravňuje odložení plnění
- ∞ nedojde-li k dohodě v přiměřené lhůtě, může soud na návrh, aniž by jím byl vázán (§ 1766)
  - závazek změnit obnovením rovnováhy PrPov
  - zrušit
- ∞ x neaplikuje se na odvážné smlouvy (§ 2756 an.; § 2757)
  - § 2000 však patrně ano
- ∞ spec.
  - § 43, 60, 133, 969, 1156, 2710, 2790
  - § 1788 PdC
  - § 2059 pro konsensuální darování
  - § 2000/1/V2 zrušení šněrovací smlouvy soudem
  - § 2185/1/V2 a /3 směna
  - § 2287 výpověď z nájmu prostor k bydlení
  - § 2531 zájezd
  - § 2620/2 SoD
  - § 2710 výměnek
  - § 2722/2 společnost

contractus in favorem tertii

- ☞ nejedná se o zvláštní smluvní typ (koupě květin, které prodávající doručí třetí osobě jako dar kupujícího)
- ☞ dlužník (promitent) se zavazuje věřiteli (promissar), že bude plnit třetí určené nebo určitelné osobě (tertius)
- ☞ V je oprávněn požadovat, aby bylo plněno T (§ 1767/1)
- ☞ přímé právo T (§ 1767/2)
  - dle obsahu, povahy a účelu smlouvy
  - má, má-li být splnění ku prospěchu hlavně T (PDV)
- ☞ odmítne-li T (§ 1768)
  - „jako by nebyla práva na plnění nabyla“ (PF)
  - → V může žádat pro sebe
    - x odporuje obsahu nebo účelu smlouvy
- ☞ u pojištění + spec. § 2768

Smlouva o plnění tertia

- ∞ smluvníci nemohou zavázat třetího → zavázán slibující
- ∞ dvě varianty (§ 1769)
  - slib plnění (závazek zajistit, aby T splnil)
    - → přímluva
  - „stojí za výsledek“ (závazek, že T splní)
    - → náhrada škody, nesplní-li T

Zvláštní způsoby uzavření sml.

- ∞ Dražba (1771)
  - sml. uzavřena příklepem (= akceptací)
- ∞ Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku (§ 1772 an.; převzato z § 281 ObchZ)
  - výzva neurčitým osobám k podávání nabídek
    - x výzva k podávání nabídek (§ 1733, 1780)
    - x veřejný příslib (§ 2884 an.; příslib odměny za výkon)
  - vyhlášení (vhodně uveřejnit)
    - předmět plnění
    - zásady ostatního obsahu sml.
    - způsob podávání nabídek
    - lhůtu pro podání nabídek
    - lhůtu a způsob pro oznámení vybrané nabídky (způsob protože § 1777/1)
  - změna podmínek či zrušení možné, je-li vyhrazeno (§ 1774)

- nabídka se může od podmínek odchýlit jen v rozsahu, který podmínky připouštějí (§ 1775/1)
- opožděné nabídky nelze zahrnout (§ 1775/2)
- náklady se navrhovatelům hradí, přiznávají-li to podmínky (§ 1775/3)
- po uplynutí lhůty k předkládání nabídek,
  - nelze nabídku odvolat, NSJ (§ 1776/1)
  - nelze nabídku změnit nebo doplnit (§ 1776/2; x opravu chyb kdykoliv, NSJ)
- výběr (§ 1777)
  - NSJ, vyhlášovatel oprávněn vybrat nabídku, která mu nejlépe vyhovuje
- přijetí (§ 1778)
  - opožděná notifikace přijetí (§ 1778/1; obecně § 1743)
  - lze odmítnout všechny, je-li to vyhrazeno (§ 1778/2)
- po ukončení vyrozumění neúspěšných (§ 1779)

- ☞ Veřejná nabídka (§ 1780; § 276 an. ObchZ)
  - výzva neurčitým osobám k akceptaci nabídky (uveřejnit)
    - určit lhůtu pro přijetí, jinak přiměřená (§ 1782/2)
  - odvolat lze před přijetím (§ 1781)
  - sml. uzavřena s prvním akceptantem
    - v případě současného přijetí, má volbu navrhovatel
  - oznámit bez zbytečného odkladu (§ 1783)
    - akceptantovi uzavření smlouvy (potvrdit)
      - x možnost akceptanta odmítnout uzavření pozdě potvrzené sml. (§ 1783/2)
    - ostatním, že neuspěli
      - x je vázán všemi přijetími, jejichž **původcům?** neoznámil (§ 1784/2)
  - způsob oznámení (např. na webu) si lze vyhradit

Pactum de contrahendo

- ∞ náležitosti (§ 1785; insp. § 289 an. ObchZ)
  - obsah budoucí smlouvy ujednaný alespoň obecným způsobem
    - → není nutné podstatné náležitosti jako dle SOZ
  - lhůta pro výzvu k uzavření
    - x 1 rok
    - jejím marným uplynutím kontraktační povinnost zaniká (§ 1788/1; § 654)
  - není stanovena písemná forma (lze si jí vymínit - § 1758)
  - jedno- či vícestranně zavazující
- ∞ není-li dodržena
  - může opr. požadovat, aby obsah sml. určil (promlč. § 634: 1 rok od posledního dne L pro výzvu)
    - soud
    - osoba určená ve sml. (x soud)
  - obsah se určí dle účelu, který má uzavření budoucí sml. zřejmě sledovat dle (dem.)
    - návrhu stran
    - okolností uzavření PdC
    - poctivého uspořádání PrPov
- ∞ privilegovaná clausula rebus sic standibus (spec. § 1788/2; obecně § 1765)
  - změní-li se okolnosti
  - z nichž strany při vzniku závazku z PdC zřejmě vycházely
  - tak, že na zavázaném nelze rozumně požadovat, aby PdC dodržel
  - → kontraktační povinnost zaniká (§ 1788/2; § 654)
  - zavázaný oznámí změnu okolností bez zbytečného odkladu
    - x odpovídá oprávněnému za škodu z toho vzniklou

Obsah závazků

- ☞ obsahem závazku lidské chování (§ 1789)
  - aktivní
    - dare (předání věci)
    - facere (vykonání činnosti)
  - pasivní
    - ommitere (zdržení se chování, ke kterému byl jinak oprávněn, bez ohledu na činnost V)
    - pati (strpění chování V, kterému by se jinak byl oprávněn se bránit)
  - odpovídající PrPov (dluh-pohledávka) jeho stran (§1721)
- ☞ změna možná jen dohodou, ledaže zákon SJ (§ 1790)
- ☞ hospodářský důvod závazku (causa) nemusí být vyjádřen, ale V je povinen jej prokázat (§ 1791)
  - x cenné papíry jako zásadně abstraktní závazky

☞ úplata v neujednané výši (§ 1792/1)

- PDN výše obvyklé v době a místě uzavření smlouvy (§ 1792/1)
  - Nájemní sml. na parking/byt v Brně podepsaná v Praze? (x § 2217/1, § 2246/2)
  - v případě písemné oferty a písemné akceptace, obojí poštou?
- nepodaří-li se takto, určí soud s přihlédnutím k (i v případě nájmu)
  - obsahu sml.
  - povaze plnění
  - zvyklostem
- spec. SoD § 2586/2

☞ rozpor s pr. předp. o cenách (1792/2) → PDN ujednání přípustné ceny (dle § 40a SOZ RN; obecně rozpor s předpisem § 580; nezákonné určení rozsahu § 577)

Úplata, DPH a další

- ☞ „Nevyplývá-li z dohody stran něco jiného, je součástí ceny i daň z přidané hodnoty a clo. Dohodnutou cenu díla nelze, není-li stranami stanoveno něco jiného, zvyšovat o daň z přidané hodnoty.“ (NS 32 Odo 835/2002 z 3. 4. 2003)
- ☞ „Z hlediska soukromého práva je však podstatné pouze to, zda mezi účastníky smlouvy byla kupní cena sjednána jako cena konečná, či ze smlouvy vyplývalo, že kupující je povinen hradit ke sjednané ceně navíc ještě další částky. ... Žalobkyně tak v případě, že smlouva neobsahuje povinnost žalované zaplatit ke kupní ceně i DPH, resp. kdy smlouva stanoví konečnou cenu zboží, nemůže přenášet svou odpovědnost za odvedení DPH státu na žalovanou, i kdyby k zaplacení DPH byla žalovaná povinná.. ...“ (NS 23 Cdo 3573/2007 z 30.10.2009; 33 Cdo 1054/2009 z 25.8.2010)
- ☞ „Pokud pak následně po uzavření předmětných smluv o koupi najaté věci nabyt účinnosti zákon, kterým byla DPH snížena, pak odvolací soud správně uzavřel, že změna DPH v průběhu účinnosti předmětných smluv měla význam pouze pro fiskální vztah, bez vlivu na závazkový vztah účastníků, jehož součástí byla dohoda o ceně, odpovídající tehdy platným předpisům.“ (NS 32 Odo 270/2004 z 20.4.2004 a IV. ÚS 191/04 z 5. 8. 2004; shodně 33 Cdo 5117/2008 z 23. 11. 2010, 26 Cdo 3458/2009 z 12. 5. 2011)
- ☞ „Nedošlo-li tedy poté, co se žalobce plátcem DPH stal, k dohodě účastníků mandátní smlouvy o změně sjednané výše odměny tak, že mandant zaplatí mandatáři sjednanou odměnu zvýšenou ještě o DPH, odvolací soud pochybil, stejně jako soud prvního stupně, uznal-li za oprávněný požadavek žalobce na zaplacení sjednané odměny navýšené o DPH. Dohodnutou odměnu mandatáře nelze poté, není-li mezi stranami stanoveno něco jiného, jako to bylo v daném případě, zvyšovat o DPH (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 3.4.2003, sp. zn. 32 Odo 835/2002 a ze dne 20.4.2004, sp. zn. 32 Odo 270/2004).“ NS 23 Cdo 4345/2008 z 27.1.2009

Laesio enormis

- ∞ jde o zvláštní případ omylu, který obecná úprava omylu nepostihuje (§ 583 an.; vyvolaný omyl)
  - např. o vlastnostech předmětu rozhodující pro sjednání ceny (tzv. error in substantia; ne o ceně samotné)
  - protože musí jít o hrubý nepoměr, bude 2. SS zjevný, a ta nejednala poctivě
- ∞ podmínky aplikace (§ 1793; objektivní koncepce)
  - závazek k vzájemnému plnění
  - hrubý nepoměr plnění
    - x ze skutečnosti, o kterých zvýhodněný nevěděl ani vědět nemusel (např. oboustranný omyl; § 4/2) → věděl nebo vědět musel
    - x plynoucí ze vzájemného vztahu mezi stranami (§ 1794/1)
      - zejména úmysl zkráceného plnit zčásti bezúplatně
  - lze zjistit výši zkrácení (§ 1794/1)
  - zkrácená str. (alt.; § 1794/2)
    - se výslovně pr. nevzdala a neprohlásila, že jde o cenu zvláštní obliby
    - nesouhlasila s neúměrnou cenou, ač jí skutečná cena byla nebo musela být známa
- ∞ cenou se rozumí i úrok (cena peněz)

∞ zkrácená strana může

- požadovat zrušení smlouvy a navrácení do původního stavu
  - → nesuspenduje plnění
- x 2. SS doplní, oč byla 1. SS zkrácena (možnost zhojit)
- v 1 roční prekluzivní lhůtě (§ 1795; § 654)
  - byla-li porušena inf. pov. (§ 1728), lze se i poté domáhat práv z toho

∞ neaplikuje se

- podnikatel, který uzavřel sml. při svém podnikání (§ 1797)
- na (§ 2757) odvážné smlouvy (§ 2756)
  - pro případ sázky nebo hry (§ 1793/2; u těch to vylučuje § 2757)
- pro případ nabytí (§ 1793/2)
  - na komoditní burze
  - při obchodování s inv. nástrojem podle jin. zákona
  - v dražbě (+ naroveň dražbě postaveným zp.)
- při narovnání (§ 1903) nebo novaci (§ 1902), byly-li poctivě (§ 7) učiněny

Lichva (usura; § 1796)

∞ neplatná (kogentní) je smlouva

- při jejímž uzavírání někdo zneužije omezujícího duševního rozpoložení 2. SS (alt.; subjektivní koncepce)
  - tísně
  - nezkušenosti
  - rozumové slabosti
  - rozrušení
  - lehkomyšlnosti
- dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění
- jehož majetková hodnota je v hrubém nepoměru k protiplnění
- → RN možnost moderace § 577

∞ neaplikuje se

- ∞ podnikatel, který uzavřel sml. při svém podnikání (§ 1797)
- ∞ srov. § 218 TZ (+ „...kdo takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu uplatnit na sebe převede...“)
- ∞ lichva ani LE v SOZ neupraveno, možný rozpor s dobrými mravy (NS 30 Cdo 3132/2011 z 12.10.2011), avšak nutný nepoměr + další okolnosti, cena sama o sobě rozpor s dobrými mravy nezakládala (22 Cdo 1993/2001 z 8.4.2003, 30 Cdo 1653/2009 z 31. 8. 2010, **30 Cdo 670/2013 z 27.3.2013**)
- ∞ pokud by zrušení sml. či její RN byla k tíži zkrácené strany (např. povinnost vrátit ihned zápůjčku) → § 6/2

Adhezní smlouvy

∞ vymezení (take it or leave it)

- základní podmínky (§ 1798/1)
  - určeny jednou stranou nebo dle jejích pokynů
  - bez skutečné příležitosti slabší strany (PDV § 433/2) je ovlivnit
- PDV adhezní sml. (§ 1798/2)
  - při uzavření sml. se slabší stranou na formuláři užívaném v obch. styku či jiným obdob. prostředkem (formulářové)

∞ poznámka k terminologii

- NOZ správně označuje jako Sml. uzavírané adhezním způsobem
  - dle ADZ 730: „...označení těchto smluv jako adhezních je nepřesné, ba slangové.“
- srov. ale § 1810: „... smlouvy, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel (dále jen „?“)
  - dle ADZ 733: „...není správný, protože se nemíní označit smluvní typ, ale smlouva uzavíraná mezi specifickými stranami“ .... „Zároveň se nemíní vymýtit výraz „spotřebitelská smlouva“ z textu zákona a ani z běžného jazyka, kde se vžil, neboť taková snaha by byla zjevně neúspěšná.“

∞ doložka

- odkazující na podmínky mimo vlastní text smlouvy (§ 1799) platná (alt.; VOP § 1751)
  - byla-li slabší strana seznámena s (kum.)
    - doložkou
    - jejím významem
  - prokáže-li se, že význam doložky musela znát
- čitelné jen se zvl. obtížemi či nesrozumitelné osobě prům. rozumu (§ 1800/1) platná (alt.; VOP § 1753)
  - nepůsobí-li slabší straně újmu
  - prokáže-li se, že slabší straně byl její význam dostatečně vysvětlen
- pro slabší stranu zvl. nevýhodná bez rozumného důvodu (§ 1800/2) neplatná
  - zejména odchyluje-li se sml. závažně a bez zvl. důvodu od obvyklých podm.
  - s možností soudní moderace, jde-li o nezákonné určení rozsahu (§ 577)

⌘ kogentní (§ 1801; k odchylnému ujednání se nepřihlíží)

- x u sml. mezi podnikateli (§ 420)

- x doložka (srov. rozdílné užití doložky zde a v předch. §)

- uvedená mimo vlastní text smlouvy
- navržená druhou smluvní stranou
- hrubě odporuje (kum.)
  - obchodním zvyklostem
  - zásadě poctivého obch. styku

Úroky

∞ výše úroků sjednána (§ 1802)

- x stanovena pr. předpisem
  - x obvyklá za bank. úvěr v místě bydl. či sídla dlužníka v době uzavření sml.
- u úroků z prodlení spec. § 1970 ujednaná (→ aplikovatelný § 1803),
  - x jinak PF ujednání výše stanovené § 2 n.v. 351/2013 Sb.; směrnice 2011/7/EU

∞ PDV ujednání úroku za rok (§ 1803)

∞ úroky se platí v téže měně jako jistina (§ 1804)

∞ doba placení úroků ujednaná (§ 1805/1)

- x s jistinou
- x splatnost jistiny delší než 1 rok, ročně pozadu

☞ ultra duplum (§ 1805/2; překvapivě disp.)

- věřitel bez rozumného důvodu otálí s uplatněním pr.
- (dlužné) úroky činí tolik co jistina
- → pozbývá právo požadovat další úroky až do uplatnění pr.

☞ anatocismus (§ 1806)

- lze sjednat (i přirůstání běžných úroků k jistině)
- u pohledávek z protiprávního činu (x mimosmluvní oblig. z jiného důvodu – § 2991 an.)
  - lze požadovat ode dne, kdy byla pohledávka uplatněna u soudu (penalizace za neposkytnutí náhrady škody či újmy dobrovolně)

Záloha a závdavek

∞ záloha (§ 1807)

- co dáno před uzavřením sml. (PDV)
- při postoupení sml. § 1896

∞ závdavek (§ 1808; arr(h)a; § 747 OZ 1937)

- nutno ujednat → ujednání vyvrací PDV zálohy
- peněžitá částka nebo cenná věc poskytnutá jako
  - důkaz uzavřené smlouvy (důkazní fce)
    - dávající má důkazní břemeno, popírá-li uzavření
  - poskytnutí jistoty , že Z. dávající dluh splní (zajišťovací fce)
  - náhrada(propadnutí)/sankce (2xZ) (penální fce)
- nejpozději při uzavření sml. (disp.)
- nesplní-li se dluh z příčiny na (x příčina vyšší moc; kdy?)
  - straně Z. dávající → Z. propadá přijímajícímu
  - straně Z. přijímající → Z. dávající má pr. požadovat (alt.)
    - 2x Z.
    - splnění (není-li to možné NŠ)
  - x vis maior
- soud nemá pr. moderace (x dobré mravy)

- ∞ ujednán závdavek & pr. odstoupit bez ujednání odstupného (§ 1809; § 751 OZ 1937; odstoupení od sml. § 2001; odstupné § 1992)
  - PF Z. je odstupné
  - odstoupí-li
    - Z. dávající → ztrácí pr. na jeho vrácení (Z. propadá přijímajícímu)
    - Z. přijímající → vydá Z. dávajícímu 2 x Z.
    - odstoupení je zpravidla vázáno na porušení povinnosti druhé strany...
      - x NSJ, dobré mravy?
- ∞ kumulace závdavku a sml. pokuty

Společné dluhy a pohledávky

- ∞ společný dluh a společná pohledávka se spravují podle zásad o spoluvlastnictví (§ 1868/1)
  - společný dluh = zaváže-li se několik dlužníků (SD) k témuž plnění
  - společná pohledávka = zaváže-li se dlužník k témuž plnění několika věřitelům (SV)
- ∞ možnost požadovat určení společného zástupce pro doručování SD či SV (§ 1868/2)
  - x určí soud
- ∞ nedělitelné plnění (§ 1869, 1870)
  - spol. dluh může V požadovat na kterémkoliv ze SD
    - x ke splnění nutná společná činnost SD
  - při spol. pohledávce není D povinen plnit jen některému z SV
    - x dohodnuto
    - x SV dá přiměřenou jistotu
    - SV se vyrovnají dle poměru mezi nimi
      - x jinak PDV, že není povinen ničím?

∞ dělitelné plnění (§ 1871)

- SD je dlužen jen svůj díl
- SV je věřitel jen svého dílu
- x ujednáno (smlouva) či stanoveno jinak (zákon, konst. rozh.)
- ujednáno, že kterýkoliv SV může žádat celé plnění (§ 1871/2)
  - D splní tomu SV, kdo požádá jako první
  - ostatní SV nemohou po D nic požadovat

∞ pasivní solidarita (D společně a nerozdílně jako mušketýři)

- zvl. ujednání V a SD nepůsobí vůči ostatním SD (§ 1872/2)
- prodlení V vůči jednomu SV je prodlením vůči všem SV
- k plnění zavázáno společně několik podnikatelů (§ 1874)
  - PDV pasivní solidarity
- PDV stejných podílů solidárních D mezi sebou (§ 1875)

- vypořádání mezi solidárními D (§ 1876)
  - vyzvaný D
    - informuje ostatní D
    - umožní jim vznést námitky
    - má pr. požadovat, aby jej dluhu zbavili v rozsahu svých podílů
  - vyrovnal-li více regres
    - nemůže-li některý plnit, rozvrhne se jeho podíl na ostatní

∞ aktivní solidarita (věřitele společně a nerozdílně)

- D plní celé plnění tomu, kdo první požádal (§ 1877)
- prodlením jednoho SV je prodlením všech SV
- spojí-li se pohledávka a dluh u jednoho ze SV, zanikají tím i pohledávky ostatních SV vůči D (§ 1878/2)
  - x § 1994 V2: splynutím pov. D a pr. jednoho z V oprávněných společně a nerozdílně → zaniká pohledávka do výše odpovídající podílu tohoto SV

∞ solidární závazky a

- započtení → § 1984
- prominutí dluhu → § 1995/2, § 1996

Změna závazků

∞ změny se mohou týkat

- osob (§ 1879 až 1900)
  - věřitele
    - postoupení pohledávky (§ 1879 an.)
    - postoupení souboru pohledávek (§ 1887)
  - dlužníka
    - převzetí dluhu (§ 1888 an.)
    - přistoupení k dluhu (§ 1892)
    - převzetí majetku (§ 1893 an.)
  - smluvní strany
    - postoupení sml. (§ 1895 an.)
    - přistoupení ke sml. (srov. § 2270)
- obsahu (§ 1901-1907)
  - dohoda (§ 1901)
  - novace (§ 1902)
    - privativní
    - kumulativní
  - narovnání (§ 1903 an.)

Postoupení pohledávky

- ∞ změna v osobě věřitele: postupitel (cedent) postupuje ~~písemnou~~ smlouvou (cessio voluntaria) postupníkovi (cesionáři) svou pohledávku vůči dlužníkovi
  - + příslušenství a pr. s pohledávkou spojená (Sml.Pok.), včetně zajištění (§ 1880/1 širší než obecný § 510/2)
  - x povinnost smluvníka
  - postoupit nelze D (arg. i bez souhlasu D jiné osobě(postupníkovi))
    - → prominutí D (§ 1995)
- ∞ pohledávka může být peněžitá i nepeněžitá; lze postoupit i
  - část pohledávky, je-li plnění dělitelné
  - pohledávku dosud nesplatnou, promlčenou, podmíněnou, spornou či budoucí (srov. § 1760 a NS 33 Cdo 4658/2009 z 29. 2. 2012)
  - spec. ust.
    - pr. na plnění z fin. záruky (§ 2036)
    - postoupení práv z komise (§ 2460)
    - pr. požadovat provoz dopr. prostř. (§ 2584)

- ∞ nepostupitelnost pohledávky (nepostupitelnou nelze zastavit § 1335)
  - o níž tak stanovuje dohoda D a V (§ 1881/1; x patrně RN)
  - zanikající smrtí V (plnění omezeno na osobu V; § 1881/2 a 2009/2)
  - jejíž obsah by se změnou V k tíži D změnil (§ 1881/2)
  - právo na důchod (§ 2704; splatné dávky ano; x nepřihlíží se)
  - právo na výměnek (§ 2713; splatné dávky ano, avšak ne ty, jejichž rozsah je osobně determin.)
- ∞ účinnost postoupení vůči D a zajišťovateli (§ 1882/1, 1883)
  - V (postupitel) oznámí D
  - postupník prokáže D
  - → není nutný souhlas D ani jeho inf. předem
  - → D povinen plnit postupníkovi, do té doby postupiteli
- ∞ vícenásobné postoupení (§ 1882/2; srov. pro vl. pr. § 1100, pro užívací a požívací pr. § 1763)
  - → to, o němž se D dozvěděl nejdříve
- ∞ námitky D (§ 1884)
  - uznal-li D vůči postupníkovi pohledávku jako pravou, je povinen jej uspokojit (§ 1884/2)

∞ u úplatného postoupení (§ 1885)

- odpovědnost postupitele až do výše přijaté úplaty s úroky za
  - existenci pohledávky v době postoupení
- ručení za její dobytnost ex lege
  - x věděl-li postupník, že je pohledávka (alt.)
    - budoucí
    - nejistá
    - nedobytná
  - x nastala-li nedobytnost po postoupení (alt.)
    - náhodou
    - nedopatřením postupníka (dem., alt.)
      - nevymáhá bez zbytečného odkladu
      - odloží splatnost
- přiměřená aplikace ustanovení o řádném plnění (§ 1914-1925)
- vymáhání postupitelem (§ 1886)

∞ globální cese (§ 1887)

- postoupení souboru pohledávek

Převzetí dluhu

- ∞ dvoustranná dohoda D a T
  - V souhlas
    - dá → záměna dlužníka (§ 1888)
    - nedá → převzetí plnění (§ 1889)
- ∞ záměna osoby dlužníka (intercese privativní): namísto původního D nastupuje se souhlasem V na základě dohody D nový, který na sebe dluh přebírá (singulární sukcese)
  - PDV převzetí zajištěného dluhu (§ 1888/2)
    - při převodu vlastnického práva k věci zapsané do VS
    - při němž přešlo i zapsané zástavní právo nebo jiná jistota
    - možná změna na PDN
      - vyzve-li po převodu zcizitel věřitele písemně, aby přijal nabyvatele jako nového D s upozorněním na následky
      - V neodepře
    - nutný souhlas V x → převzetí plnění
- ∞ převzetí plnění (§ 1889; nepravá sml. ve prospěch třetího)
  - V nemá přímé právo proti příjemci
  - příjemce má pov. vůči D zařídit, aby D nemusel V plnit (jakkoliv)
    - → dohoda o opatření plnění V je spec. případ (příjemce se navíc zavazuje opatřit plnění)
- ∞ záměna dlužníka i dluhu → novace (§ 1891 → §1902)

Přistoupení k dluhu a převzetí majetku

- ∞ dvoustranná dohoda V a T (intercese kumulativní; § 1892)
  - → pasivní solidarita D a T (bez ohledu na ne/peněžitost x § 531, 533 SOZ)
  - zajištění kryje neplnění T, jestliže s tím jeho poskytovatel souhlasí
- ∞ převzetí majetku sml. (§ 1893)
  - → pasivní solidarita nabyvatele a D (1893/1)
    - ohledně dluhů, které s převzatým majetkem souvisí
    - o nichž nabyvatel při uzavření sml.
      - věděl
      - musel vědět
    - do výše hodnoty nabytého majetku
  - x osoba blízká bez omezení výše + otočení břemene (/2)
    - x prokáže, že o určitém dluhu → /1
      - nevěděla
      - vědět nemusela
  - opačné ujednání je vůči V neúčinné
  - nepoužije se na přeměnu PO, zcizení závodu či jeho pobočky

Postoupení smlouvy

- ∞ současný převod práv i povinností smluvníka T (§ 1895)
  - postupitel se osvobozuje od svých pov. v rozsahu postoupení (§ 1898)
- ∞ podmínky
  - nevyloučeno povahou sml.
    - osobní plnění
    - členství ve společnosti (§ 2725)
  - postoupená strana souhlasí
    - zákaz zkrátit pr. postoupené str. (§ 1896)?
  - nebylo dosud plněno
    - x trvajícím nebo opakujícím plněním → lze pro futuro
- ∞ účinnost postoupení
  - souhlasem postoupeného
  - souhlasil-li postoupený předem
    - oznámením postupitele o postoupení sml.
    - prokázáním postoupení sml. postupníkem
- ∞ blankoindosace smlouvy? (§ 1897/2)
- ∞ ex lege změna vlastnictví u nájmu (§ 2221)

∞ odmítnutí osvobození postoupeným (§ 1899)

- prohlášením vůči postupiteli → postupitel „ručí“ za plnění postupníka
- do 15 dnů od dne, kdy se dozvěděl nebo musel zjistit (jinak NŠ způs. prodlením)

∞ možná výhrada námitek (§ 1900)

∞ spec.

- nájem prostoru sloužícího k podnikání (§ 2307)
- zájezd (§ 2532)
- pojištění cizího poj. nebezpečí (§ 2767)
- skupinové pojištění (§ 2827, § 2832)

Změna v obsahu závazků

- ∞ při poctivé novaci je vyloučena aplikace laesio enormis (§ 1793/2)
- ∞ pís. forma (§ 1906 spec. k § 564; x → § 582/2)
  - byl-li původní závazek zřízen v písemné formě
  - činí-li se o právu již promlčeném
- ∞ novace kumulativní (§ 1901; aplik. § 1906 nejasná)
  - změna (obnova) původního závazku na základě další právní skutečnosti
    - → kumulace důvodů závazku
  - předpoklady
    - existující (i promlčený) závazek
    - x neexistující nelze měnit
    - x sporný či pochybný závazek -> narovnání - § 1903 an.
  - vůle změnit stávající závazek nebo založit závazek ke stávajícímu přistupující
    - vyvratitelná domněnka kumulativní novace vypuštěna (?)
    - k privativní novaci nutný animus novandi (§ 1902 V2?)
  - shodnost stran
    - x nové subjekty (ručení, společný závazek atd.)

- ∞ novace privativní (§ 1902; SOZ řadil k zániku obligací)
  - zrušení (celého) původního závazku a jeho nahrazení závazkem novým
    - → nelze přihlížet k důvodu původního závazku
    - animus novandi
  - PDV nezrušení, může-li původní závazek obstát
  - předpoklady
    - existující (i promlčený) závazek
      - x neexistující nelze nahradit
      - x sporný či pochybný závazek → narovnání - § 1903 an.
    - animus novandi
      - vůle stran stávající závazek zrušit a nahradit jej závazkem novým
      - x modifikace stávajícího -> kumulativní novace (§ 1902)
    - sjednání nového závazku
      - → samostatná promlčecí doba
      - x zrušení bez náhrady -> dissoluce (§ 1981)
- ∞ následky na zajištění (§ 1907)
  - zajištění se vztahuje i na práva z nich vzniklá
  - poskytl-li zajištění T
    - je zavázán max. v rozsahu původního závazku
    - má námitky, jako kdyby ke změně nedošlo

Narovnání (transactio)

- ∞ nahrazení nejistého závazku (sporného či pochybného) závazkem novým jistým (zvl. případ privativní novace)
  - x zrušení bez náhrady
    - celého závazku → dissoluce (§ 1981)
    - prominutí dluhu (§ 1995)
- ∞ předpoklady (§ 1903)
  - nejistý závazek (dosavadní? i neexistující § 1904 in fine)
    - spornost (neshoda stran z jakéhokoliv důvodu o existenci, platnosti, obsahu,...)
    - pochybnost (jak dlouho bude právo trvat, závislost na podmínce, dobytost, promlčení)
  - oprávnění stran s ním disponovat (x vznik manželství)
- ∞ vznik nepoměru mezi vzájemným plněním stran (§ 1903/2)
  - bez následků
  - x zvláště hrubý a narovnáni učiněno nepoctivě (→ laesio enormis 1793)

o omyl (§ 1904; jinak obecný § 583)

- o omyl o nejistém bez následků
  - x vyvolaný lstí (→ § 586 RN; rozpor s DobrMr AN § 588)

o generální narovnání (§ 1905)

- o veškerá práva mezi stranami
  - z určitého závazku
  - vůbec
- o se nevztahuje na pr. (alt.)
  - vyloučená
  - které strany zřejmě nemohly mít na mysli

o pís. forma a násl. na zajištění viz novace

Zánik závazků

- ∞ přistoupí-li k původní PS, která závazek založila, PS další, která jí zbavuje zcela nebo zčásti právních účinků
  - x zánik jednotlivého Pr či Pov (zaplacení jedné ze splátek)
- ∞ splnění (§ 1908)
  - poukázka (§ 1939; dříve změna Z v subjektech)
  - náhradní splnění (§ 1953; soudní úschova)
- ∞ jiné způsoby zániku Z
  - dohoda (§ 1981)
  - započtení (§ 1982)
  - odstupné (§ 1992)
  - splynutí (§ 1993)
  - prominutí dluhu (§ 1995)
  - výpověď (§ 1998)
  - odstoupení od sml. (§ 2001)
  - následná nemožnost plnění (§ 2006)
  - smrt D nebo V (§ 2009)
  - *uplynutí doby* (§ 603)
  - *prekluze* (§ 654)
  - *likvidace PO* (§ 203; *obživnutí* § 209)

Splnění (soluce)

- ∞ zánik Z cum satisfactione creditoris (§ 1908)
  - na náklad a nebezpečí D
  - řádně (§ 1914 an.; spec. § 2628 u SoD na stavbu)
    - bez vad, příslušnou osobou oprávněné osobě na stanoveném místě
  - včas (§ 1958 an.)
- ∞ povaha splnění (poskytnutí plnění D a jeho přijetí V)
  - jde o PJ? (jde – viz § 1934 o plnění ne plně svéprávného)
    - dare – PJ na obou stranách (např. u kupní smlouvy)
      - „...platba je důsledkem projevu vůle subjektu právního vztahu splnit peněžitý závazek, proto nelze platbu považovat za právní skutečnost, ale za právní úkon.“ (NS 32 Cdo 959/2008 25. 6. 2008, 23 Cdo 472/2008 31. 8. 2010)
    - facere – dle povahy (např. u sml. o dílo PJ, u příkazu nikoliv)
    - pasivní (omittere, pati) – faktická nečinnost D, V může, ale nemusí svého oprávnění využít (nejde o PJ ani na jedné straně)
  - pokud jde o PJ, je jedno- či dvoustranné (tzv. soluční či věcná smlouva)?
    - „Splnění dluhu je právním důvodem zániku závazku ...; nastává dvěma jednostrannými právními úkony: úkonem dlužníka ..., který věřiteli poskytuje předmět plnění s úmyslem splnit svůj dluh, a úkonem věřitele ..., který předmět plnění za tímto účelem přijímá. Je-li ke splnění dluhu zapotřebí součinnosti věřitele, je povinen ji poskytnout; v opačném případě se dostává do prodlení stejně jako v případě, že nabídnuté plnění přijmout odmítl.“ (NS 25 Cdo 426/2000 z 31.1.2002)
    - → záleží na povaze

∞ placení směnkou apod. dle sml. (§ 1909)

- V může požadovat plnění D, nemohl-li dosáhnout splnění ze směnky
- dosáhl-li plnění ze směnky, PF splnění vystavením směnky

∞ V nemůže být nucen k (§ 1910)

- záměně plnění
  - datio in solutum (D splní jiným plněním, které V přijme)
  - datio solutionis causa (D dá ke splnění něco, čehož realizací dojde k uspokojení pohledávky V)
- změně místa, času a způsobu splnění

∞ navzájem zároveň (§ 1911; § 325 ObchZ)

- nejde o změnu Z, ale o vyloučení prodlení pro nepřipravenost druhé strany
- disp. u KS § 2079

∞ navzájem v různé době (§ 1912)

- možnost odepřít plnění, je-li plnění 2.SS ohroženo okolnostmi,
  - které u ní nastaly
  - které 1.SS nebyly a neměly být známy při uzavření sml.
- fak. poskytnout přiměřenou lhůtu, uplyne-li marně, možné odstoupit (→ § 2001 an.)
- navzájem znamená z téhož právního důvodu (§ 1913)

- ∞ řádnost plnění za úplatu (§ 1914 an.; dle ADZ 770 se obecná úprava řádného plnění týká jen plnění úplatného; u bezúplatného nutná zvl. úprava – např. § 2065)
  - bez vad
    - srov. závady věci při nabytí VP (§ 1107)
  - s vlastnostmi vymíněnými či obvyklými
  - aby předmět plnění bylo možné použít
    - podle smlouvy
    - a je-li znám i dle jejího účelu
  - ve střední jakosti, NSJ (§ 1915)
    - věci genericky určené → + hodící se k účelu, pro něž se zpravidla používají na základě obdobných sml. (§ 1929)
  - spec. KS § 2095

∞ vadné je zejména plnění (§ 1916)

- nemající stanovené či ujednané vlastnosti
- bez upozornění na vady, které jsou neobvyklé
- s nepravdivým ujištěním (alt.)
  - o bezvadnosti
  - o vhodnosti k určitému účelu
- neoprávněným zcizením cizí věci

∞ limitace povinnosti a práv z vadného plnění (§ 1916/2)

- k limitaci zcizitelem předem se nepřihlíží (kogentní)
- nabyvatel se předem může vzdát jen písemně (x RN)
  - x jak stojí a leží (per aversionem; § 1918)

∞ k tíži nabyvatele jde vada (§ 1917)

- nápadná a zřejmá již při uzavírání sml.
- zjistitelná z veřejného seznamu
- x zcizitel
  - vadu lstivě zastřel
  - nabyvatele ujistil (alt.)
    - o bezvadnosti
    - o neexistenci vady
- věci přenechané jak stojí a leží (úhrnkem, per aversionem; § 1918)
  - „...o případ dle § 501 obč. zák. nešlo, neboť předmětem kupní smlouvy uzavřené mezi účastníky nebyly věci určené úhrnem, nýbrž individuálně označené...“ NS 32 Cdo 5430/2007 5.3.2009, 33 Cdo 1430/2010 z 29. 2. 2012
  - x vlastnost
    - prohlášená zcizitelem
    - vymíněná nabyvatelem
  - spec. směna (§ 2185/3), budoucí užitky věci (§ 2083)

∞ záruka za jakost (§ 1919)

- způsobilost předmětu plnění pro použití k ujednanému účelu a podržení si ujednaných vlastností, NSJ obvyklé
- převzetí záruky zcizitelem (modifikace § 429 ObchZ)
  - ve sml. (priorita doby před obalem)
  - prohlášením v záručním listu (priorita delší doby před obalem a sml.)
  - vyznačením na obalu
- spec. KS § 2113, SoD

∞ právní vady (§ 1920)

- T uplatňuje právo k předmětu plnění
  - x nabyvatel o něm věděl nebo musel vědět
  - → nabyvatel bezodkladně oznámí zciziteli
- pr. z nich nemá nedobrověrný nabyvatel
- viz také KS § 2107, SoD § 2616

∞ nabyvatel vytkne zciziteli (kdy?)

○ vadné plnění (§ 1921/1)

- bez zbytečného odkladu poté
  - kdy měl možnost věc prohlédnout a vadu zjistit
  - označením vady nebo oznámením, jak se projevuje
- do 6 měsíců od převzetí věci

○ vadu krytou zárukou (§ 1921/2)

- bez zbytečného odkladu poté
  - kdy měl možnost věc prohlédnout a vadu zjistit
  - označením vady nebo oznámením, jak se projevuje
- v reklamační lhůtě určené délkou záruční doby

○ námitka opožděného vytknutí vady (§ 1921/3; tj. ne prekluze) →

- x vada důsledkem skutečnosti, o které zcizitel při předání věděl nebo musel vědět

∞ je začátek § 1921/1 (může uplatnit u soudu, vytkl-li včas) a § 1921/3/V1 (k námitce soud pr. nepřizná) v rozporu?

∞ nabyvatel vytkne zciziteli (co dělat?)

- bezodkladně po zjištění oznámit vadu zciziteli
- předmět plnění
  - zciziteli předat
  - dle jeho pokynů
    - uschovat
    - s ním jinak vhodně naložit
  - x podléhá-li rychlé zkáze po upozornění zcizitele bez prodlení prodat
- při opr. vytknutí neběží po dobu nemožnosti užívat lhůta
  - pro uplatnění práv z vadného plnění
  - záruční doba

∞ práva z vad (§ 1923; x KS § 2106-2107)

- odstranitelných
  - oprava
  - doplnění toho, co chybí
  - přiměřená sleva
- neodstranitelných, pro kterou nelze řádně užívat
  - odstoupení
  - přiměřená sleva
- + náhrada nákladů účelně vynaložených k uplatnění pr. (§ 1924; § 513)
  - uplatnit do 1 měsíce po uplynutí L k vytknutí vady
    - x námitka opožděného vytknutí vady

∞ pr. z vady nevyklučuje pr. na NŠ

- čeho se lze domáhat z vady, nelze z jiného pr. důvodu (např. omyl, LE)

∞ spec. počátek promlčecí lhůty u pr. z vad (§ 628)

∞ alternativní závazky (§ 1926 an.)

- způsob plnění dluhu je určen až volbou omezenou na alternativy
  - volbu má D (PDV), nebo V
    - má-li volbu T → jde o závazek podmíněný, ne alternativní
  - volba je jednostranné adresované PJ
  - nevykoná-li strana volbu včas, nabývá pr. volby trvale 2.SS (§ 1926/2)
- provedením volby alternativnost končí (§ 1926/3)
  - → nelze část jednoho a část jiného plnění (§ 1927/1; nadbytečný), NSJ
  - → nemožnost zvolené alt. je následnou nemožností plnění (§ 2006)
- oprávněný k volbě může odstoupit
  - pro nemožnost jedné z alt. způsobené 2.SS (i T?)
  - pro zánik alternativnosti způsobený (§ 1928)
    - druhou stranou
    - vyšší mocí

∞ dluh se plní vcelku (§ 1930/1)

- částečné plnění musí věřitel přijmout
  - x povaha závazku
  - x účel smlouvy, musel-li být D alespoň zřejmý
  - → D nahradí V zvýšené náklady

∞ ztráta výhody spl. (§ 1931)

- nutno ujednat
- uplatnit nejpozději do spl. nejbližší příští spl.
  - x nejde o prekluzi (§ 654)...
- viz. i KS & výhrada vlastnictví § 2133, Zápůjčka § 2394

∞ plnění se započte postupně na (§ 1932)

- to, co určil D
  - určí-li D, že plní nejprve na jistinu → úročí se náklady i úroky
- příslušenství v pořadí
  - již určené náklady spojené s uplatněním pohledávky
  - úroky z prodlení
  - úroky
- jistinu

∞ při mnohosti závazků (§ 1933) se započte postupně na ten

- obecně
  - který D určil
  - o jehož splnění V již upomenul
  - nejméně zajištěný (x utvrzený není zajištěný)
  - nejdříve splatný
- placení & NŠ (§ 1933/2)
  - závazek, jehož porušením pov. k NŠ vznikla
  - NŠ

∞ plnění od jiné osoby

- D odpovídá jako by plnil sám (§ 1935)
- V povinen přijmout (§ 1936/1)
  - x bez souhlasu dlužníka
  - x osobní plnění D
- plní-li, kdo nezajistil, může požadovat postoupení pohledávky V

∞ plnění od zajistitele (§ 1937)

- V povinen přijmout i bez souhlasu D
- subrogace (§ 1937/2)
- splní-li zástavní D, nepromlčí se jeho pr. dříve než za 6 měsíců po splnění (§ 644)

∞ částečné plnění od T (§ 1938)

- přednost původního V před T
  - x V se zaručil, že T bude nahrazeno, co za D plnil

∞ kvitance (§ 1949; § 333 ObchZ; § 569 SOZ)

- náležitosti
  - jméno D a V
  - předmět plnění
  - místo a čas plnění
- je-li vydána na jistinu, PDV vyrovnání příslušenství
- při opakovaném plnění PDV splnění dříve splatného (§ 1950)
- odmítne-li V vydat, D může odepřít plnit
  - → mora creditoris - D oprávněn k náhradnímu splnění (§ 1953)

∞ plnění jinému, který (§ 1951)

- předloží Vovo potvrzení, že je oprávněn plnění přijmout
- vydá-li kvitanci, vystavenou V
- x D věděl, že předkladatel potvrzení není oprávněný

∞ dlužní úpis (§ 1952) musí V

- při splnění vrátit D dlužní úpis
- částečné plnění na dlužním úpisu vyznačit
- x D může požadovat potvrzení o pozbytí platnosti dlužního úpisu
- obdrží-li D dlužní úpis bez kvitance, PDV splnění dluhu

∞ náhradní plnění (§ 1953)

- V neznámý nebo nepřítomný
- odmítl bezdůvodně plnění přijmout
- D bez své viny v nejistotě, kdo je V
- z jiných důležitých příčin na straně V
- → D oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy
  - účelné náklady nese V

- ∞ stanovené místo plnění (§ 1954; splniště) dle
  - smlouvy
  - povahy závazku nebo účelu plnění
  - zákona (§ 1955; § 336 ObchZ)
    - nepeněžitý dluh – bydliště nebo sídlo D (odnosný dluh)
    - peněžitý dluh – bydliště nebo sídlo V (donosný dluh)
    - závazek vzniklý při provozu závodu nebo provozovny (D)
      - v místě závodu nebo provozovny D
  - (sídlo má i podnikatel FO (§ 429))
- ∞ následná změna lokace V donosného dluhu (§ 1956; § 337/2 ObchZ)
  - V nese zvýšené náklady a nebezpečí, které tím D vzniknou
- ∞ plnění peněž. dluhu „na účet“ nebo pošt. poukazem (§ 1957)

☞ čas plnění (§ 1958; splatnost)

- ujednán nebo jinak stanoven (D povinen plnit i bez vyzvání)
  - neplyne-li jinak z ustálené přechozí praxe stran či ze zvyklostí (PDV; § 1959; § 415 ObchZ)
    - "začátkem období" prvních deset dnů tohoto období,
    - "polovinou měsíce" období od 10. do 20. dne v měsíci,
    - "polovinou čtvrtletí" druhý měsíc čtvrtletí,
    - "konec období" posledních deset dnů období,
    - „ihned" dobu do pěti dnů, avšak při dodávce potravin nebo surovin dobu do dvou dnů a při dodávce strojírenských výrobků dobu do deseti dnů.
- neujednán
  - → V může požadovat ihned (x ihned dle § 1959/e) NOZ)
    - → D povinen splnit bez zbytečného odkladu
- má-li ho určit D a neurčí jej v přiměřené době (§ 1960; § 564 SOZ)
  - → určí na návrh soud

- splnitelnost (§ 1961-1962)
  - ujednaná ve prospěch
    - obou → předčasně nelze požadovat ani plnit
    - D → D může předčasně plnit (spec. PDV u díla § 2590/2)
    - V → V může předčasně požadovat
  - jinak PDN ve prospěch obou
    - x vylučuje-li to povaha plnění
- plnění peněžitého dluhu před stanoveným časem a úroky (§ 1967)
- omezení opožděných plateb (§ 1963;x splátky § 1966)
  - dle bodu 11 odůvodnění směrnice 2011/7/EU je „dodávkou a službou“ i plánování a provádění veřejných stavebních prací a výstavba a inženýrské stavitelství
  - veřejnoprávní korporací je dle ADZ 779 orgán veřejné moci dle čl. 2/2. směrnice
    - tím je jakýkoli veřejný zadavatel, jak je definován v čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2004/17/ES a v čl. 1 odst. 9 směrnice 2004/18/ES, bez ohledu na předmět nebo hodnotu smlouvy
    - x § 20 NOZ (PO veřejného práva) + § 210 (korporace)

- mezi podnikatelem (zvl.def. § 420/2) a jiným podnikatelem, veřejnoprávní korporací, nebo PO založenou veřejnoprávní korporací, je-li obsahem závazku povinnost dodat zboží nebo službu za úplatu
  - → cena splatná i bez výzvy k placení do 30 dnů od
    - převzetí či ověření řádnosti splnění, bylo-li ujednáno, jinak od pozdějšího z
      - převzetí mezi podnikateli max. 30 dnů, delší není-li to hrubě nespravedlivé (§ 1965)
    - doručení faktury nebo jiné výzvy podobné povahy
    - obdržení plnění
- splatnost
  - obecně delší než 60 dnů jen tehdy, není-li to vůči věřiteli hrubě nespravedlivé
  - mezi podnikatelem a veřejnoprávní korporací
    - delší jen je-li to odůvodněno povahou závazku
    - max. 60 dnů
  - x možnost konstatování neúčinnosti soudem (a případné moderace)

Prodlení D (mora debitoris)

☞ V má právo (§ 1969)

- vymáhat splnění dluhu
- odstoupit (1977-1979 a § 2001 an.)
- u peněžité pohledávky, splnil-li řádně své pov.
  - požadovat
    - úroky z prodlení ve výši x darování (§ 2057/2)
      - ujednané x pr. V dovolat se neúčinnosti ujednání (alt.; § 369a ObchZ)
        - obecně bez spravedlivého důvodu zhoršujícího jeho postavení (§ 1972/1)
        - spec. subj. hrubě nespravedlivého (§ 1964, § 420/2)
        - + soudní moderace
      - stanovené n.v. č. 351/2013 Sb. (PF ujednání?)
        - n.v. 142/1994 Sb. ruší bod 211 § 3080
    - NŠ, není-li kryta úrokem z prodlení (§ 1971)
  - placení úroků z prodlení ve splátkách nutno sjednat (§ 1973)

∞ D v prodlení nese nebezpečí škody na věci

- x prokáže, že by škoda vznikla „i tak“, nebo že jí způsobil V nebo vlastník (§ 1974)
- to platí i nakládá-li D s věcí v rozporu s jinými svými pov. ze závazku

Prodlení V (mora creditoris)

- ⌘ při solidaritě (pasivní § 1873, aktivní § 1878/1)
- ⌘ je-li předmětem plnění věc nese V nebezpečí škody na věci
  - x škodu způsobí D
- ⌘ D má právo
  - k náhradnímu splnění (§ 1953)
  - odstoupit za podmínek (§ 1977-1979 a § 2001)

Společná ust. o prodlení

- ∞ odstoupit, může D nebo V, byla-li prodlením pov. porušena
  - podstatně (§ 1977)
    - u KS na nem. s KC ve splátkách spec. § 2133
  - nepodstatně & marně uplynula dodatečná přiměřená lhůta (§ 1978)
    - poskytnutá výslovně nebo mlčky
    - odstoupil-li dříve, účinky odstoupení nastanou až uplyne (§ 1979)
  - oznámí-li dodatečnou lhůtu, kterou už neprodlouží (§ 1978/2)
    - → PDN marným uplynutím odstoupil

Jiné způsoby zániku závazků

- ✎ fixní závazky (§ 1980; § 518 SOZ; § 349/3 ObchZ)
  - ✎ ujednána přesná doba plnění
  - ✎ věřitel nemůže mít na opožděném plnění zájem, což plyne
    - ✎ ze smlouvy
    - ✎ z povahy závazku
  - ✎ → zaniká závazek počátkem prodlení s účinky odstoupení (§ 2004)
    - ✎ x V bezodkladně oznámí D, že na splnění smlouvy trvá (→ zombie závazek)
    - ✎ systematicky nepatří ke splnění
- ✎ zrušení závazku (dissoluce; § 1981)

Započtení (kompenzace)

∞ předpoklady

- vzájemné pohledávky (x § 1884 pohledávky dlužníka proti postupiteli)
- stejného druhu (s genericky určeným předmětem plnění)
  - patrně i v různých měnách (viz nepřevzatý § 362 ObchZ)
- způsobilé k započtení, tj. uplatnitelné před soudem (§ 1987)
  - x naturální obligace
  - x pohledávka nejistá nebo neurčitá (jen u jednostranného?)
  - + splatná vůči nesplatné, je-li čas plnění ve prospěch D § 1962/2
  - + nesplatná vůči splatné, je-li čas plnění ve prospěch V § 1962/3
  - + 1989/1 promlčené, nastalo-li promlč. po době způsobilosti pohledávek
  - + 1989/2 bezúplatný odsun splatnosti (§ 360 ObchZ)
  - i proti pohledávce, kterou nelze postihnout výkonem rozhodnutí (§ 317 an. OSŘ)

∞ následky

- obě pohledávky se ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí
- v okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení

∞ kompenzační PJ

○ jednostranné

- prohlášení vůči 2.S x nepřihlíží se k prohlášení (§ 1983; kogentní)
  - s podmínkou (§ 548)
  - doložením času (§ 550)
  - x teoreticky přípustná podmínka (teleologická redukce)
    - jejíž splnění je na vůli adresáta
    - soud neshledá určitou obranu žalovaného za důvodnou
- jakmile straně vznikne právo (kum.)
  - požadovat uspokojení vlastní pohledávky
  - plnit svůj dluh
  - → nelze nesplatnou pohledávku proti splatné
- limitace D při vícenásobném převodu pohledávky (§ 1986) jen pohledávku
  - kterou měl v době převodu vůči prvnímu V
  - kterou má vůči poslednímu V

- solidární závazky (§ 1984)
- zákaz započtení proti pohledávce (§ 1988)
  - výživného pro nezletilého, který není plně svéprávný
  - na náhradu újmy způsobené na zdraví
    - x vzájemné pohledávky stejného druhu (rvačka)
  - ve výši přesahující polovinu
    - mzdy, platu, odměny ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi Zcém a Zlem obdobný závazek
    - náhrady mzdy nebo platu
- různost míst uspokojení pohledávek (§ 1990)
- dohoda (§ 1991)
  - lze i s podmínkou či doložením času
  - x proti pohledávce výživného pro nezletilého, který není plně svéprávný (nepřihlíží se)
- x námitka započtení (uplat. následků započtení v řízení); srov. § 98 OSŘ
- spec. nájem § 2208/2

Odstupné; splynutí

- ∞ odstupné (§ 1992; dispozitivní; v jiném významu § 2223, 2527)
  - ujedná-li se
  - závazek lze zrušit zaplacením odstupného
    - x kdo přijal plnění nebo plnil
  - → závazek se ruší zaplacením odstupného obdobně jako při odstoupení
    - i přes vypuštění výslovného uvedení, jde stále o PJ → projev vůle odstoupit + zaplatit
  - dle ADZ 785 dosud upraven jen v § 355 ObchZ x § 497 SOZ
- ∞ splynutí (konfuse, konsolidace; § 1993)
  - § 11 x § 1301, § 1257 (služebnost)
  - x § 1335/1/V2 (pohledávka zástavního D za zástavním V)
  - solidární závazky (§ 1994; 1878/2)
    - pasivní (§ 1994/V1) → dluh – podíl SD
    - aktivní
      - v osobě D (§ 1994/V2) → Pohledávka – podíl SV
      - v osobě SV (§ 1878/2) → D&P

Prominutí dluhu

- ∞ promine-li V, PDV souhlasu D (§ 1995)
  - x D bezodkladně
    - projeví nesouhlas výslovně
    - plní
  - → dvoustranné PJ; dle ReKo jednostranný projev vůle
- ∞ V bez splnění dluhu
  - vydá D kvitanci (§ 1949 an.)
  - vrátí D dlužní úpis (§ 1952)
- ∞ pokud jednomu ze SD na celý dluh (§ 1995/2)
  - → PDV prominutí všem
- ∞ solidární závazky (§ 1996)
  - prominutí jednomu ze solidárních D (pasivní) → vůči ostatním SD v rozsahu propuštěného SD
  - prominutí jedním ze solidárních V (aktivní) → dluh – podíl SV

Výpověď (§ 1998)

- ∞ závazek lze vypovědět, je-li to
  - ujednáno
  - stanoveno zákonem
- ∞ následky: závazek zaniká
  - uplynutím výpovědní doby
  - účinností výpovědi bez výpovědní doby
- ∞ obecná možnost výpovědi ex lege
  - závazek na dobu neurčitou (§ 1999)
    - k nepřetržité nebo opakované činnosti
    - k strpění takové činnosti
    - (a zřejmě i zdržení se činnosti, jinak by odst. 2 neměl smysl)
    - → lze závazek zrušit ke konci kal. Q, výpovědí danou alespoň 3 měsíce předem
      - spec. § 2370 pro LS
    - x závazek k zdržení se činnosti a z jehož povahy je zřejmá neomezenost
- ∞ subs. ustanovení o sml. (§ 1724/2)

Šňěrovací smouvy (§ 2000)

- ☞ „šňěrovací smouvy“ (ADZ 787; § 2000; spec. § 2204; jde o zrušení soudem ne výpověď)
  - závazek na dobu určitou (alt.)
    - života člověka (srov. § 2204/2)
    - kohokoliv na více než 10 let
  - + (alt.)
    - bez vážného důvodu nebo
    - spec. CRSS
      - okolnosti, z nichž strany zřejmě vycházely při vzniku závazku,
      - se změnilo do té míry,
      - že na zavázané straně nelze rozumně požadovat, aby byla smlouvou dále vázána.
  - → lze se po 10 letech domáhat zrušení závazku u soudu
    - ke vzdání předem se nepřihlíží x je-li zavázanou PO

Odstoupení

- ∞ od platně uzavřené smlouvy lze odstoupit, pokud závazek z ní ještě trvá, a je-li to (§ 2001; srov. § 344 an. OBZ;)
  - ujednáno
  - stanoveno zákonem
- ∞ obecná možnost odstoupení ex lege
  - podstatné porušení pov. (§ 2002; prodlením § 1977 an.)
    - porušující při uzavření sml. věděl nebo musel vědět (§ 4/2), že
    - 2. SS by sml. neuzavřela, pokud by por. předvídala
    - x PDV ostatní nepodstatné
  - nepochybnost budoucího podstatného porušení (§ 2002/2)
    - x na výzvu dá přiměřenou jistotu
  - nepodstatné porušení prodlením (§ 1978)
- ∞ dle NS podstatnou nál. údaj o důvodu (NS 30 Cdo 1233/2011 z 31. 1. 2012, odkazuje na 21 Cdo 4986/2010 20.9.2011)
- ∞ oznámené rozhodnutí odstoupit/setrvat lze změnit jen dohodou (§ 2003/1)
  - x setrvání při podstatném porušení
    - → lze O. „s odkazem na obdobné jednání druhé strany“?

∞ odstoupit bez zbytečného odkladu

∞ účinky (§ 2004)

- závazek se zrušuje od počátku (ex tunc)
- při částečném plnění, jen ohledně zbytku (pro futuro; u darování § 2059/V2)
  - x částečné plnění nemá pro V význam
- záv. D k nepřetržité nebo opak. činnosti, k postupnému dílčímu plnění, jen s účinky pro futuro
  - x již poskytnuté plnění nemá pro V význam
- nemá vliv na
  - pr. T nabytá v dobré víře (presumuje se; § 7)
  - pr. na zaplacení sml. pok. nebo úroku z prodlení již dospělého
  - pr. na NŠ z vzniklé z porušení sml. povinnosti
  - ujednání, které má z povahy zavazovat i po odstoupení (řešení sporů)
  - zajištění dluhu

∞ sjednané odst. bez odstupného & závdavek (§ 1809)

∞ subs. ustanovení o sml. (§ 1724/2)

Následná nemožnost plnění

⌘ x počáteční nemožnost

- faktická → AN § 580/2+§ 588
- právní (nedovolenost) → § 580/1+586 RN nebo +§ 588 AN (+zjevně narušuje veřejný pořádek)

⌘ nemožnost

- ≠ obtížnost (ztížené podmínky, větší náklady, T nebo až po určené době)
  - → lze-li důvodně očekávat, že půjde splnit později, závazek nezaniká, nastává jen prodlení D
- prokazuje D

⌘ nemožnost části plnění → zaniká jen daná část závazku

- x zaniká celý, nemá-li plnění zbytku pro V význam
  - x z povahy závazku
  - x z účelu sml. známého str. při uzavření

⌘ D povinen oznámit V (§ 2008)

- x NŠ tím vzniklé (§ 2910+2911) s možnou limitací náhrad škody (x 2898)
- v případě vědomě nepravdivé inf. § 2950/2

⌘ spec. směna § 2185/1

Smrt D nebo V, uplyn...

☞ smrtí (§ 2009)

- D pov. k osobnímu plnění
- V pr. omezené na jeho osobu
  - darování podpory (§ 2062), NSJ
- x spec. § 1475: pr. a pov. uznané jako dluh (§ 2053) či uplatněné u orgánu VM (§ 12; § 3017) jsou součástí pozůstalosti
- x spec. zánik příkaz (§ 2441)

☞ uplynutím doby (§ 603)

☞ zánikem PO (srov. § 203, 209)

Zajištění a utvrzení dluhů

- ∞ zajištění (umožňuje náhradní uspokojení; § 2010)
  - závazek T za D plnění (alt.)
    - V
    - ve prospěch V jiné osobě (syndikovaný úvěr)
ReMaP: ručení, finanční záruka, dohoda o srážkách,
  - dání maj. jistoty V nebo ve prospěch V jiné osobě, že D splní
AMaP: zástava, zajišťovací převod pr., zadržovací pr.
- ∞ utvrzení (nezajišťuje, ale dává jiné výhody; ADZ 790)
  - smluvní pokuta (hrozba sankce)
  - uznání dluhu (PDV existence dluhu)
- ∞ pov. sdělit tomu, kdo dal jistotu, výši dluhu (§ 2011)
- ∞ správce jistoty jako zástupce V (§ 2010/2; § 1400)

Jistota (kauce)

- ∞ povinný učiní zadost (§ 2012; spec. nájem B&D 2254)
  - zřízením zast. pr. (primárně)
    - není pov. přijmout jako jistotu nad 2/3 obvyklé ceny
    - PDV dostatečné jistoty
      - 1/2 obvyklé ceny
        - pozemku nebo nemovité věci sloužící podnikatelským účelům
        - pr. stavby se stavebním platem splatným nejpozději 5 let před zánikem pr. stavby
      - 3/4 obvyklé ceny cen. pap. zajišťujícího bezpečný výnos
      - do výše pojištění vklady v bankách a spořitelních a úvěrních družstvech
    - při nedohodě o výši dostatečné jistoty → soud (§ 3027)
  - způsobilým ručitelem (není-li sto, sekundárně)
    - PDV žalovatelný v tuzemsku a mající vhodný majetek

- ✎ jistota zajišťuje i „předvídatelné“ úroky (§ 2015; akcesorita)
  - do výše zákonné úrokové sazby
  - do výše sjednané, byl s ní poskytovatel seznámen
  - u úročného dluhu úroky budoucí
    - u úroku z prodlení § 1970, u úroku § 1802
- ✎ jistotou jsou i jiné způsoby zajištění (viz např. závdavek § 1808, ZPP § 616, 2044)
- ✎ změny v subjektech (§ 1880/1, 1883, 1888/2,...)
- ✎ po uspokojení z jistoty subrogace (§ 1937, 1938)
- ✎ následky odstoupení (§ 2005)
- ✎ IT § 3073 (před 1.1.2014 vzniklá dle „staré úpravy“)
  - x opt-in
  - x § 3068 (uvolnění a konverze zástavního pr.)

- ∞ konkurence zajišťovacích pr. k téže věci (§ 2016)
  - přednostně V se zadržovacím právem (spec. § 1398)
  - první skupina postupně (§ 981) V zajištění věcným pr. zapsaným
    - ve VS
    - rejstříku zástav
  - druhá skupina
    - V zajištění věcným pr. nezapsaným ve VS nebo rejstříku zástav
  - třetí skupina
    - V zajištění závazkovým právem
  - v rámci skupiny podle vzniku zajištění (priorita; srov. i § 981, 982)
    - více zástavních práv spec. § 1371, 1372
  - spec. § 2571 přeprava věci
  - procesně (§ 331a, 337c OSŘ)
- ∞ povinnost doplnit jistotu (§ 2017)
- ∞ jistota
  - a přídatné spoluvlastnictví (§ 1227)

Ručení (§ 2018)

- ⌘ převzato z § 303 an. ObchZ
- ⌘ písemná forma
- ⌘ změny
  - zdůraznění sml. povahy (§ 2018/1/V2)
  - i za soubor dluhů
  - zachování pr. V u ručení na určitou dobu (§ 2021/2)
    - vyzval-li ručitele k plnění v této době
  - možnost odepření plnění ručitelem, jestliže nemožnost uspokojení D způsobil V (§ 2022; § 549 SOZ)
  - účinky uznání dluhu D vůči ručiteli (§ 2025/2; § 548/3 SOZ)
- ⌘ viz i § 1937 (subrogace), § 2011 (inf. o výši D)

Zajišťovací převod práva

- ⌘ zajištění dluhu D dočasným převodem práva D nebo T (§ 2040; NS 31 Odo 495/2006 z 15.10.2008 překonán)
  - v případě ZPP vlastnického vykonává ten, u koho věc je prostou správou (§ 2042) → nesmí zcizovat nebo zatěžovat
    - x NŠ a ochrana dobrověrného nabyvatele
- ⌘ PDV, že jde o převod s rozvazovací podmínkou (§ 2040/2)
  - → lze i jako fiduciární převod
- ⌘ ochrana 3. os. u věcí (§ 2041)
  - zapisovaných do VS – ZPP vzniká zápisem do VS (vč. dočasnosti)
  - nezapisovaných (§ 1107; možnost zániku závady)
- ⌘ vhodné dohodnout (jinak má V důk. břemeno; 2044/2/V2)
  - výši dluhu
  - „hodnověrné“ (znalec, pořiz. či obv. cena) ocenění převedeného pr.

∞ pomnutí důvodu ZPP (§ 2043)

- návrat věci k D nebo T
  - splněním rezolutivní podmínky
  - zpětným převodem
    - x promlčení zajištěné pohledávky není důvod (§ 616)
- povinnost vydat (disp.)
  - co z převedeného pr. získal
  - co k němu přibylo
  - proti náhradě účelně vynaložených nákladů

∞ při nesplnění zajištěného dluhu (§ 2044)

- končí podmíněnost převodu pr.
  - zmaření rozvazovací podmínky
  - zánik pov. převést pr. zpět
- účelem ZPP je snazší uspokojení pohl., ne obohacení V
  - → převyšuje-li obvyklá cena práva zajištěnou pohledávku + účelné náklady je V povinen vyplatit rozdíl D nebo T

Dohoda o srážkách ze mzdy

- ∞ lze k zajištění jakéhokoliv dluhu
- ∞ dohoda V a D (§ 2045; § 551 ObčZ a § 145 an. ZPr)
  - nutný předchozí souhlas Zele (x RN)
  - vůči Zeli – T účinky předložením
- ∞ srážky ze
  - mzdy
  - platu
  - odměny ze sml. o výkonu závislé práce zakládající mezi Zcem a Zlem obdobný závazek
  - nebo jejich náhrady
- ∞ až do výše jejich 1/2
- ∞ náklady spojené s placením srážek nese Zel u první dohody
  - u dalších jdou k tíži Zce (§ 2046)
- ∞ použije se i pro jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem (§ 2047; § 299 OSŘ)

Smluvní (konvenční) pokuta

- ∞ povinnost zaplatit sjednanou částku nebo poskytnout jiné plnění za porušení smluvené povinnosti, i když škoda nevznikla
- ∞ smluvní → nestačí jednostranné prohlášení D (NS 33 ICdo 15/2012-88 z 31. 10. 2012)
- ∞ náležitosti (vypadla písemná forma)
  - zajišťovaná smluvní povinnost
    - raději určit individuálně (většina judikatury; NS 23 Cdo 4281/2011 z 19.3.2012)
    - x jakékoliv pov. ze smlouvy (NS 32 Cdo 493/2011 z 22.7.2012)
    - x výkon práva (NS 3 Cdon 1398/96 z 21. 10. 2004)
    - x hybrid (por. pov. & výkon práva; NS 32 Odo 1113/2003 z 30.11.2004)
  - výše SP nebo způsob jejího určení (i nepeněžitá); např.
    - fixní výše (5.000 Kč)
    - % z hodnoty plnění (5% z nezaplacené části kupní ceny)
    - částka nebo % za určitou dobu porušení (0,05 % z kupní ceny za každý započatý den prodlení); k obcházení úroku z prodlení srov. NS 29 Cdo 335/2000 z 31. 10. 2000

- ☞ použije se i na pokutu stanovenou pro porušení smluvní povinnosti právním předpisem (penále)
- ☞ → ujednání o „SP“ pro případ, že nastane jiná skutečnost, není SP, ale je platné (odstupné, inomínát,...)
- ☞ x nájemce bydlení (§ 2239; srov. ale § 13 z.č. 67/2013 Sb.)
- ☞ ex lege bez ohledu na zavinění (objektivní princip)
  - ex lege bez liberace (disp.)
- ☞ zaplacení SP nezbavuje D pov. splnit dluh (§ 2049)
  - x tzv. nepravá smluvní pokuta
- ☞ SP je paušalizovaná NŠ (§ 2050; reparační funkce)
- ☞ splatnost smluvní pokuty ex lege nestanovena → sjednat
- ☞ odstoupení bez vlivu na dospělou SP (§ 2005/2)

∞ soudní moderace (x nicotnost)

- nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty
  - úměrně hodnotě a významu zajišťované pohledávky
  - zejména přihlédnout k ... účelu smluvní pokuty, k okolnostem, za nichž byla sjednána, k výši zajištěné částky, ke vzájemnému poměru výše hlavního závazku a smluvní pokuty, k příčinám, proč celková výše smluvní pokuty dostoupila požadované částky, apod. Zákon zde ponechává soudu širokou možnost uvážení, aby rozhodnutí o platnosti smluvního ujednání věřitele a dlužníka v konkrétní věci odpovídalo obecně sdílenému pojetí ekvity a mravnosti. (NS 21 Cdo 4430/2007 z 6.11.2009)
- s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované (?) pov.
- až do výše z por. SP zaj. pov. již vzniklé škody
  - NŠ vzniklé později limitována výši SP
- (jen) na návrh D (x NS 32 Cdo 3853/2007 z 10.1.2008 overruled)
  - je možné soudní moderaci vyloučit?

Uznání dluhu

- ∞ uzná-li někdo písemným prohlášením, ~~že zaplatí~~ svůj dluh co do důvodu i výše (§ 2053)
  - má se za to, že dluh v době uznání trval
    - vyvratitelná PD (procesně § 133 OSŘ)
      - V nemusí prokazovat existenci, právní důvod ani trvání dluhu
      - D může dokázat, že dluh nevznikl nebo již zanikl
  - obnovení nároku (§ 653) s promlčecí L 10 let (§ 639, 640-642, 653)
  - i promlčený bez ohledu na vědomost
- ∞ není-li pohledávka promlčena (§ 2054/3)
  - za uznání dluhu se považuje (PF; § 2054/1)
    - placení úroku (sml. i z prodl.) D ohledně částky, z níž se platí
  - částečné plnění D má účinky (?) uznání zbytku dluhu (§ 2054/2)
    - lze-li na to z okolností soudit
- ∞ uznání dluhu je dlužní úpis (§ 1952)
- ∞ účinky vůči ručiteli s jeho souhlasem (§ 2025/2)

Závazky z PJ dvou a vícestr.

- ⌘ převedení věci do vlastnictví jiného
  - darování (§ 2055)
  - koupě (§ 2079)
  - směna (§ 2184)
- ⌘ přenechání věci k užití jinému
  - výprosa (§ 2189)
  - výpůjčka (§ 2193)
  - nájem (§ 2201)
  - pacht (§ 2332)
  - licence (§ 2358)
  - zápůjčka (§ 2390)
  - úvěr (§ 2395)
- ⌘ pracovní poměr (§ 2401)
- ⌘ závazky ze schovacích smluv
  - úschova (§ 2402)
  - skladování (§ 2415)
- ⌘ závazky ze smluv příkazního typu
  - příkaz (§ 2430)
  - zprostředkování (§ 2445)
  - komise (§ 2455)
  - zasílatelství (§ 2471)
  - obchodní zastoupení (§ 2483)
- ⌘ zájezd (§ 2521)
- ⌘ závazky ze smluv o přepravě
  - přeprava osob a věcí (§ 2550)
  - provoz dopravního prostředku (§ 2582)
- ⌘ dílo (§ 2586)
- ⌘ péče o zdraví (§ 2636)
- ⌘ kontrolní činnost (§ 2652)
- ⌘ závazky ze sml. o účtu, jednorázovém vkladu, akreditivu a inkasu (§ 2662)
- ⌘ závazky ze zaopatřovacích smluv
  - důchod (§ 2701)
  - výměnek (§ 2707)
- ⌘ společnost (§ 2706)
- ⌘ tichá společnost (§ 2747)
- ⌘ závazky z odvážných smluv (§ 2756)
  - pojištění (§ 2758)
  - sázka, hra a los (§ 2873)

Závazky z PJ jednostranných

- ∞ veřejný příslib
  - příslib odměny (§ 2884)
  - vypsání ceny (§ 2887)
- ∞ slib odškodnění (§ 2890)

Darování (donatio)

- ⌘ právní úprava: § 2055-2078 (§ 855-871 OZ1937)
- ⌘ strany: dárce a obdarovaný
- ⌘ podstata: bezúplatný dobrovolný převod vlastnického práva k věci (reálné) nebo závazek k němu (konsensuální)
  - liberalita = dobrovolná úsluha druhému, za niž nečekáme odplaty
  - x ostatní liberality nezávazné (absence vůle se sml. vázat § 2055/2)
  - bezúplatnost vylučuje, aby jím zanikla jiná pov. dárce (datio in solutum, narovnání, novace)
  - vědomé plnění za účelem zcela nemožným vylučuje BO (§ 2998; skryté darování)
  - nejde o BO (viz i § 2992)
- ⌘ daný slib zavazuje (§ 3/2/d) NOZ) a § 2056?
  - slib daru zavazuje jen k náhradě nákladů účelně vynaložených v očekávání daru
- ⌘ písemná forma darování
  - nemovité věci (§ 560, § 561/2)
  - věci zapsané do VS (§ 2057/1; mimo nemovitostí např. ochr. zn.)
  - konsensuální (§ 2057/2; i darování podpory)

- ∞ darování majetku (§ 2058; § 944 OZO)
  - současného (ke dni účinnosti sml.)
  - budoucího – max. ½ (x RN)
- ∞ darování věci, kterou dárce nemá (obecně § 1760)
  - je platné, jen zaváže-li se dárce ve sml. věc nabýt (x RN)
  - i více věcí určených druhem a množstvím (ADZ 805)
- ∞ spec. clausula rebus sic standibus (§ 2059; x obecný § 1765)
  - při konsensuálním darování
  - změna okolností, pro kterou by plnění podle sml.
    - již plněné možno odvolat pro nouzi § 2068
  - vážně ohrozilo (alt.)
    - dárcovu výživu
    - plnění dárcovy vyživovací pov.
  - → dárce má možnost odstoupit
    - při částečném plnění ohledně toho, co dosud nesplnil (x § 2004/2)

- ∞ odměnné darování (§ 2060; § 940 OZO; tzv. renumeratorní)
  - není úplatou za protiplnění, ale čestnou odměnou
  - Odměnným darováním (§ 2060 NOZ) je např. spropitné, dary služebnictvu, dar zachránci života a dobrovolné sportule za výkony duchovních různých církví. Jest toto též velmi zajímavým problémem sociálním: na jedné straně snad reflex dřívějších poměrů nevolnických, na druhé straně reflex útvaru aristokratického. (volně dle R&S)
- ∞ obdarování navzájem (§ 2061; § 942 OZO; negotium mixtum cum donatione)
  - jde o darování ve výši rozdílu hodnoty plnění (§ 492/1), jsou-li dary vzájemně podmíněny (x dary o vánocích)
    - Rouček & Sedláček: „Dosah ustanovení tohoto je dosti temný; není jisto, zda se to týká formy darovacího slibu, odvolání daru, správy, ustanovení o omylu. Nejlépe je považovati celé jednání za celek a od případu k případu je podříditi buď ustanovením o smlouvách vzájemných anebo ustanovením o darování, podle toho, co bude vhodnější.“
- ∞ darování podpory (§ 2062; § 955 OZO; dědice nezavazuje, NSJ)
- ∞ darování mortis causa
  - se zpravidla posuzuje jako odkaz (§ 2063),
  - dárce se pr. odvolat dar
    - nevzdal → pak se za odkaz považuje (§ 1594/2; PF)
    - vzdal & vydal o tom, listinu obdarovanému, který dar přijal → řídí se darováním

- ∞ dar s příkazem (§ 2064; donatio sub modo)
  - dárce může požadovat splnění příkazu, jen pokud sám (s?)plnil
  - zvl. opr. u příkazu ve veřejném zájmu
  - příkaz zavazuje obdarovaného k jeho co nejúplnějšému splnění
    - x rozvazovací podmínka nikoliv a musí se splnit úplně
  - příkaz může žalovat jen dárce
    - x contract in favorem T i T
  - při odvolání daru → 2077
- ∞ pokud dárce odpovídá za dar (§ 2065)
  - daruje-li vědomě (x omyl) cizí věc
  - daruje-li věc s vadou, o které ví, ale neupozornil na ní
  - → obdarovaný (alt.)
    - NŠ
    - odstoupení
- ∞ dárce v péči zařízení poskytujícího zdrav. nebo soc. služby (§ 2067; x RN; dle ADZ 808 se jí může dovolat jen dárce)

∞ odvolání daru

- dar je zásadně neodvolatelný
- upadnutí do nouze, pro kterou dárce nemá ani na nutnou výživu (§ 2068; § 947 OZO)
  - vlastní
  - osoby, k jejíž výživě je podle zákona povinen
  - x nouze vyvolaná úmyslně nebo z hrubé nedbalosti (§ 2071)
- pro nevděk (§ 2072)
  - obdarovaný dárce ublížil
    - & v odůvodněných případech i osobě dárce blízké
      - NS 33 Odo 134/2003 z 29.4.2003 overruled
    - x dárce prominul
  - zjevně porušil dobré mravy
  - úmyslně nebo z hrubé nedbalosti
  - → obdarovaný nepoctivým držitelem (§ 2073)
  - lhůta 1 rok (§ 2075; x nepřihlíží se)
    - srov. prioritu subj. L
- k vzdání se pr. odvolat dar pro nouzi či nevděk se nepřihlíží (§ 2076)

Koupě (emptio-venditio)

∞ právní úprava

- obecná ust. (§ 2079-2084)
- koupě movité věci (§ 2085-2127)
- koupě nemovité věci (§ 2128-2131)
- vedlejší ujednání při kupní sml. (§ 2132-2157)
- zvl. ust. o prodeji zboží v obchodě (§ 2158-2174)
- zvl. ustanovení o koupi závodu (§ 2175-2183)

∞ strany

- středověk sml. trhová (soukupové)
- § 1053 an. OZO sml. trhová (kupec a prodavač)
- od OZ 1950 sml. kupní (§ 366 an.; kupující a prodávající)

∞ podstata: převod vlastnického práva k věci za úplatu (§ 2079/1)

∞ společná ustanovení

- P a K zavázáni splnit současně, NSJ (§ 2079/2)
- postačí ujednat způsob určení KC (§ 2080), jinak § 1792/1
  - např. znalecký posudek, cenová arbitráž
  - u mov. věcí srov. § 2085/2
- náklady spojené s (§ 2081)
  - odevzdáním v místě plnění nese P
  - převzetím K
- přechod nebezpečí škody (§ 2082)
  - současně s nabytím vlastnického práva
    - je-li to dřív než odevzdáním, P až do něj schovatelem
  - při odkládací podmínce nejdříve jejím splněním
- koupě naděje (emptio spei; § 2083; obecně § 1918; § 595 SOZ)
  - odvážná sml. (§ 2756, 2757) → x CRSS (§ 1764 an.), x LE (§ 1793 an.)
- pov. P upozornit K na vady věci, o nichž ví

Koupě movité věci

∞ vymezení (§ 2085/1)

- negativní
  - - předmětem nemovitost (§ 498/1)
  - - převážná část plnění dodavatele spočívá ve výkonu činnosti (hledisko práce; § 2086/2; nestačí montáž sama jako dle § 410/2 ObchZ)
  - stavební práce (§ 2587v2)
- + oddělená součást věci nemovité, má-li být nabyta jako věc movitá
- + smlouva o dodání spotřebního zboží, které je nutné (spotřebitelem jako kupujícím - alt.) sestavit či vytvořit
- + smlouva o dodání věci, která má být vyrobena (§ 2086/1)
  - x ledaže nabyvatel zavázán předat podstatnou část „surovin“ (hledisko materiálu)

∞ vůle uzavřít KS bez určené KC (§ 2085/2)

- → PDN obvyklé ceny

∞ povinnosti P (§ 2087-2094; převzato z ObchZ)

- § 2087; § 411 ObchZ
- § 2088; § 412/3 ObchZ
- § 2089; § 452 ObchZ
  - § 2089/2 určil-li dodatečné vlastnosti P, má K možnost odchylně určit bez zbytečného odkladu (ObchZ v přiměřené lhůtě), jinak je vázán
- § 2090; § 412/1 ObchZ
  - § 2090/2 je-li K spotřebitel (§ 419), ...
- § 2091; § 413 ObchZ
- § 2092; § 414/2 ObchZ
- § 2093; § 442/1 ObchZ
  - x SS § 1838
- § 2094; § 418-419 ObchZ

∞ předmět koupě (převzato z ObchZ)

- § 2095; § 420/1 a /2 ObchZ; jakost a provedení (spec. k § 1915)
  - ujednané
  - x vhodné pro účel patrný ze sml. (ObchZ stanovený)
  - x vhodné pro účel obvyklý (ObchZ k němuž se zpravidla užívá)
- § 2096; § 420/2 ObchZ
- § 2097; § 420/4 ObchZ zabalit a opatřit pro přepravu
  - jak ujednáno
  - x podle zvyklostí (ObchZ zp. obvyklým v obchodním styku)
  - x zp. potřebným pro uchování a ochranu
- přibližné určení množství § 2098; § 421 ObchZ

∞ pr. z vadného plnění (převzato z ObchZ)

- § 2099; § 422 ObchZ
- § 2100; § 425 ObchZ
  - projeví až později/stane se zjevnou
- § 2101; § 426 a 418 ObchZ
- § 2102; § 423 a 434 ObchZ
- § 2103; § 424 (modifikováno)
  - Kupující nemá práva z vadného plnění, jedná-li se o vadu, kterou musel s vynaložením obvyklé pozornosti poznat již při uzavření smlouvy. To neplatí, ujistil-li ho prodávající výslovně, že věc je bez vad, anebo zastřel-li vadu lstivě.
- § 2104; § 427/1
  - vypuštěno „přičemž se přihlédne k povaze zboží“
  - přidáno „přesvědčí se o jejích vlastnostech a množství“
- § 2105; § 427/2

- § 2106; § 436 ObchZ; podstatné porušení sml. (§ 2002; obecně x § 1923); K má pr.
  - na odstranění vady dodáním nové věci bez vady nebo dodáním chybějící věci a požadovat odstranění právních vad, → § 2107
  - na odstranění vady opravou věci,
  - na přiměřenou slevu z kupní ceny, nebo
  - odstoupit od smlouvy
- § 2107; § 437 ObchZ; nepodstatné porušení sml.; zjednodušeno; K má pr.
  - odstranění vady, anebo
  - přiměřenou slevu z kupní ceny
- „pozastávka“ § 2108; § 439/4 ObchZ
- § 2109; § 438 ObchZ
  - ~~„ve stavu, v jakém mu bylo dodáno“~~ → § 2110
- § 2110; § 441 ObchZ
- § 2111; § 441 ObchZ
- § 2112; § 428 ObchZ; opouští se prekluze práv z vad pro pozdní oznámení vady (§ 599 ObčZ)
  - soud pr. z vady nepřizná jen k námitce P
    - x P nemá námitku, jestliže o vadách věděl nebo musel vědět v době odevzdání věci

∞ záruka za jakost (§ 2113; obecně § 1919; § 429 ObchZ)

- opouští se „zákonná záruka“ při prodeji zboží v SOZ (→ § 2165)
- vypadla písemná forma, počítá se i s jednostranným prohlášením P
- i když „smluvené“ absentuje, lze se samozřejmě odchýlit
- i na jednotlivou součást věci
- § 2114; § 429 ObchZ; při různých záručních dobách
  - smlouva vs. prohlášení → nejdelší
  - smlouva vs. doba použitelnosti na obalu → smlouva
- § 2115; § 430 ObchZ + § 621 SOZ (uvedení do provozu)
- § 2116; § 431 ObchZ

∞ povinnosti kupujícího

- § 2118; § 447 ObchZ
- § 2119/1; § 450/3 ObchZ
- § 2119/2; § 448/3 ObchZ
- § 2120/1; § 462 ObchZ
  - ~~v případech, kdy dodání zboží a zaplacení kupní ceny se má uskutečnit současně~~
- § 2120/2; § 463 ObchZ
- § 2120/3; § 462 a § 463 ObchZ (uchování věci)

∞ nebezpečí škody na věci

- § 2121; § 455 ObchZ
- § 2122; § 456 ObchZ
  - Má-li kupující převzít věc od třetí osoby, přechází na něho nebezpečí škody okamžikem, kdy mohl s věcí nakládat, ne však dříve než v době určené jako čas plnění.
- § 2123; § 457 a § 460 ObchZ
- § 2124; § 458 ObchZ
  - Nebezpečí škody na věci určené podle druhu nepřejde na kupujícího, který věc nepřevzal, dříve než věc bude pro účel smlouvy dostatečně oddělena a odlišena od jiných věcí téhož druhu.
- § 2125; § 461 ObchZ

∞ svépomocný prodej (tedy nepůjde o nabytí od neopr.)

- § 2126; § 466 a § 467 ObchZ; zjednodušeno a reformulováno

Koupě nemovité věci

∞ koupě nemovité věci

- písemná forma § 560, 561/2
  - pro některá vedlejší ujednání přípustná i jiná forma (§ 2128/1/V2), nemají-li být právy věcnými
    - o výhradě vlastnického práva,
    - o právu zpětné koupě
    - o zákazu zcizení nebo zatížení
    - o výhradě předkupního práva
    - výhradě lepšího kupce,
    - ujednání o koupi na zkoušku
  - mají-li být právy věcnými, pak
    - písemně (§ 560, 561/2)
    - vznik až zápisem do VS (§ 2128/2)
- spec. ust. o pr. z vad
  - nemá-li pozemek výměru (§ 2129/1)
    - sjednanou → přiměřená sleva z KC
    - zapsanou do VS → přiměřená sleva z KC, jen bylo-li to ujednáno
  - skrytou vadu stavby spojené se zemí pevným základem oznámit 5 let od nabytí (/2)
    - soud pr. z vady nepřizná jen k námitce P
      - x P nemá námitku, jestliže o vadách věděl nebo musel vědět v době odevzdání věci

- je-li ujednáno, kdy má kupující převzít
  - náleží od té doby K plody a užitky
  - v té době přejde nebezpečí škody na K
- přiměřeně se použijí ust. o koupi movitých věcí (§ 2131)

Vedlejší ujednání při kupní smlouvě

- ∞ výhrada vlastnického práva (§ 2132 an.; § 601 SOZ; § 445 ObchZ; pactum reservati dominii)
  - ujednání nebo jednostranné PJ?
  - K se stane V až úplným zaplacením KC (PDV)
    - → lze vázat i na jinou skutečnost
  - lze i k nemovitosti
  - nebezpečí škody přechází již převzetím
  - prodlení K se splátkou do 10% KC nezakládá samo o sobě pr. P odstoupit, pokud K splátku zaplatí nejpozději ve splatnosti následující splátky (§ 2133; obecně § 1977)
    - srov. i § 1931 (ztráta výhody splátek)
  - účinky ohledně věci (§ 2134)
    - zapsané do VS vůči T → zápisem
    - jiné vůči věřitelům K → bylo-li pořízeno ve formě
      - veřejné listiny
      - písemně ode dne ověření podpisů (x 582/1)

- ∞ výhrada zpětné koupě (§ 2135; § 607-609 SOZ; pactum de retroemendo)
  - K na požádání pov. převést zpět P a P vrátit KC (ujednají se tak vlastně 2 KS s výměnou postavení stran; druhá KS s odkládací podmínkou požádání P)
    - plody a užitky si ponechají
    - lze sjednat i jinou cenu
  - lze i k nemovitosti
  - nezavazuje dědice K a nelze zcizit, NSJ (§ 2135/2)
  - pokud K (§ 2136)
    - vynaložil náklad k zlepšení nebo mimořádný náklad k zachování věci, má právo na náhradu jako poctivý držitel (§ 997)
    - zmaří vrácení nebo zhorší hodnotu věci, NŠ
  - lhůta ujednaná (§ 2137)
    - x PDV 3 roky u movitých věcí
    - x PDV 10 let u věcí nemovitých
  - k věci zapsané do VS jako věcné pr. (§ 2138)
    - věc lze zatížit jen se souhlasem opr.
  - přídavné spoluvlastnictví § 1227/2
- ∞ výhrada zpětného prodeje (§ 2139) obdobně zpětná koupě

- ∞ předkupní právo (§ 2140; § 602-606 SOZ; pactum protimiseos)
  - společné předkupní pr. (§ 2141)
  - nezavazuje dědice K a nelze zcizit, NSJ (§ 2142)
  - nabídková pov. dospěje uzavřením sml. s koupěchtivým (§ 2143)
    - překonán NS 25 Cdo 2764/99 z 18.10.2001
  - je-li zřízeno jako věcné pr. předkupník má pr. požadovat po nástupci K, který nabyl věc PP (§ 2144)
    - krytým způsobem, převod věci za úplatu
    - nekrytým způsobem, plnění nabídkové pov.
  - nezaniká nevyužitím (§ 2144/3)
  - koupěchtivý o PP věděl či vědět musel → PDN sml. s rozvazovací podmínkou
  - přídatné spoluvlastnictví § 1227/2

- vůči předkupníkovi jsou neúčinná ujednání zavázaného s koupěchtivým (§ 2146; kogentní)
  - o odstoupení od sml. pro případ uplatnění PP
  - o změně nebo zrušení sml. pro případ neuplatnění PP
- v nabídce obsah sml. (§ 2147/1)
- předkupník zaplatí KC ve lhůtě ujednané (§ 2148/1)
  - x movité věci 8 dnů
  - x nemovité do 3 měsíců
- podmínky vedle ceny (§ 2149/1)
  - předkupník splní
  - x zaplatí jejich hodnotu, lze-li jí alespoň odhadnout
  - x PP zanikne
    - x sml. by podle rozumného očekávání byla uzavřena i bez nich
- souhrnná cena (§ 2149/2)

∞ koupě na zkoušku (§ 2150-2151; § 471-472 ObchZ)

○ zkušební doba

- délka ujednaná

- x movitých věcí 3 dny

- x nemovitých 1 rok

- počátek od uzavření sml.

- x plyne-li jednání o uzavření sml., že věc má být prohlédnuta nebo vyzkoušena po odevzdání, pak od něj

○ k změnám vyvolaným vyzkoušením věci se nepřihlíží (§ 2151).

∞ výhrada lepšího kupce (§ 2152-2153)

○ P pr. dát přednost lepšímu kupci (dle svého uvážení) v určené lhůtě od uzavření sml.

- x movitých věcí 3 dny

- x nemovitých jeden rok

- ∞ cenová doložka (§ 2154-2156; § 473-475 ObchZ)
- ∞ jiná vedlejší ujednání (výčet v NOZ demonstrativní)
  - připouštějící změnu nebo zánik pr. z KS
  - zanikají nejpozději do 1 roku od účinnosti KS, nejsou-li uplatněny
  - zákaz zatížení nebo zcizení (podmínky § 1761)

Směna (permutatio)

- ∞ právní úprava: § 2184-2188 (§ 611 SOZ, § 261/6 ObchZ; vychází z § 889 OZ1937)
- ∞ strany: bez zvláštního označení
- ∞ podstata: vzájemný převod vlastnického práva k věcem (res pro re data)
- ∞ odevzdat ve stavu k okamžiku uzavření sml. (§ 2184/2)
- ∞ nahodilá zkáza před přechodem nebezpečí škody (§ 2185/1/V1)
  - → PF neuzavření sml.
- ∞ nahodilé zhoršení před odevzdáním
  - na méně ½ hodnoty (§ 2185/1/V2 ; obec. CRSS § 2006)
    - → 2. SS pr. odstoupit
  - jiné k tíži zcizitele
  - k nepatrnému se nepřihlíží
- ∞ směna úhrnkem (§ 2185/3; 1918)
  - nahodilá zkáza nebo zhoršení postihuje příjematele
    - x celek znehodnocen pod ½ ceny → postihuje zcizitele
- ∞ přechod nebezpečí při odeslání (§ 2186)
- ∞ plody a užitky (§ 2187) od okamžiku, kdy se má věc odevzdat
- ∞ přiměřené použití ustanovení o KS (§ 2188)

Výprosa (precarium)

- ⌘ právní úprava: § 2189-2190 (§ 825 OZ1937; § 974 OZO)
- ⌘ strany: půjčitel a výprosník
- ⌘ podstata: bezúplatné přenechání věci užívání bez ujednání jeho doby a účelu (realná sml.)
- ⌘ výprosník povinen k prosté správě (§ 1405)
- ⌘ vrácení (§ 2190)
  - půjčitel může žádat dle libosti
  - výprosník nemůže, způsobil-li by tím půjčiteli obtíže
- ⌘ NŠ (§ 2191) výprosníkem
  - x prokáže, že věc užíval způsobem přiměřeným její povaze
  - dovolil-li užívání T bez souhlasu půjčitele
    - x ke škodě by došlo i jinak
- ⌘ nález věci po NŠ (§ 2192; obecně nález § 1051 an.)
  - výprosník vrátí proti vrácení náhrady
- ⌘ Překonáno: „Jestliže nebyla určena doba ani účel užívání věci nevzniká skutečná smlouva, nýbrž nezávazná výprosa, přičemž vlastník věci může kdykoliv požadovat její vrácení. Uživatel nemůže takovou věc vydržet.“ NS 22 Cdo 421/2001 z 10.10.2002
- ⌘ OZ1937 řadil k půjčkám a zvláštní úpravu vypustil pro nepotřebnost

Výpůjčka (commodatum)

- ⌘ právní úprava: § 2193-2200 (§ 659-662 SOZ; § 971-982 OZ1937)
- ⌘ strany: půjčitel a vypůjčitel
- ⌘ podstata: bezúplatné přenechání věci k dočasnému užívání s ujednáním jeho doby (ev. účelem); (reálná sml.)
  - nemění se vlastník
- ⌘ vypůjčitel povinen k prosté správě (§ 1405)
- ⌘ § 2194; § 661 SOZ
- ⌘ § 2195; § 660 + 617 SOZ
  - Způsobí-li škodu vada věci, kterou půjčitel zatajil, nahradí půjčitel škodu vypůjčiteli z toho vzniklou.
- ⌘ § 2196: byla-li doba užívání dohodnuta nepřímou (účelem), V pov. bezodkladně začít užívat a po splnění účelu vrátit
- ⌘ předčasné vrácení
  - vypůjčitelem (§ 2197)
  - půjčitel může požadovat
    - užití věci v rozporu se sml. (§ 2198/1)
    - ujednáno pro nepředvídatelnou nevyhnutelnou potřebu (§ 2198/2)
- ⌘ náklady: obvyklé nese vypůjčitel, mimořádné půjčitel (§ 2199)
- ⌘ pr. půjčitele a vypůjčitele uplatnit do 3 měsíců (§ 2200)
  - x k námitce soud nepřizná

Nájem (locatio conductio rei)

☞ právní úprava:

- obecná ustanovení (§ 2201-2234)
- zvl. ust.
  - o nájmu bytu a nájmu domu (§ 2235-2301)
    - zákon č. 67/2013 Sb. (služby v domě s byty; úč. 1.1.2014)
    - n.v. 308/2015 Sb. (běžná údržba a drobné opravy; 1.1.2016)
  - o nájmu prostoru sloužícího k podnikání (§ 2302-2315)
  - o podnikatelském pronájmu věcí movitých (§ 2316-2320)
  - o nájmu dopravního prostředku (§ 2321-2325)
- ubytování (§ 2326-2331)
- it. § 3074
- zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií (průkazy en. náročnosti)

☞ strany: pronajímatel a nájemce

☞ podstata: přenechání věci k dočasnému užívání za úplatu

☞ x pacht (užívání a požívání)

☞ nájem „nebytových prostor“

- sloužících k podnikání → nájem prostor sloužících k podnikání (garáž)
- jiných → obecná ustanovení (garáž)
- → kritériem je? (§ 2302/2)

Nájem – obecná úprava

- ∞ výslovné připuštění nájmu
  - části nemovité věci (§ 2202/1)
  - věci budoucí (§ 2202/2)
- ∞ zápis nájmu věci zapsané do VS do VS na návrh (§ 2203) (fakultativní, nemá konstitutivní účinky)
  - vlastníka
  - nájemce se souhlasem vlastníka
  - → následky
    - nový vlastník
      - limitace přechodu pronajímatelových pov. (§ 2221/2)
      - možnost výpovědi (§ 2222/2)
    - neznanost zapsaného údaje neomlouvá (§ 980/1; § 4/2)
    - PDV (ne)existence pr. užívat (§ 980/2)
      - § 632?

∞ doba trvání nájmu

- ujednaná (lze i ca, iq)
  - delší než 50 let (§ 2204/2; obecně § 2000) → PDV (!)
    - doby neurčité
    - prvních 50 let lze vypovědět jen dle ujednání
    - při vyvrácení domněnky → § 2000
  - překonán NS 28 Cdo 2747/2004 z 28.3.2007
- x PDN doby neurčité (§ 2204/1)

∞ povinnosti pronajímatele (§ 2205)

- výslovně pov. zajistit nerušené užívání věci

∞ odevzdání věci se vším potřebným k užívání (§ 2206)

- v ujednané době, jinak den po vyzvání

∞ provádění

- údržby běžné – nájemce, NSJ
- údržby ostatní a (všech) oprav – pronajímatel, NSJ

∞ vady věci (§ 2208)

- pr. z vad uplatnit do 6 měsíců x soud vůči námitce nepřizná

- ∞ pronajímatel nemá pr. o své vůli pronajatou věc měnit (§ 2209)
- ∞ nezbytná oprava (§ 2210)
  - nájemce pov. strpět
  - trvá-li nepřiměřeně dlouho nebo ztěžuje-li užívání věci nad míru obvyklou, pr. na slevu
  - znemožňuje-li věc užívat, má pr. na náhradní věc nebo výpověď bez výpovědní doby
- ∞ nájemce se může sám bránit rušiteli nájemního pr. (§ 2211; srov. obecně § 987 a § 1003) a má pr. na slevu z nájemného (§ 2212/3)
- ∞ právní vady věci (§ 2212)
  - vícenásobný pronájem nezpůsobuje neplatnost
  - pronajímatel povinen poskytnout ochranu x výpověď
  - pr. na slevu z nájemného

∞ nájemce povinen (§ 2213 a 2214)

- užívat jako řádný hospodář (tj. v rozsahu nutném k zachování věci)
- platit nájemné
- oznámit vadu, kterou má odstranit pronajímatel

∞ podnájem (§ 2215)

- se souhlasem pronajímatele; kog. písemným při písemné náj. sml.
  - x PF hrubého porušení nájemcových povinností způsobujícího pronajímateli vážnější újmu → § 2232 (srov. odlišné požadavky obou ust.)
- jen na dobu nájmu x nepřihlíží se (kogentní)
- odpovídá za jednání podnájemce (§ 2216)

∞ nájemné

- ujednané, jinak obvyklé (§ 2217/1; obecně § 1792 – jeho V2 aplikovatelná)
  - v době uzavření sml.
  - s přihlédnutím k nájemnému za obdobn...
  - tj. nepůjde o BO
- nepeněžité nájemné (§ 2117/2; rekonstrukce)
- platí se měsíčně pozadu (§ 2218)

∞ změna věci (§ 2220)

- se souhlasem pronajímatele; kog. písemným při písemné náj. sml.
  - x pov. na požádání uvést do pův. stavu, nejpozději při skončení nájmu x výpověď

∞ změna vlastnictví (§ 2221)

- přejde na nového vlastníka
- nabyli-li převodem není vázán ujednáními o pov., které zákon nestanoví
  - x o nich věděl (§ 4/2)
- není důvodem výpovědi (emptio non tollit locatum)
  - u bytu, ve kterém nájemce bydlí nikdy (§ 2224; kogentní)
  - x je-li, sjednáno jinak
  - x nový vlastník neměl rozumný důvod pochybovat, že **kupuje** (+směna) nepronajatou věc (§ 2222/2)
    - nejen zápis do VS (§ 2203; § 980; § 4/2), ale např. i prohlídka, převzetí atd.
    - pov. poskytnout přiměřené odstupné (§ 2223)
  - pak může vypovědět do 3 měsíců poté, kdy se
    - pronajímatel dozvěděl nebo musel dozvědět, kdo je nájemce
    - nájemce dozvěděl o změně vlastníka
  - výpovědní doba (§ 2222/3) u nemovitostí 3 měsíce, u movitostí 1 měsíc
  - nájemce NŠ po pronajímateli

∞ skončení nájmu

- odevzdáním se rozumí i předání vyklizené nemovitosti (§ 2225/1)
- ius tollendi nájemce (§ 2225/2)
- zánik věci → skončení nájmu
  - částečný zánik → sleva nebo výpověď
- možnost výpovědi nájmu na dobu
  - určitou
    - jen při ujednání důvodů a výpovědní doby (§ 2229)
    - důvody ex lege
  - neurčitou (§ 2231)
    - výpovědí i bez důvodu, výpovědní doba u mov. 1 měs., u nemov. 3 měs.
      - x výpověď bez výpovědní doby musí být odůvodněna
    - důvody ex lege

∞ obnovení nájmu mlčky (§ 2230; § 676/2 SOZ; relocatio tacita)

- nevyzve-li pronajímatel do jednoho měsíce od uplynutí doby nájmu
- x v přiměřené době předem dáno najevo, že nájem skončí
- x již dříve dána výpověď
- pro bydlení spec. § 2285; družtevní byt spec. § 737 ZOK

Výpovědní důvody ex lege

- není-li uvedeno jinak, pak bez výpovědní doby
- nájemce
  - vada věci ztěžující zásadním zp. užívání nebo znemožňující užívání (§ 2208/1)
  - oprava znemožňující užívání (§ 2210/3)
  - neposkytnutí ochrany před T uplatňujícím pr. k věci (§ 2212/2)
  - částečný zánik věci (§ 2226/2)
  - nepoužitelnost věci nepřičitatelná nájemci (§ 2227)
- pronajímatel
  - nájemce provede změnu věci bez předchozího souhlasu a neuvede na žádost do původního stavu (§ 2220/2)
  - nový vlastník neměl rozumný důvod pochybovat, že kupuje nepronajatou věc (§ 2222/2) výpovědní doba u nemovitostí 3 měsíce, u movitostí 1 měsíc
    - x byt, ve kterém nájemce bydlí nikdy (§ 2224; kogentní)
    - pov. poskytnout přiměřené odstupné (§ 2223)
  - užívání nájemcem opotřebovává věc nad míru přiměřenou okolnostem nebo hrozí zničení věci a přes výzvu nedojde k nápravě (§ 2228/1,2)
  - nájemce nezaplatí nájemné ani do splatnosti příštího nájemného a přes výzvu ani pak (§ 2228/4)
  - vážné nebezpečí z prodlení (§ 2228/3) a užívání nájemcem opotřebovává věc nad míru přiměřenou okolnostem nebo hrozí zničení věci (§ 2228/1,2)
- oba
  - porušuje-li strana zvl. závažným zp. své pov. & tím působí značnou újmu 2.SS (§ 2232)

- ∞ zadržovací právo pronajímatele vůči věcem nájemce na věci nebo v ní (§ 2234; dle § 672 SOZ zástavní)
- ∞ prohlídka (§ 2234)
- ∞ přechodná ustanovení (§ 3074)
  - nájem se řídí NOZ, i když vznikl před úNOZ
  - podle dosavadních předpisů
    - vznik nájmu
    - pr. a pov. vzniklé před úNOZ (např. pr. podnájmu)
    - x nájem movité věci
    - x pacht

Nájem prostor k bydlení

§ 2249/2 → n.v. 453/2013 Sb. (srovnatelné nájemné)

Nájem prostor k podnikání

- ∞ podmínky použití (§ 2302/1; subsidiarita obecné úpravy)
  - nájem prostoru nebo místnosti
    - prostor může být i neuzavřený (§ 506, § 2202, 2302) x ADZ 872
  - za účelem provozování podnikatelské činnosti
    - bez ohledu na to, zda je vyjádřen ve smlouvě
  - slouží-li pak alespoň převážně podnikání
- ∞ služby spojené s nájmem se řídí obdobně ust. o nájmu bytu (§ 2303)
  - rozsah § 2247 (PDV /2!), placení § 2251, vyúčtování § 2252, neplacení § 2291/2
- ∞ podnájem možný jen se souhlasem pronajímatele (§ 2215&2216)
- ∞ nájemce nemá pr. provozovat jinou činnost nebo změnit způsob či podmínky jejího výkonu, (§ 2303)
  - než jak to vyplývá
    - z účelu nájmu nebo z jiného ujednání stran,
    - anebo z toho, co bylo možné důvodně očekávat při uzavření smlouvy.
  - pokud by tato změna působila
    - zhoršení poměrů v nemovité věci nebo
    - by nad přiměřenou míru poškozovala pronajímatele nebo ostatní uživatele nemovité věci
  - x nepodstatná změna činnosti v některém ohledu v důsledku změny poměrů nájemce

☞ označení provozovny (§ 2305)

- pronajímatel může souhlas odmítnout, má-li proto vážný důvod
- PF souhlasu při mlčení 1 měsíc od písemné žádosti (x obec. § 1740)
- při skončení nájmu odstranění a uvede do původního stavu (§ 2306)

☞ převod nájmu (§ 2307; obecně postoupení sml. § 1895)

☞ skončení nájmu na DU

- důvody nájemce (§ 2308)
- důvody pronajímatel (§ 2309; /b) → §2305?)
- výpověď musí obsahovat důvod, jinak je neplatná (§ 2310)
- výpovědní doba 3 měsíce
- ustanovení o skončení nájmu bytu na dobu určitou se použijí obdobně (§ 2311 → § 2285 an.; není jasné která)

☞ skončení nájmu na DN

- se 6 měsíční výpovědní dobou (obecně)
  - +5 let trvání & 2.SS nemohla vypovědět předvídat
- s 3 měsíční výpovědní dobou - strana má vážný důvod (alt.)
  - dle ADZ 875 „v zákoně uvedený (viz § 2308 či § 2309), popř. i jiný důvod, který lze mít za vážný

☞ vyklizení v souladu s výpovědí → PF platné výpovědi bez námitek (§ 2313; srov. § 2286/2 a 2290)

☞ námitky proti výpovědi (§ 2314)

- písemně, 1 měsíční prekluzivní lhůta k vznesení
- nevezme-li vypovídající do 1 měsíce od doručení námitek zpět
- → vypovídaná strana se může do 2 měsíců obrátit na soud

☞ pr. na náhradu za převzetí zákaznické základny (§ 2315)

- x nájemce vypovězen pro hrubé porušení svých pov.
- dle ADZ 874 jednorázovou

Ubytování

- ∞ strany: ubytovatel a objednatel
- ∞ podstatné náležitosti: vymezení přechodného ubytování (místo, doba) a cena
- ∞ převzato z SOZ
  - § 2326; § 754; reformulováno, věcně cena splatná ve lhůtě stanovené ubytovacím řádem, popřípadě ve lhůtě obvyklé
    - jde o nájem na dobu určitou (ujednanou nebo plynoucí z účelu; dočasný nájem)
  - § 2327/1; § 755;
  - § 2327/2; nově upraven „hotelový trezor“ (dispozitivně, ale...)
    - podnikatel (§ 420/1) nesmí zneužít (§ 433)...
  - § 2328; § 756
  - § 2329; § 757
  - § 2330; § 759/1 (odstoupení → výpověď; není stanovena výpovědní doba; neplyne ani z obecných ustanovení § 2229)
  - § 2331; § 759/2 (odstoupení → výpověď; bez výpovědní doby)
- ∞ některá obecná ustanovení o nájmu působí u ubytovací sml. překvapivě (§ 2204/1 PDV DU, § 2207 údržba (hotelového pokoje), prohlídky v době 3 měsíců před skončením § 2233; zadržovací právo § 2234)

∞ NŠ (§ 2946-2949; § 433-436 SOZ)

- na věci vnesené
  - ubytovaným do prostor vyhrazených k ubytování nebo k uložení věcí
  - tam pro ubytovaného
  - x vozidla, věci v nich a živá zvířata (2947)
    - x ledaže je ubytovatel převzal do úschovy
- liberace tax a kogentně
  - ke škodě by došlo i jinak
  - škodu způsobil
    - ubytovaný (§ 441 SOZ)
    - osoba, která jej z jeho vůle provází (např. ne policista)
- výše náhrady škody
  - do 100x ceny ubytování za den
  - bez omezení
    - převzatou do úschovy
    - odmítnutou převzít do úschovy v rozporu se zákonem
    - způsobená ubytovatelem (i jeho zaměstnancem)
- pr. uplatnit u ubytovatele bezodkladně, nejdéle do 15 dnů ode dne, kdy se poškozený musel o Š dozvědět, jinak je soud vůči námitce nepřizná
  - x odpovídá-li ubytovatel bez omezení

Pacht (arendatio)

- ⌘ právní úprava (2332-2357; OZO § 994, OZ1937 § 943)
  - obecná ustanovení (§ 2332-2344)
  - zvl. ust.
    - zemědělský pacht (§ 2345-2348; zemědělský nebo lesní pozemek)
    - pacht závodu (§ 2349-2357; „nájem podniku“)
- ⌘ strany: propachtovatel a pachtýř
- ⌘ podstata: přenechání věci k dočasnému užívání a požívání za úplatu
- ⌘ x nájem (užívání bez požívání)
- ⌘ syst. samostatný oddíl
  - přiměřeně ustanovení o nájmu (§ 2341; dle pov. i zvl. úpravy)
- ⌘ požívání viz § 1285 an.

- ∞ předmětem věc způsobilá nést plody či užitky
  - pachtýř je může brát x spotřebovat věc
  - dle ADZ 880 i věc nehmotná (pacht aut. díla?)
- ∞ zápis pachtu věci zapsané do VS do VS na návrh (viz k § 2203)+stačí jedna věc z věci hromadné (§ 501)
- ∞ úplata
  - pachtovné (možné vázat na objem výnosů)
  - poměrná část výnosu z věci (plodů a užitků - § 491)
    - výnosy bez odečtení nákladů, NSJ
- ∞ důvody výpovědi propachtovatele bez výpovědní doby (§ 2234)
  - pachtýř bez předchozího souhlasu
    - podpropachtuje
    - přenechání T k užívání
    - změny hosp. určení věci
    - změny způsob užívání nebo požívání

∞ opatření propachtovatele (§ 2335)

- → nahradí náklady a ztrátu na výnosu (i záloha), aniž by tím bylo dotčeno pr. na slevu či prominutí pachtovného
- zlepší věc tak, že je možný vyšší výnos → může se domáhat zvýšení pachtovného

∞ pachtýř pov. k péči řádného hospodáře (§ 2336)

- (přičinit se o výnos)

∞ vady věci (§ 2337)

- prodlení s odstraněním & pokles výnosu po 1/2 → sleva z pachtovného
- způs. jen nepatrný výnos → prominutí pachtovného nebo pr. vypovědět bez výpovědní doby

∞ zvl. způsob ujednání pokračování pachtu (§ 2338)

- vztah k relocatio tacita (§ 2230)? co když tázající se nechce?

- ∞ pacht na DU lze vypovědět v 6 měsíční výp. době, tak aby skončil koncem pachtovního roku (§ 2339/1)
  - PDV pachtovního roku (§ 2239/2)
    - zemědělský pacht (zemědělské a lesní pozemky)
      - od 1.10. do 31.9. násl. roku
    - jiný pacht
      - kal. rok
- ∞ nevrácení věci (§ 2340)
- ∞ inventář (§ 2342)
  - zachovat jednotlivé kusy, stáda obnovovat!
  - zničení nebo opotřebení tíží propachtovatele
    - x škoda přičítaná pachtýři
  - pachtýř má zástavní pr. (§ 2344)
- ∞ inventář v ujednané ceně a jeho vrácení v téže ceně (§ 2343)
  - pachtýř volně nakládá, nese však nebezpečí škody (obj.) → neřeší se kusy, ale cena inventáře
- ∞ zemědělský pacht (§ 2345)
  - na 2 roky jinak než písemně → PDV pachtu na DN
  - pachtovné se platí ročně pozadu, splatnost 1. října
  - při DU lze vypovědět s 12 měsíční výpovědní dobou
  - zvl. ustanovení o pozbytí zp. k hospodaření a pozbytí zp. vůbec (§ 2348)

Licence

- ∞ právní úprava (2358-2389; § 46 an. AutZ, § 508 an. ObchZ)
  - obecná ustanovení (§ 2358-2370)
  - zvl. ust. pro
    - licenci k předmětům chráněným AutZ (§ 2371-2348)
    - LS nakladatelskou (§ 2384-2386)
    - práva související s pr. autorským a pro pr. pořizovatele databáze (§ 2387-2389)
- ∞ strany: poskytovatel a nabyvatel
- ∞ podstata: poskytnutí oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví
- ∞ sjednocení úpravy LS
- ∞ smlouva o dílo s nehmotným výsledkem → § 2631 an.
  - § 2633-2635 (zatím nepřímě) novelizují § 61 AutZ

- ☞ úplatná, NSJ (§ 2358 → § 2366)
  - oproti úpravě v ObchZ bude možné bezúplatnou i k předmětu prům. vlastnictví
- ☞ písemná forma
  - výhradní licence (2360)
  - zápis do VS
- ☞ licence je opravňující (§ 2359/1)
  - x trvání pr. závisí na jeho výkonu → zavazující (§ 509/2 ObchZ)
  - x k předmětům chráněným AutZ (§ 2372/2; zavazující, NSJ)
- ☞ výhradní nebo nevýhradní licence
  - výhradní licence:
    - poskytovatel se sám zdrží..., není-li výslovně ujednán opak (§ 2360/1; § 47/2 AutZ)
    - porušení pov. poskytnout licenci T → licence nevznikne (§ 2360/2; § 47/5)
      - dikce nepřesná (nejde o trvání jakékoli výhradní licence, ale k témuž)
  - § 2362 PDN nevýhradnosti licence, není-li výslovně ujednáno jinak (v § 47/1 AutZ PDV nevyplývá-li ze sml. jinak)

- ∞ poskytovatel pov. poskytnout veškeré podklady a inf. potřebné k výkonu licence (v AutZ x ; § 512 ObchZ)
  - pov. utajit před T (§ 2368-2369; § 513 ObchZ), ledaže... T není...
- ∞ ohrožení nebo porušení nabyvatelovy licence (§ 2369; § 41 AutZ, 514/2 ObchZ, § 2 z.č. 221/2006 Sb.)
  - potřebná opatření činí nabyvatel licence (aktivní legitimace), poskytovatel pov. součinností
- ∞ LS na DN lze vypovědět (§ 2370; § 515 ObchZ)
  - výpovědní doba 1 rok
  - od konce kal. měsíce, v němž výpověď došla 2. SS

LS k předmětům chráněným AutZ

- ☞ § 2371; § 46/1 AutZ
  - v původní nebo zpracované či jinak změněné podobě
  - ~~a nabyvatel se...~~ → 2358/1
- ☞ § 2372/1; § 46/2 AutZ; styl. úprava, k opaku se nepřihlíží
- ☞ § 2372/2; § 46/3 AutZ
- ☞ § 2373/1; § 46/5 AutZ
  - ~~okruh~~; počet
  - Obsah smlouvy nebo jeho část lze určit také odkazem na licenční podmínky, jež jsou stranám známé **nebo veřejně dostupné**. (gen. § 1751)
- ☞ § 2373/2 (gen. § 1744); § 46/6 AutZ (reformluce)
- ☞ § 2373/3
  - Je-li v návrhu adresovaném neurčitému **okruhu** osob, který lze přijmout bez vyrozumění navrhovatele podle odstavce 2, stanovena lhůta k přijetí, nelze návrh během této lhůty odvolat.

- ∞ bestsellerová doložka (§ 2374; § 49/6 AutZ)
  - nelze se vzdát (potvrzení hist. výkladu)
  - výše dodatečné odměny
    - ujednaná
    - soud dle nového § 2374/2
- ∞ § 2375; § 51 AutZ
- ∞ § 2376; § 50 AutZ (odst. 4 zkrácen bez změny obsahu)
- ∞ § 2377; § 52 AutZ
- ∞ § 2378; § 53/1,2 AutZ
- ∞ § 2379; § 53/3 AutZ
  - od poskytnutí licence, popřípadě od odevzdání autorského díla, bylo-li nabyvateli odevzdáno až po poskytnutí licence;
- ∞ § 2380; § 53/5 AutZ
- ∞ § 2381; § 53/6,7 AutZ
- ∞ § 2382; § 54 AutZ
  - /1 odpadl výslovný požadavek písemné formy
  - /2 Účinky odstoupení nastanou nahrazením škody nebo poskytnutím dostatečné jistoty. (při nedohodě → soud § 3027)
- ∞ § 2383; § 55 AutZ

LS nakladatelská a další

- ∞ § 2384; § 56/1,2 AutZ
  - upřesnění dikce (nebyla-li výslovně ujednána nevýhradní, PF výhradní)
- ∞ § 2385; § 56/3, 4 AutZ
- ∞ § 2386; § 56/5 AutZ
- ∞ zvl. ust. pro umělecké výkony (§ 2387; § 74 AutZ); obdobně
  - x § 2377 (aut. rozmnoženina)
  - x § 2384 (nakladatelská LS)
- ∞ zvl. ust. pro záznamy a vysílání (§ 2388; § 78 AutZ); obdobně
  - x § 2374 (dodatečná odměna)
  - x § 2377 (aut. rozmnoženina)
  - x § 2378-2381 (odst. pro nečinnost)
  - x § 2382 (odst. pro změnu přesvědčení)
  - x § 2384 (nakladatelská LS)
- ∞ DB, kterou jsou předmětem zvl. pr. pořizovatele DB; přiměřeně ust. pro záznamy a vysílání

Zápůjčka (půjčka; mutuum)

- ⌘ právní úprava (§ 2390-2394; § 657&658 SOZ)
- ⌘ strany: zapůjčitel a vydlužitel
- ⌘ podstata: přenechání zastupitelné druhově určené věci k dočasnému užívání a požívání vůči vrácení věci stejného druhu (reálná sml.)
  - úplatně či bezúplatně
  - dochází ke změně vlastníka
- ⌘ hodnota při vrácení (§ 2391)
  - kurzové rozdíly nese vydlužitel; „Zápůjčka se splácí v měně místa plnění.“ (§ 1954-1955)
  - při nepeněžitě bez ohledu na změnu cenu (riziko rozdílu ceny nese zapůjčitel)
- ⌘ § 2392 (co lze ujednat; disp.; § 659 SOZ)
- ⌘ není-li ujednána doba vrácení (§ 2393/1)
  - výpověď s 6 týdenní výpovědní dobou
- ⌘ nejsou-li ujednány úroky, může vydlužitel splatit i bez výpovědi (§ 2393/2)
- ⌘ ujednáno vrácení ve splátkách - zapůjčitel může odstoupit při prodlení vydlužitele s vrácením (alt.; § 2394; gen. § 1931)
  - více než dvou splátek
  - jedné po více než 3 měsíce

Příkaz (mandatum)

- ✎ právní úprava (§ 2430-2444; § 724-736 SOZ; 566-576 ObchZ; § 850-863 OZ1937)
- ✎ strany: příkazce a příkazník
- ✎ podstata: obstarání záležitosti
- ✎ sml. o činnosti (vynaložení úsilí), nikoli o výsledku (dílo)
- ✎ podnikatel (§ 420/1) povinen informovat, zda příkaz přijímá či ne x NŠ (§ 2431; § 852 OZ1937)
- ✎ nesprávný pokyn (§ 2433; § 567/20bchZ)
- ✎ plnění příkazu T → k tíži příkazníka (gen. § 1935) x jen culpa in eligendo (§ 2432; § 726 SOZ)
  - souhlas příkazce
  - nezbytnost plnění příkazu T

- ⌘ záloha k úhradě hotových výdajů (§ 2436)
- ⌘ plná moc (§ 2439; 568/3,4 ObchZ)
- ⌘ výpověď příkazníka (§ 2440; § 575)
  - /2 (§ 860 OZ1937; § 1021 OZO)
- ⌘ zánik (alt.; § 2441; gen. § 2009)
  - smrtí SS
  - zánikem PO bez právního nástupce
- ⌘ pov. příkazníka k neodkladnému při zániku příkazu odvoláním, výpovědí nebo smrtí (§ 2442; § 33b/6 SOZ)
- ⌘ úprava přiměřeně použitelná pro zařizování záležitosti na cizí účet

Zprostředkování

- ∞ právní úprava (§ 2445-2454; § 774-777 SOZ; § 642-651 ObchZ)
- ∞ strany: zájemce a zprostředkovatel
- ∞ podstata: zprostředkování uzavření nebo příležitosti uzavření určité sml. s T za úplatu
  - při průběžné činnosti sml. o obchodním zastoupení (§ 2483-2520)
- ∞ zvl. případ příkazu, jehož úprava se použije přiměřeně (§ 2444)
- ∞ § 2446; § 643 ObchZ
- ∞ § 2447; § 644-645 ObchZ
  - → „mezi výsledkem, tj. uzavřením požadované smlouvy zájemcem s třetí osobou, a činností zprostředkovatele je vztah příčiny a následku (vztah příčinné souvislosti), opravňující závěr, že nebyť snahy, úsilí zprostředkovatele, směřující k zajištění příležitosti pro zájemce uzavřít smlouvu s třetí osobou, k tomuto výsledku by nedošlo.“ (NS 30 Cdo 1593/2000 z 7.11.2000, 28 Cdo 1071/2010-I z 1.9.2010, v NOZ arg. § 2447/1 „zprostředkované sml.“, /2 „obstará příležitost“; § 774 SOZ hovořil o přičinění se)

- ☞ § 2448; § 646 ObchZ
- ☞ § 2449; § 647/2 ObchZ
- ☞ § 2450 (§ 1032 OZ1937)
  - „Zprostředkovatel nemá právo na provizi a na úhradu nákladů, byli v rozporu se smlouvou činný také pro druhou stranu zprostředkovávané smlouvy.“
- ☞ § 2451; § 648 ObchZ
- ☞ § 2452; § 649 ObchZ
- ☞ § 2453; § 650 ObchZ
- ☞ § 2454; § 651 ObchZ

Komise

- ∞ právní úprava (§ 2455-2470; § 737-741 SOZ; § 577-590 ObchZ)
- ∞ strany: komitent a komisionář
- ∞ podstata: obstarání záležitosti na cizí účet vlastním jménem za úplatu
- ∞ zvl. případ příkazu
- ∞ § 2455; § 577 ObchZ
- ∞ § 2456; § 581V1 ObchZ (upřesněno)
- ∞ § 2457 (spec. § 2459); § 578 ObchZ
- ∞ § 2458:
  - „Obstará-li komisionář záležitost komitenta za výhodnějších podmínek, než jaké mu komitent určil, náleží prospěch jen komitentovi.“
- ∞ § 2459 (gen. 2457); následky odchylek od ceny při prodeji a koupi
  - prodej za nižší cenu → nahradí rozdíl x nemožné nebo odvracel škodu
  - koupě za vyšší cenu → může odmítnout, nezavázal-li se mu současně s podáním zprávy k dorovnání;
    - neodmítne-li bezodkladně PDN schválení

- ⌘ § 2460-2461; § 579, § 584-585 ObchZ
  - /2 zpráv (dle ObchZ na výzvu)
- ⌘ § 2462; § 580/1 ObchZ
- ⌘ § 2463; § 582 ObchZ
- ⌘ § 2464; (§ 583/1 ObchZ)
  - (1) Věc svěřená komisionáři k prodeji zůstává ve vlastnictví komitenta, dokud vlastnické právo nenabude třetí osoba.
  - (2) Na pohledávku ze smlouvy, kterou komisionář pro komitenta uzavřel, se v poměru komitenta ke komisionáři nebo jeho věřiteli hledí jako na komitentovu pohledávku.
- ⌘ § 2465; (§ 583/2)
  - komisionář má pov. skladovatele (§ 2416 an.)
  - hrozí-li škoda nebo je komitent v prodlení → má pr. svépomocného prodeje (§ 2428)
  - má zadržovací pr. k zajištění dluhů z sml.
- ⌘ § 2466; § 586 ObchZ
- ⌘ § 2467; § 581/V2 ObchZ
- ⌘ § 2468; § 587/1 ObchZ
  - vypuštěno „s přihlédnutím k úplatě obvykle poskytované za obdobnou činnost v době uzavření smlouvy.“
- ⌘ § 2469; § 588 ObchZ
- ⌘ § 2470; (§ 589) ObchZ
  - příkaz lze odvolat jen do doby, než vznikne závazek komisionáře vůči T

Dílo (locatio conductio operis)

- ∞ právní úprava (§ 2586-2635; § 631-656 SOZ; § 536-565 ObchZ; § 1017-1029 OZ1937; § 1151-1163 OZO)
  - obecná ustanovení (2586-2619)
  - určení ceny podle rozpočtu (§ 2620-2622)
  - stavba jako předmět díla (§ 2623-2630)
  - dílo s nehmotným výsledkem (§ 2631-2635)
- ∞ strany: objednatel a zhotovitel
- ∞ podstata: dosažení výsledku činnosti na vlastní náklad a nebezpečí za úplatu
- ∞ dílo provede, věc zhotoví
- ∞ ADZ 931: „Dílo je pojato standardně jako činnost (práce), přičemž práce jako plnění smlouvy o dílo se od práce poskytované zaměstnancem na základě pracovní smlouvy liší zejména tím, že podle smlouvy o dílo vykonává zhotovitel činnost samostatně, podle vlastního rozvrhu, s vlastními prostředky a na vlastní riziko, nepodléhá ani soustavnému doзору, ani řízení objednatele.“

§ 2586/1; zpřesnění vymezení

- „Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.“

§ 2586/2; cena

- ujednaná (viz i § 2620)
- ujednán zp. určení
- určena odhadem (→ překročení § 2612)
- bez určení → PDN cena obvyklá (obecně § 1792/1)

§ 2587; dílo

- zhotovení určité věci, nespadá-li pod KS (→ § 2085/1/V2, 2086)
- údržba, oprava nebo úprava věci
- činnost s jiným výsledkem (→ § 2631)
  - **nemusí být hmotně zachycen**
- vždy zhotovení, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části

~~montáž~~

- dílo je definováno jako činnost s výsledkem (§ 2587), který se označuje jako předmět díla

Způsob provádění díla

- ☞ zhotovitel dílo (alt.; § 2589; § 633/2 SOZ, § 538 ObchZ)
  - provede osobně
  - nechá provést pod svým os. vedením (odpovídá sám → § 1935 – vůči V x § 2914 vůči T)
    - x je vázáno na os. vlastnosti zhotovitele
    - x není-li to vzhledem k povaze díla třeba
- ☞ doba plnění (§ 2950/2; § 537/1 ObchZ)
  - PDV ujednání času plnění ve prospěch zhotovitele (§ 1961-1962)
- ☞ neposkytnutí součinnosti objednatelem (§ 2591)
  - zhotovitel určí přiměřenou lhůtu, uplyne-li marně (alt.), má pr.
    - zajistit náhradní plnění na účet objednatele
    - upozornil-li, odstoupit
- ☞ § 2592; § 537/3 ObchZ
  - pokyny objednatele vázán, i plyne-li to ze zvyklostí
- ☞ § 2593; 550 ObchZ

- ☞ nevhodnost věci nebo příkazu (§ 2594; § 551 ObchZ)
  - /1 odborná péče → potřebná péče
  - /2 objednatel může sdělit, že trvá i jinak než pís., zhotovitel má pr. požadovat pís. (!!!)
  - /4 dodrží-li zhotovitel své pov., nemá objednatel pr. z vady díla vzniklé pro nevhodnost věci nebo příkazu
- ☞ § 2595; § 637/2 SOZ (pr. odstoupit pro § 2594)
- ☞ § 2596; § 541 ObchZ
- ☞ § 2597; § 539/1,2 ObchZ
- ☞ § 2598; § 540 ObchZ (upřesněno)

Vlastnické pr. k předmětu díla

- ∞ vlastnické pr. k předmětu díla, je-li jím věc určená (§ 2599)
  - jednotlivě → vl. pr. nabývá objednatel
    - x zhotovitel zpracoval věc objednatele jinde než u objednatele či na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil,
    - x hodnota díla je stejná nebo vyšší než hodnota objednatelovy zpracované věci
  - druhově → vl. pr. nabývá zhotovitel
    - x zhotovitel zhotovil věc u objednatele, na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil

∞ VIPr. k věci zpracováním nabyt

- zhotovitel & dílo zmařeno z důvodu za, něž zhotovitel
  - neodpovídá (§ 2600)
    - → obj. nemá pr. na náhradu za věc předanou ke zpracování, jen BO
  - odpovídá (§ 2601)
    - → zhot. (alt.)
      - poskytne objednateli náhradu za jeho zprac. věc
      - vrátí mu věc téhož druhu
- objednatel & dílo zmařeno z důvodu, za něž zhotovitel
  - odpovídá (§ 2602)
    - → obj. může požadovat (alt.)
      - vydání věci vzniklé zpracováním (BO zachováno)
      - požadovat náhradu věcí poskytnutých ke zpracování (alt.)
        - peněžitou
        - věci stejného druhu

∞ VIPr. k věci nabyt

- objednatel & dílo zmařeno z důvodu, za něž zhotovitel
  - neodpovídá (§ 2603)
    - → obj. může požadovat jen vydání věci vzniklé zpracováním a nahradí zhotoviteli cenu jeho věci použité ke zpracování

Provedení díla

∞ Dílo je provedeno, je-li (kum.; § 2604)

○ dokončeno

- obecně: je-li předvedena jeho způs. sloužit svému účelu (2605/1)
- úspěšným provedením zkoušek (§ 2607; § 555 ObchZ)

○ předáno

- objednatel převezme s (§ 2605/1/V2)
  - výhradami
  - bez výhrad
    - vůči námitce prodlení soud nepřizná pr. ze zjevné vady (§ 2605/2)
    - včas § 2618
- jinak je-li předmětem díla
  - věc obdobně dle KS (§ 2087 an., §2130)
  - jiný výsledek (§ 2632)
- → obj. nabývá VPr. a nese nebezpečí škody, pokud ne dříve

Svépomocný prodej

∞ svépomocný prodej (§ 2609; § 650, 656 SOZ)

○ podmínky

- předmětem díla věc
- objednatel nepřevzme bez zbytečného odkladu
- zhotovitel inf. o zamýšleném prodeji
  - x nehlásí-li se neznámý nebo nesnadno dosažitelný objednatel 6+ měsíců
  - x brání-li tomu povaha věci, nehlásí-li se po dobu přiměřenou její povaze
  - → i bez vyrozumění
- poskytl přiměřenou lhůtu, min. 1 měsíc

○ zhotovitel může na účet objednatele vhodným způsobem prodat

Cena za dílo

- ⌘ pr. na zaplacení vzniká provedením díla (§ 2610 → § 2604)
  - je-li přejímáno po částech (§ 2606) → po částech
  - není-li sjednána záloha (§ 2611; § 634/2 SOZ; alt.)
    - & dílo prováděno po částech
    - & se značnými náklady
    - → zhot. může požadovat část odměny
- ⌘ překročení ceny určené odhadem (§ 2612; § 634 SOZ)
  - inf. lze i jinak než písemně, zato s odůvodněním
- ⌘ § 2613; § 641/1 SOZ
- ⌘ § 2614; § 549/1 ObchZ

Vady díla

- ☞ Dílo má vadu, neodpovídá-li sml. (§ 2615/1)
- ☞ o pr. objednatele obdobně KS (§ 2615/2 → § 2099 an.; § 564 ObchZ)
  - x nelze požadovat provedení náhradního jestliže předmět díla nelze vrátit nebo předat zhotoviteli
- ☞ § 2605/2 zjevné vady
- ☞ § 2616; § 559 ObchZ
  - právní vady → § 2107, 1920
- ☞ § 2617; § 560/2,3 ObchZ
- ☞ opožděně oznámenou vadu soud vůči námitce nepřizná (§ 2618; § 562 ObchZ)
- ☞ záruka dle KS (§ 2619 → § 2113 an.)

Určení ceny podle rozpočtu

- ∞ jiné než předpokládaná náklady či úsilí jdou na účet zhotovitele, je-li cena sjednána jako (§ 2620/1; § 547/1 ObchZ alt.)
  - pevná
  - odkazem na rozpočet, který je součástí sml.
  - sdělen obj. zhotovitelem do uzavření sml.
  - x spec. CRSS (§ 2620; gen. 1765)
    - zcela mimořádná nepředvídatelná změna okolností
    - x převzetí nebezpečí náhodné změny okolností
    - x okolnost, o níž některá ze stran prohlásila, že nenastane
- ∞ dílo zadáno dle rozpočtu (§ 2621/1)
  - nemůže zhotovitel požadovat zvýšení ceny pro rozsah nebo nákladnost prací
- ∞ byla-li zaručena úplnost rozpočtu
  - ani pro potřebu dalších prací
- ∞ rozpočet s výhradou (§ 2622; § 547/2-5 ObchZ) nezaručené
  - úplnosti (zhotovitel může požadovat úhradu nezahrnutých činností)
  - závaznosti (zhotovitel může požadovat úhradu nevyhnutelného překročení rozpočtové ceny)

Stavba jako předmět díla

- ✎ aplikuje se na
  - nemovitosti - úprava
  - stavby - zhotovení, opravy nebo úpravy
- ✎ § 2624; § 651 SOZ
- ✎ právo na vyúčtování (§ 2625)
- ✎ kontrola provádění díla (§ 2626; § 553 ObchZ)
- ✎ skryté překážky (§ 2627; § 552 ObchZ)
- ✎ § 2628 (výjimka z gen. § 1914)
  - Objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezují.